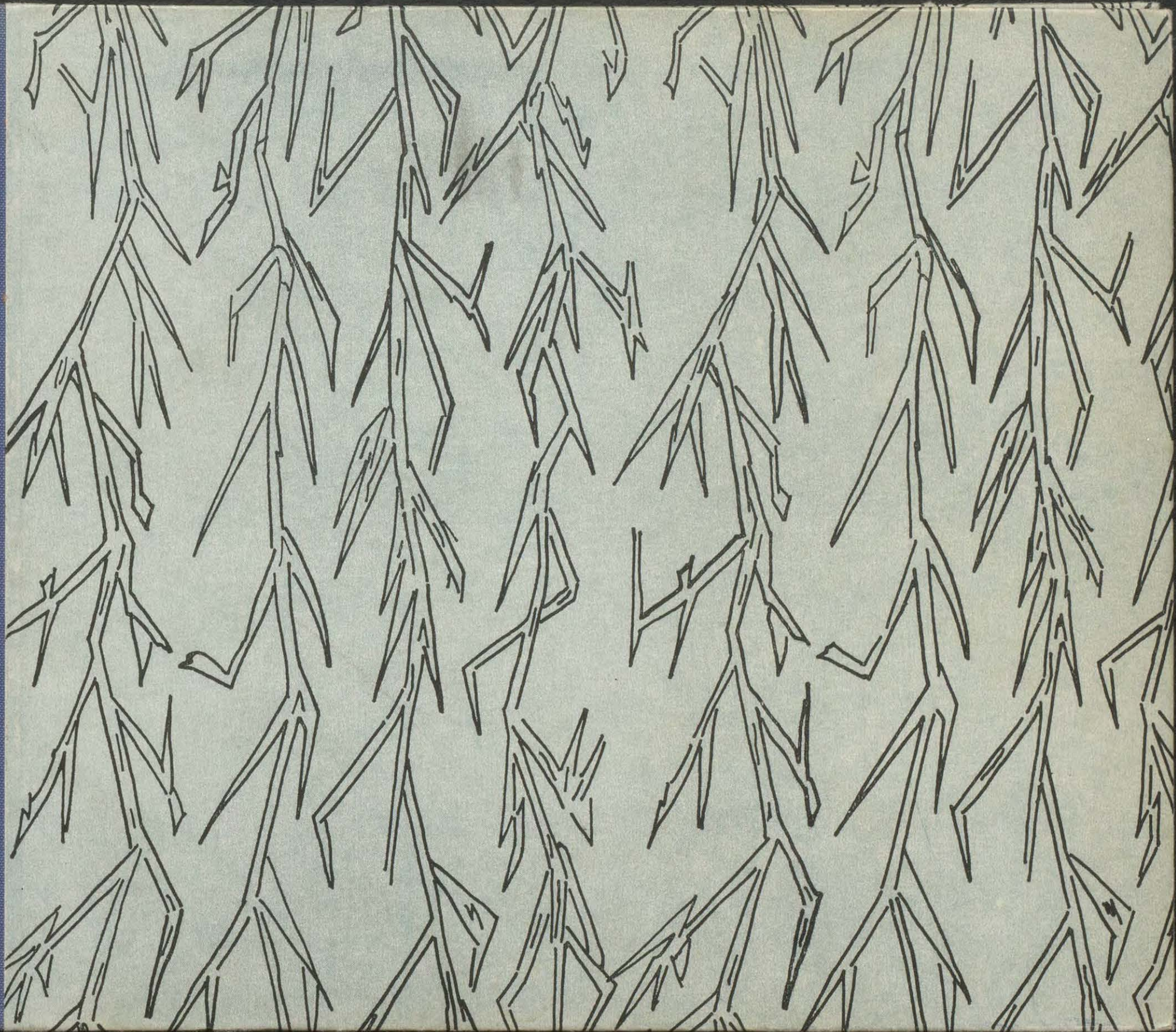

THE
UNIVERSITY OF
CHICAGO
PRESS

Universitetsbiblioteket i Bergen

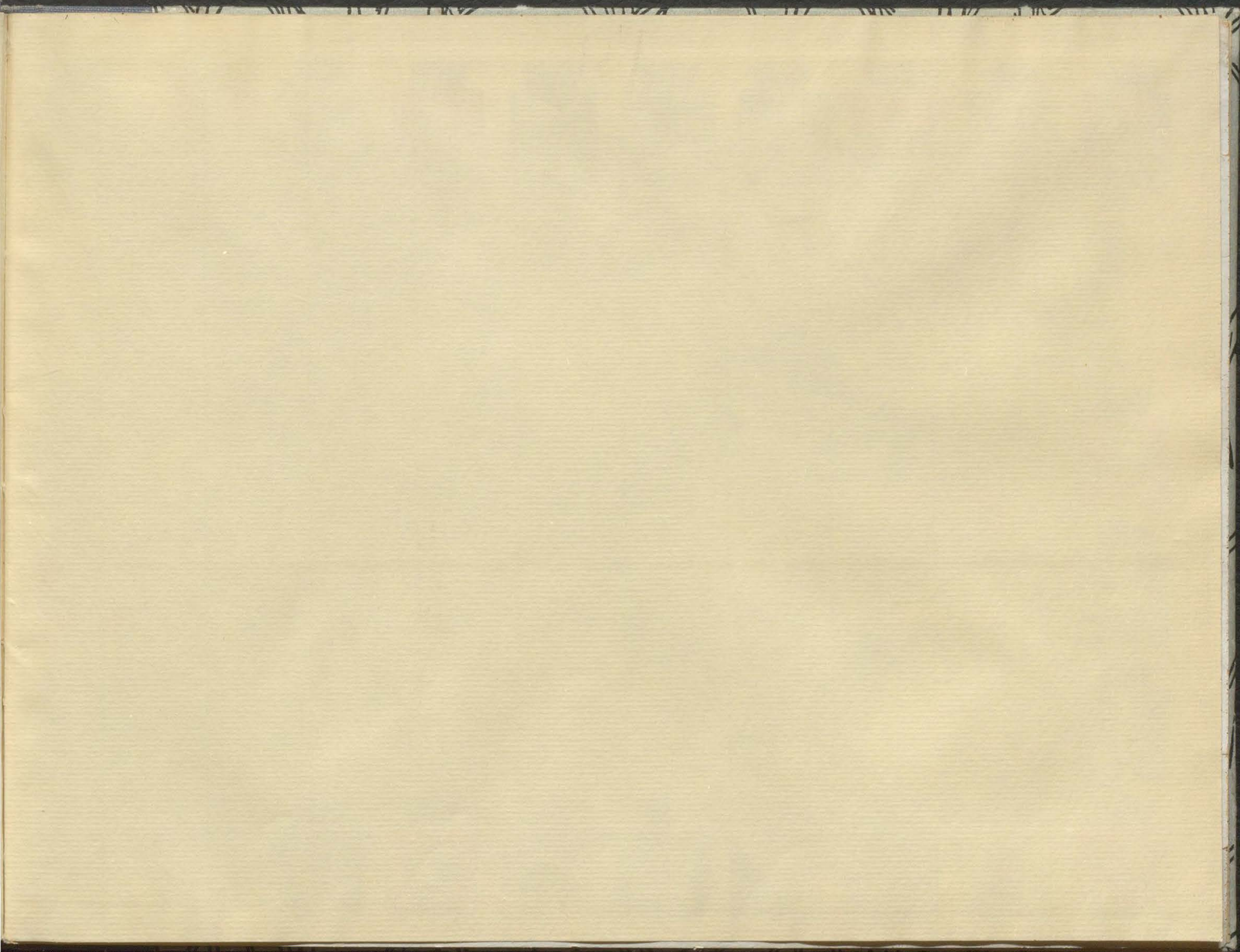
XXVII 9

34

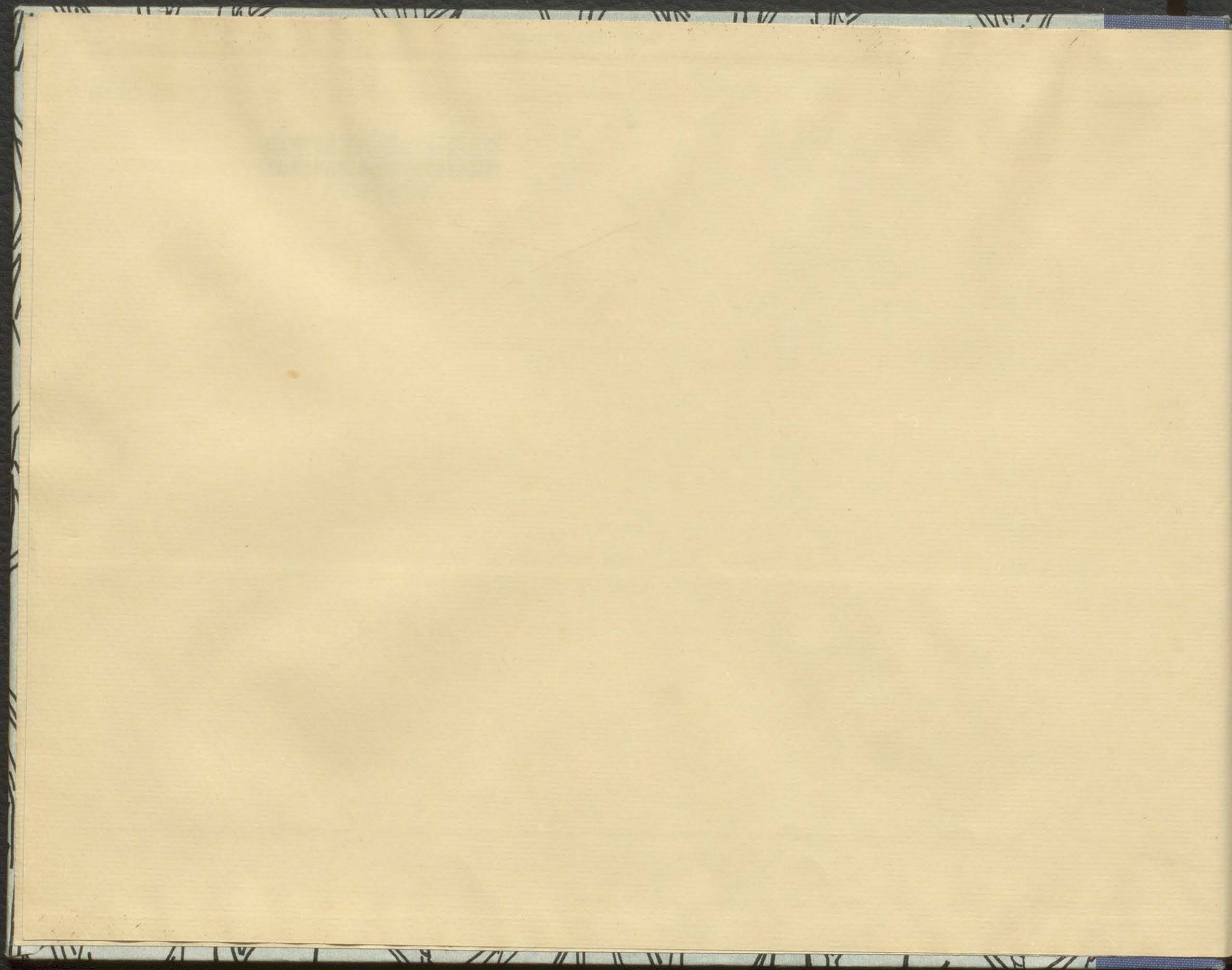

75D253298

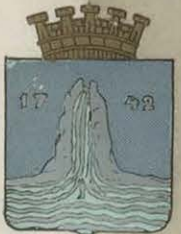

30 NORSKE BYER

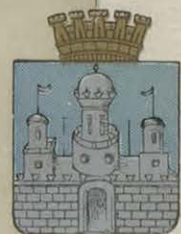
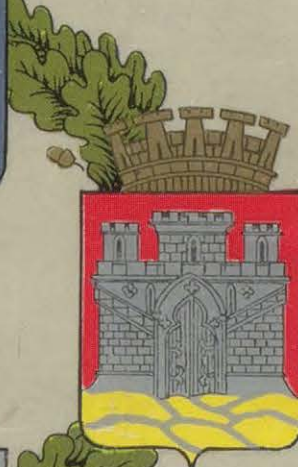
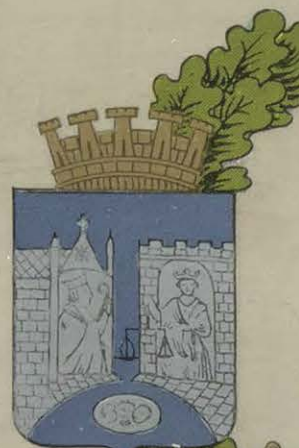
MED BYKARTER

MED PANORAMAER
OG BYBESKRIVELSER

UTFØRT AV ING. G. F. V. KROGH
(KRUMS OPMÅLING)

A/S. OVRUMS FORLAG, OSLO.
I hovedkomisjon hos: P. M. BYE & CO. A-S, OSLO

NORSKE KOMMUNALE
INGENIØRVÆSENERES FORENING
BESTYRELSEN

Herr ingeniør G. F. v. Krogh,
Krum's Opmåling,
Oslo.

Efter å være forelagt Deres projekt for utførelse av et kartheft, inneholdende karter over 30 norske byer, kan bestyrelsen for Norske Ingeniørvæseners Forening i henhold til de fremlagte prøver av bykarter og tilsvarende panoramaer anbefale utgivelsen av et sådant verk. Noget lignende hefte foreligger såvidt vites ikke tidligere, hvorfor utgivelsen av et sådant sikkert vil kunne påregne betydelig interesse hos alle som ønsker å lære angjeldende byer nærmere å kjenne.

Oslo, den 14. februar 1930.

(sign.) *T. Thesen*
formann.

(sign.) *L. L. J. Bockmann*

XXVII 9
34

EFTERTRYKK
FORBUDT

KARTER OVER 30 NORSKE BYER

MED PANORAMAER OG BYBESKRIVELSER

UTFØRT AV ING. G. F. v. KROGH (KRUMS OPMÅLING)

INN H O L D

Årendal 2	Kragerø 42	Sandefjord 90
Bergen 6	Kristiansand 46	Sarpsborg 94
Bodø 9	Kristiansund 50	Skien 98
Drammen 12	Larvik 54	Stavanger 102
Fredriksstad 14	Lillehammer 58	Tromsø 105
Halden 18	Molde 62	Trondhjem 108
Hamar 22	Moss 66	Tønsberg 112
Hammerfest 26	Narvik 71	Ålesund 116
Haugesund 30	Notodden 74	Forklaring til bruk av kartene 122
Horten 34	Oslo 78	
Hønefoss 38	Porsgrund 86	

A/S OVRUMS FORLAG, OSLO — I HOVEDKOMMISSJON HOS P. M. BYE & CO. A/S, OSLO

**SALVE
KALLEVIG & SØN**
Etableret 1792

**TANGEN
REBERBANE**
Telegrafadr. Salve

**INGEMANN
ELLINGSEN**

Manufaktur-
forretning
Tepper og linoleum
Telefon 170

Bruk Mil Benzin

fra de blaa Pumper
og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt
økonomisk og ren drift av Deres Bil. De
blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

Tønseth's Farvehandel

Torvet Tlf. 160 Telegr.adr.: Farvehandelen
Alt i branchen føres paa lager
Ek parketgulve nedlægges over
hele landet. Stort utvalg i linoleum

Arendals Dampskibsselskab

Arendal
Kystdampskibsruiter . . . . . telef. 174 og 284
Automobilruiter . . . . . » 616 » 695

**ARENDALS
FORSIKRINGSSELSKAB**

A/S

Stiftet 1860

Av selskapets 70. årsregnskap pr. 31/12 1929:
Premieinntekt for egen
regning . . . . . kr. 2.489.714,00
Fullt innbetalt aktiekapital, fonds og skadere-
server for egen regning » 5.480.434,00
I banker og verdier . . » 5.559.075,00

Sjø — Brand — Automobil
Ansvar — Innbrudd

Installationer av lys og motorer.
Koke- og varmeapparater stadig
paa lager.

I. HUSEBYE

J. E. PEDERSEN

Telefon 213 og 519

ARENDAL

Kjøtt, Flesk, Salteri,
Røkeri, Pølsevarer
1. kl. smørbrødpålegg

Lager av Spekepølse og Leverpostei.

LIPTONSTE

ATELIER E. O.

JENSEN & CO'S

MARMELADE

ATELIER E. O.

RONEOSTÅL

MODERNE KONTORUTSTYR
A/S RONEO OSLO

HOTEL FØNIX

Telefon 4   Inneh.: Frk. Anna Skjold
Ligger like ved rutebilstasjonen og 5 min. fra bryggen.

Besøk cafeen
første etage, godt kjøkken, rimelige priser.

P. M. DANIELSEN

ARENDAL
Telefon 203, 550

Bok- og papirhandel
Bladekspektion
Fotografiske artikler
Skrivemaskinforretning

ROLF ANDRESENS Conditori & Bakeri med Café

Førstekl. servering

Telefon 503
Langbryggen

A. & A. Nilssen

Etablert 1864

Telefon 33

Fiskebryggen

Pelsvarer

Hatter
Luer

Chr. Th. Boe & Søn ^A/₃ Arendal

Telefoner: 23 og 29
Telegradr.: „Ceteboe“

Skibsmægler- &
Assurance-
forretning

Arendal

Kjøpstad ved kysten i Aust-Agder fylke, med 10400 innb. Byen ligger meget lunt og vakkert til innenfor Tromsøy og Hisø, dels oppbygget på Tyholmen, dels (den egentlige by) på fastlandet, med terrasseformet bebyggelse opover Feiereien, Fløiheien og Damheien. Omtalt allerede i 1610 som ladested blev Arendal i 1723 kjøpstad. Den gamle by, som opprinnelig var anlagt på holmer, hvis mellemliggende smale sund nu for størstedelen er opfyllt, blev i 1863 og 1868 hjemsøkt av to svære ildebrander, hvorav navnlig den siste medførte en fullstendig omregulering og modernisering av byens hovedparti.

I 1902 blev det tilstøtende Barbu herred i sin helhet innlemmet i Arendal.

Arendal var i de første tre fjerdeparter av forrige årh., d. v. s. helt inntil seilskibene opførte å være dominerende, ubetinget Norges første sjøfartsby, men den hårdnakkethet, hvorved seilskibsbedriften senere blev fastholdt under den stigende konkurranse med dampskib har i forbindelse med en pengekrise (1886) av langvarig og lammende art bevirket, at Arendal efterhånden er blitt noget distansert på sjøfartens område.

I de senere år har Arendal dog innhentet det

forsømte gjennom en utvidet dampskibsbedrift på oversjøiske farvann, likesom der ved utnyttelse av flere bekvemt beliggende fosser i den elektriske industris tjeneste er skapt en forskjelligartet industri ved siden av den tidligere treforedling (sagbruk).

Av større industrielle bedrifter kan nevnes: Arendal Bryggeri og Min.vandfabr., Arendal Bomuldwarefabr., Arendal Margarinfabr., Arendals Møbelfabr., Strømsbo Dampsag og Høvleri, Havstad Jernstøperi samt Pusnæs Støperi og mek. Verksted på Tromsøy like overfor byen.

Byens viktigste næringsveier er: Handel, skibsfart, industri og trelasteksport, hvortil kommer eksport av jern, kobber og feltspat.

Arendal har landets nesteldste museum, anlagt i 1832. Arendal anløpes av alle kystdampskib og står i livlig forbindelse med utlandet. Ved Treungenbanen har byen forbindelse med det indre opland og vil ved Sørlandsbanens fullendelse bli tilknyttet landets øvrige jernbanelinjer.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 30 dampskib på tilsammen 43 349 br. tonns, 1 motorfartøi på 584 br.tonns og 1 seilskib på 376 tonns.

Fortsettes side 119.

^A/₃ BIL

Aut. Chevrolet
Buick
Marquette
forhandler
Verksted

Telefon 645 - 227

Benytt
Bilcentralen
i Arendal

Kjører kun med første-
klasser biler. Dyktige
chauffører.

Telef. dag og natt 697
Holdeplass: Havnegt.

ARNT HOVLAND JUVELERFORRETNING

Tlf. 155 — Kirkegaten — Arendal

^A/₃ Grand Hotel i Arendal

TELEFON
86 - 259 - 586

J. Knudsen & Co. ^A/₃

Jern, Staal, Metaller
Bygningsartikler
Kjøkkenutstyr

Telefon 78 - 471
Tlgr.adr.: Knudsko.

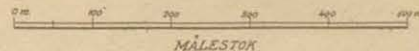

Flyvefoto over Arendal — sett fra sydøst

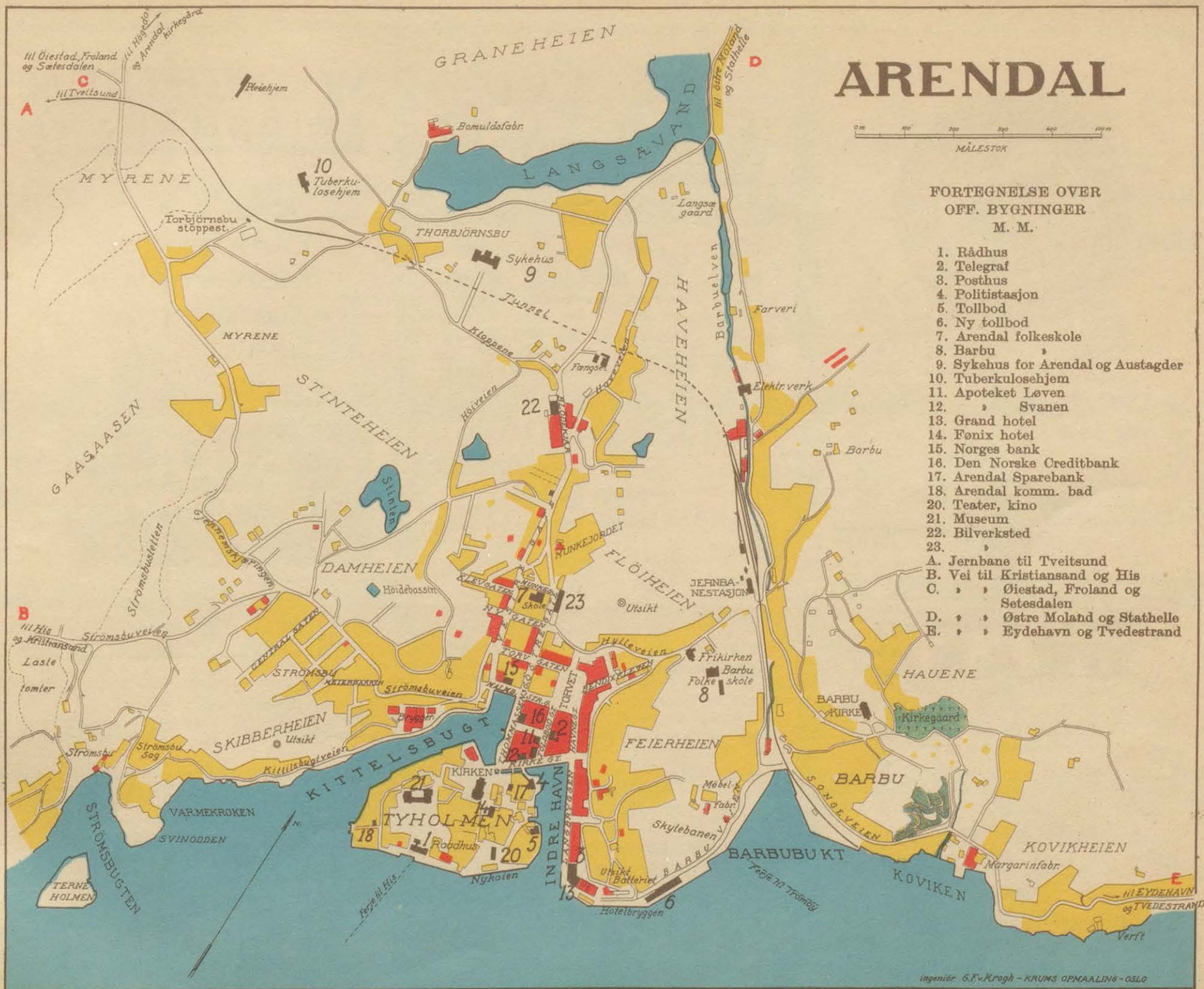

ARENDAAL

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus
2. Telegraf
3. Posthus
4. Politistasjon
5. Tollbod
6. Ny tollbod
7. Arendal folkeskole
8. Barbu
9. Sykehus for Arendal og Austagder
10. Tuberkulosehjem
11. Apoteket Løven
12. " Svanen
13. Grand hotel
14. Fenix hotel
15. Norges bank
16. Den Norske Creditbank
17. Arendal Sparebank
18. Arendal komm. bad
20. Teater, kino
21. Museum
22. Bilverksted
23. " "
- A. Jernbane til Tveitsund
- B. Vei til Kristiansand og His
- C. " " Øiestad, Froland og Setesdalen
- D. " " Østre Moland og Stathelle
- E. " " Eydehavn og Tvedestrand

ingeniør G.F. Krogh - KRUMS OPMAALING - OSLO

*I alle byer
I hele landet
Over hele verden*

brukes flere Electrolux støvsugere
enn noe annet merke.

Aktieselskapet Electrolux
Torvalmenningen 12, Bergen

Brand- og Livsforsikrings-Aktieselskabet

SKÅNE

Malmö.

Hovedkontor for Norge:

LØKEN & CO. A/S

Prinsensgate 3B, Oslo.

BERGENS
BRANDFORSIKRINGSSELSKAB

— Stiftet 1866 —

Brandforsikring og bibrancher

Det moderne
Jernvaremagasin
er

Wallendahl

Bruk Mil Benzin

fra de blaa Pumper

og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt
økonomisk og ren drift av Deres Bil. De
blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

A/S NORSKE ALLIANCE

PORSIKRINGSSELSKAP

Søndre gate 15

Sjø forsikring

Brand ..

Automobil ..

Ulykke ..

Ansvar ..

Telegramadresse:

„NORSKALLIANG“

Telefon: 2763-2765

S I D E T M E D B L O M S T E R I

Vi leverer blomster over hele verden
saa langt post og telegraf rækker.

Blomster—Pris—Gartneri—Havebruksartikler. En gros. En detail.

SIGV. CHR. BERLE A/S

ETABL. 1894 — OLAV KYRRESGT. 39

W. GIERTSEN
SKIBSHANDEL

Jotuns
Bundstoffer
Mønjemaling
Færdig maling
Lakk

Agenter
i
alle
byer

PORSIKRINGS-
AKTIESELSKABET **POSEIDON** Stiftet
1871

overtar forsikringer i de fleste skadebrancher
ved avdelingskontoret i Bergen:

OLAF ØRVIG St. Markevei 3. Tlf. 0765-6040

RONEO SPECIAL
SYSTEM
FOR ARKIV

A/S RONEO OSLO

SE NORGE

men benyt altid for Deres reiser, korte eller lange
BENNETT'S BILLETTER MANGE PORDELE
BENNETT'S REISEBUREAU
BERGEN

Hansa
ØL & MINERALVAND.
A/S HANSA BRYGGERI, BERGEN.

Bergens ledende
hoteller:

GRAND HOTEL TERMINUS

(vis a vis Jernbanestationen)

Et av de mest moderne hoteller i Europa.

HOTEL NORGE

(i centrum, ved byparken)

Møtested for forretningsfolk og turister fra
alle land. Daglig konsert og dans.

Rimelige
priser.

Melk, fløte, smør og ost.
Spec.: Kontrollmelk

Tlf. 1162-1161-2537

BØRS-CAFÉ & RESTAURANT

Strandgt.15 Strandkaaien12

New, Up-to-date, Comfortable
First Class Dining Room.

Noted for its

Excellent Cuisine

High-Class Orchestra
Facilities for Dancing

Proprietor:
E. GJESSING

Bergen

Bergen (oldnorsk Bjorgyn, d. e. gressgang under fjellet) er landets nest største by og stiftstad med 96 000 innbyggere. Byen ligger vakker rundt Byfjordens armer, Puddefjorden og Vågen, omgitt av høie steile fjell, Løvstakken, Damsgårdsfjellet og Lyderhorn i vest, Askøfjellene i nord og Sandviksfjellet, Fløien og Ulrikken i øst. Bergen blev anlagt av Olav Kyrre omkring 1070 på Bjorgyngårdens grunn ved Vågen. Den blev efterhånden Norges viktigste by og en av mange fremmede besøkt handelsstad. De norske konger opholdt sig hyppig i lengere tid i byen. Under borgerkrigen i det 12. og 13. årh. var Bergen ofte skueplass for ville kamper. Handelen gikk mere og mere over på utlendingers hender, særlig efter at det tyske Hansaforbund omkr. år 1350 i Bergen hadde oprettet et av sine hovedkontorer, hvorfra handelen på det nordlige og vestlige Norge beherskedes for et tidsrum av 200 år.

I det 16. årh. efter Hanseaternes nederlag i grevefeiden begynte Hansaforbundets makt å avta inntil det opløstes i 1630.

Siden har Bergen lenge holdt sig som Norges første handelsby og blev først langt ut i det 19. årh. overfløiet av Kristiania.

Det nuværende Bergen har en meget stor utstrekning i nord-syd, fra Åsane til Fana herred, innbefattende bl. a. hele Årstad, sønnenfor Store Lungegårdsvann (utenfor kartet) og er ved Vågen og Store og Lille Lungegårdsvann delt i en østlig og en vestlig bydel. I de eldre bydeler, som er opdelt ved brede almenninger er bebyggelsen meget uregelmessig og gatene (smugene) til dels meget trange. I den centrale flate bydel mellem Vågen og Lugegårdsvannene med Torvet og Torvalmenningen er gatene brede og husene moderne. På nord og østsiden av Store Lungegårdsvann, sønnenfor den gamle Stadsport ligger Kalfaret med sine mange vakre villaer.

På vestsiden av Lungegårdsvannene, mellom disse og Puddefjorden, ligger bydelen Nygård med til dels moderne bebyggelse. Fra den centrale bydel mellem Torvet og Muralmenningen fører den livlige handelsegate Strandgaten utover mot Nordnes, med sin til dels gamle og uregelmessige bebyggelse. Øst for Bergenhus og Tyskebryggen er den gamle bydel Dreggen og nordenfor denne Sandviken.

Byens viktigste havn er Vågen med store moderne kaianlegg. Bergen har gjennom årene

Fortsettes side 119.

BERGENS SKOFABRIK

Spesialfabrikk i

Herreskotøi

Gullmedalje på Landsutstillingen i Bergen 1928
på Trøndelagsutstillingen 1930

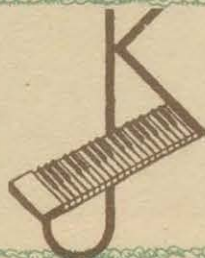
Besøk Husfliden i
Bergen!

Største utvalg
av vakre husflidsvarer.

Bergens
Husflidsforening

Vaagsalmenning 8. Telf. 1084.

**JENSEN & CO'S
KAFFE**

Våre norske
Pianoer og Orgler
står nu helt på høide med de
beste utenlandske fabrikkers.
JACOB KNUDSEN A/S
Flygel-Piano-Orgelfabrik. Bergen

Bok og papirhandel. Turistforretning

Ed B. Pietsen

Smaastrandgaten

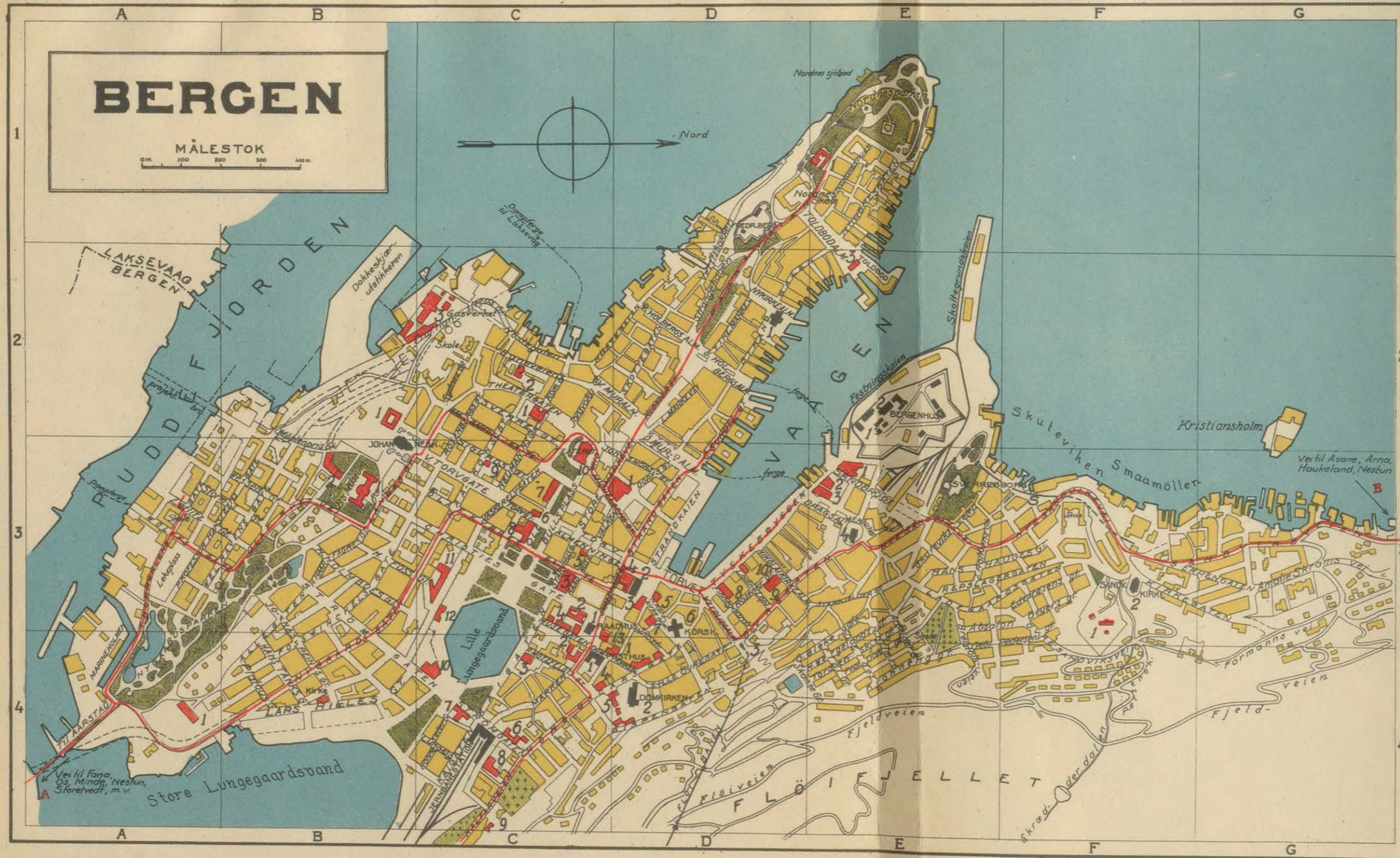
Bokbinderi — Boktrykkeri — Æskefabrik

Flyvefoto over Bergen — sett fra nord

BERGEN

MÅLESTOK
0 m 100 200 300 400 m

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER, HOTELLER, BANKER m. m.

Tallene i parentes står på kartet (rutenummer).

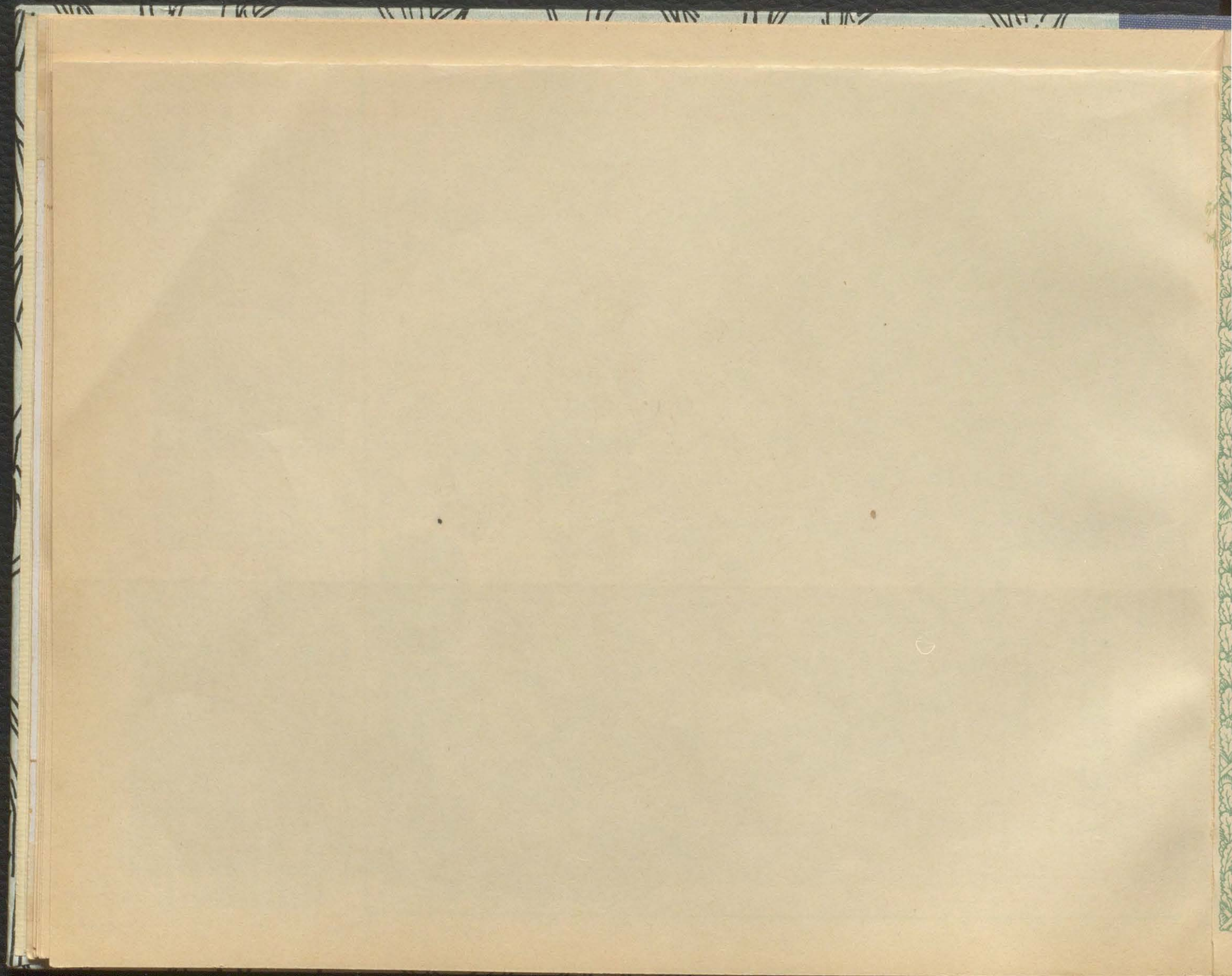
Rådhuset . . . . . 3, C (1)	Transatlantic . . . . . 3, E (2)
Postkontor . . . . . 4, C (1)	Hotel Rosenkrantz . . . . . 3, D (9)
Rikstelef. og Telegraf . . . . . 3, C (3)	Otilie Hansen . . . . . 4, C (4)
Tinghus . . . . . 3, D (1)	
Politikammer . . . . . 4, C (2)	<i>Større banker.</i>
Tollbod . . . . . 2, E (3)	Norges Bank . . . . . 3, D (3)
Elektrisitetsverk . . . . . 4, C (10)	Landsbanken . . . . . 3, C (13)
Gassverk . . . . . 2, C (3)	Bergens Privatbank . . . . . 3, D (4)
Hovedbrandstasjon . . . . . 3, C (2)	Bergens Sparebank . . . . . 3, D (7)
Borsen . . . . . 3, D (2)	Fana Privatbank . . . . . 3, D (5)
Geofysisk institut . . . . . 4, A (1)	
Fengsel . . . . . 3, C (1)	<i>Jernbanestasjoner.</i>
	Jernbanest. Strømtg. . . . . 4, C
	Floibanest. Vetrilids-
	almenning . . . . . 4, D (3)
<i>Kirker.</i>	
Domkirken . . . . . 4, D (2)	
Korskirken . . . . . 3, D (6)	
Nykirken . . . . . 2, D (1)	
Johanneskirken . . . . . 3, B	
St. Mariæ kirke . . . . . 3, E (4)	
Sandvikens kirke . . . . . 3, F (2)	
	<i>Turistbyrder.</i>
	Bennett . . . . . 3, C (6)
	Ths. Cook & Son . . . . . 3, C (5)
	<i>Bad.</i>
	Det komm. Bad . . . . . 2, C (2)
	<i>Større skoler.</i>
Kathedralskolen . . . . . 4, C (5)	
Den Tekniske skole . . . . . 4, C (6)	
Handelsgymnasiet . . . . . 4, C (9)	
Den komm. Midd.sk. . . . . 2, B (1)	
Nygårds Folkeskole . . . . . 3, C (11)	
Sjømannsskolen . . . . . 1, E (1)	
Kunsthåndverksk. . . . . 2, C (1)	
(Det gamle teater)	
	<i>Større sykehus.</i>
Røde Kors Klinik . . . . . 3, B (2)	
Epidemilasarrett . . . . . 3, F (1)	
	<i>Historiske bygnin-</i>
	<i>ger m. m.</i>
Håkonshallen . . . . . 2, E (2)	
Rosenkrantz Tårn . . . . . 2, E (1)	
Rådhuset . . . . . 3, C (1)	
St. Mariæ kirke . . . . . 3, E (4)	
Domkirken . . . . . 4, D (2)	
Korskirken . . . . . 3, D (6)	
	<i>Dampsk.selskaper.</i>
	Det Bergenske Damp-
	skibsselskap . . . . . 3, E (1)
	Det Nordenfjeldske
	Dampskibsselskap . . . . . 3, E (3)
	Stavanger, Vester-
	ålen og Arendals
	Dampskibsselskap . . . . . 3, D (10)
	<i>Hoteller.</i>
Hotel Norge . . . . . 3, C (8)	
Hotel Terminus . . . . . 4, C (8)	

GATEFORTEGNELSE

Arbeidergt. . . . . E, 3, 4	Fjellveien E4, F4, G4	Jernbanegt. Østre . . . . . B 4	Nøstegt. . . . . C 2, D 2	Repslagergt. . . . . E 3, F 3	Thormøllens gt. . . . . A, 3 4
Absalon Beyers gt. . . . . E 3, F 3	Floiveien . . . . . D 4	Klostergt. . . . . D 2	Nykirke Almenning . . . . . D 2	Sverres gt. . . . . C 2	Torvgate, vestre . . . . . C 3
Allé gt. . . . . B 3, 4	Floigt. . . . . E 4	Krohnengt. . . . . E 4	Nygårdsgt. . . . . B 4, 3	Sydnesgt. . . . . C 2	Torvgaten . . . . . C 3
Amalie Skrams vei . . . . . G 3	Herman Foss gt. . . . . B 3	Kaigt. . . . . C 4	Neumannsgt. . . . . C 3	Skottegt. . . . . D 2	Torvalmenningen . . . . . C 3
Breistølsveien . . . . . E 3, 4	Haugeveien . . . . . D 1, 2 E 1	Kong Oscars gt. . . . . C 4, D 4	Nils Klims gt. . . . . E 3, 4	Storms gt. . . . . A 3, B 3	Tyskebyggen . . . . . D 3
Baneveien . . . . . C 2	Harald Hårfagres gt. . . . . B 3	Korskirke Alm. nedre . . . . . D 3	Nikolaikirke Alm. . . . . D 3	Strømgaten . . . . . B 3, 4 C 4	Tordenskjolds gt. . . . . E 4, 3
Bergenhus . . . . . E 2	Hans Holmboes gt. . . . . B 3	Langes gt. . . . . B 3	Olaf Ryes vei . . . . . B 3	Sigurds gt. . . . . C 3	Vaskerelvtg. . . . . C 3
Bispengaten . . . . . D 4	Hans Hauges gt. . . . . E 3, F 3	Lodin Lepps gt. . . . . D 3	Olaf Kyrres gt. . . . . C 3	Starvhusgt. . . . . C 3	Welhavens gt. . . . . A 3, B 3
Blekegaten Østre . . . . . D 4, E 4, 3	Håkons gt. . . . . C 3	Ladegårdsgt. . . . . E 3, F 3	Ole Eides gt. . . . . E 3, 4	Strandgt. . . . . D 3	Wolfs gt. . . . . A 3
Chr. Michelsens gt. . . . . C 3, D 3	Henr. Wergelands gt. . . . . E 4, 3	Markevei, store . . . . . C 3, D 3	Prof. Hansteens gt. . . . . A 3, B 2	Sandbroggt. . . . . E 3	Wetridsameningen . . . . . D 3
Christies gt. . . . . C 3	Hans Tanks gt. . . . . B 4	Marineholmen . . . . . A 3, 4	Prof. Dahls gt. . . . . E 4	Sandviksvei, nye . . . . . E 3, F 3	Zetlitz gt. . . . . A 3
Dragsalmenningen . . . . . E 3	Holbergs Almenning . . . . . D 2	Magnus Barfots gt. . . . . C 2, 3	Peter Motzfeldts gt. . . . . C 4	Skuteviksveien . . . . . E 3	Øvregaten . . . . . D 3, E 3
Fosswinckels gt. . . . . B 4, 3	Jonsvolds gt. . . . . C 2	Mur Alm., vestre . . . . . C 2, D 2	Platous gt. . . . . B 4	Sandviksveien . . . . . G 3	Øvregt., lille . . . . . D 4
Finnegårdsgt. . . . . D 3	Jens Rolfsens gt. . . . . E 3	Mur Alm., østre . . . . . D 2, 3	Rosenbergs gt. . . . . C 2, 3	Sandviksvei, øvre . . . . . F 3, 4	
	Jon Smørs gt. . . . . C 3, D 3	Nordnesgt. . . . . E 1	Rådhus gt. . . . . C 3	Tollbodalmeningen . . . . . E 1	
	Jonas Reins gt. . . . . B 3, 4	Nordnesveien . . . . . E 1	Rosenkrantzgt. . . . . D 3	Theatergaten . . . . . C 2	

- Torv, plasser og dampskibskaiar.*
- Torvet . . . . . D 3
  - Noste torvet . . . . . C 2 (N)
  - Skutevikstorvet . . . . . F 3 (S)
  - Ole Bulls plass . . . . . C 3
  - Nygårdsparken . . . . . A 4, B 3
  - Nordnesparken . . . . . E 1
  - Tyskebyggen . . . . . D 3
  - Strandkaien . . . . . D 3
  - Festningskaien . . . . . E 2
  - Skoltegrundskaia . . . . . E 2
  - A. Vei til Fana, Os, Minde, Nestun, Støretvedt og Laksevåg.
  - B. Vei til Åsane Arna, Haukeland og Nestun.

Klippfisklaget, Bodø

Omsetning av klippfisk for klippfisktilvirkere i Nordland.

Egen exportavdeling for klippfisklaget.
Telefoner 220, 213, 336. Telegr.adr.: Klippfisklaget

Johs. Karlsen

Bodø

Snekkeri • Masseartikler
Bygning av laste- & rutebilkarosserier

Bodø Aktiebryggeri

Bodø

Moderne ølbryggeri
og mineralvandfabrik

LIPTONS

TE

Dayton Vegt

Bodø

Kjøpstad i Nordland fylke med 5300 innbyggere beliggende på en flat og myrlendt halvøy ved Saltfjordens nordre innløp. Allerede i begynnelsen av det 19. årh. fantes her på den nu landfaste lille øy Hundholmen en samling mindre hus og et av kjøpmenn i Trondhjem oprettet fiskeri og handeletablisement (Trondhjemske Faktori). I 1816 fikk stedet handelsrettigheter som kjøpstad, men det er dog først i de senere år at byen har tatt et større opsving, særlig foranlediget ved de rike sommersildfiskerier, som har funnet sted utenfor Bodø. Ennu så sent som i 1865 hadde byen bare 519 innbyggere. Til beskyttelse av havnen er opført en stor molo i forbindelse med kaianlegg.

Bodø er den sydligste av byene nord for polarcirkelen, — midnattsolen sees i over en måned (juni—juli) og mørketiden varer i ca. 14 dager (december).

Byens viktigste næringsvei er vesentlig knyt-

tet til fiskeri og handel med fisk og fisk-produkter, samt den hermed opståtte industri. Av industrielle bedrifter m. m. kan nevnes: 1 skibsverft, 2 mek. verksteder, 1 hermetikkfabr., 1 sildoljefabr., 1 tønnefabr., 1 bryggeri, 1 smørfabr., 1 trelastforretning m. m.

Byens anløpes av alle store kystdampskib, likesom tidsmessige skib i regelmessig rute befarer fjordene i nord og syd.

Ved Nordlandsbanens fullførelse vil byen bli satt i forbindelse med det øvrige land. 49 sjømil fra Tromsø, 76 sjømil fra Trondhjem.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 13 dampskib tilsammen 5016 br.tonns, 5 motorfartøier, tilsammen 1161 br. tonns.

Samlet innførsel for 1928: 6,68 mill. kroner. — Utførsel: 11,24 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 5,44 mill. kroner, formue 13,19 mill. kroner. Samlet byskatt 700 000,— kroner, skatteprocent 16,5.

Spis
Kelloggs
Corn flakes

RONEO
KOPIMASKIN
1/3 RONEO OSLO

M. Zadig's store ovale
BADESÆPE
fint parfumeret. til 50 øre.

NORSK FORSIKRINGSSKAP —

NORDEN

• STIFTET 1867 •

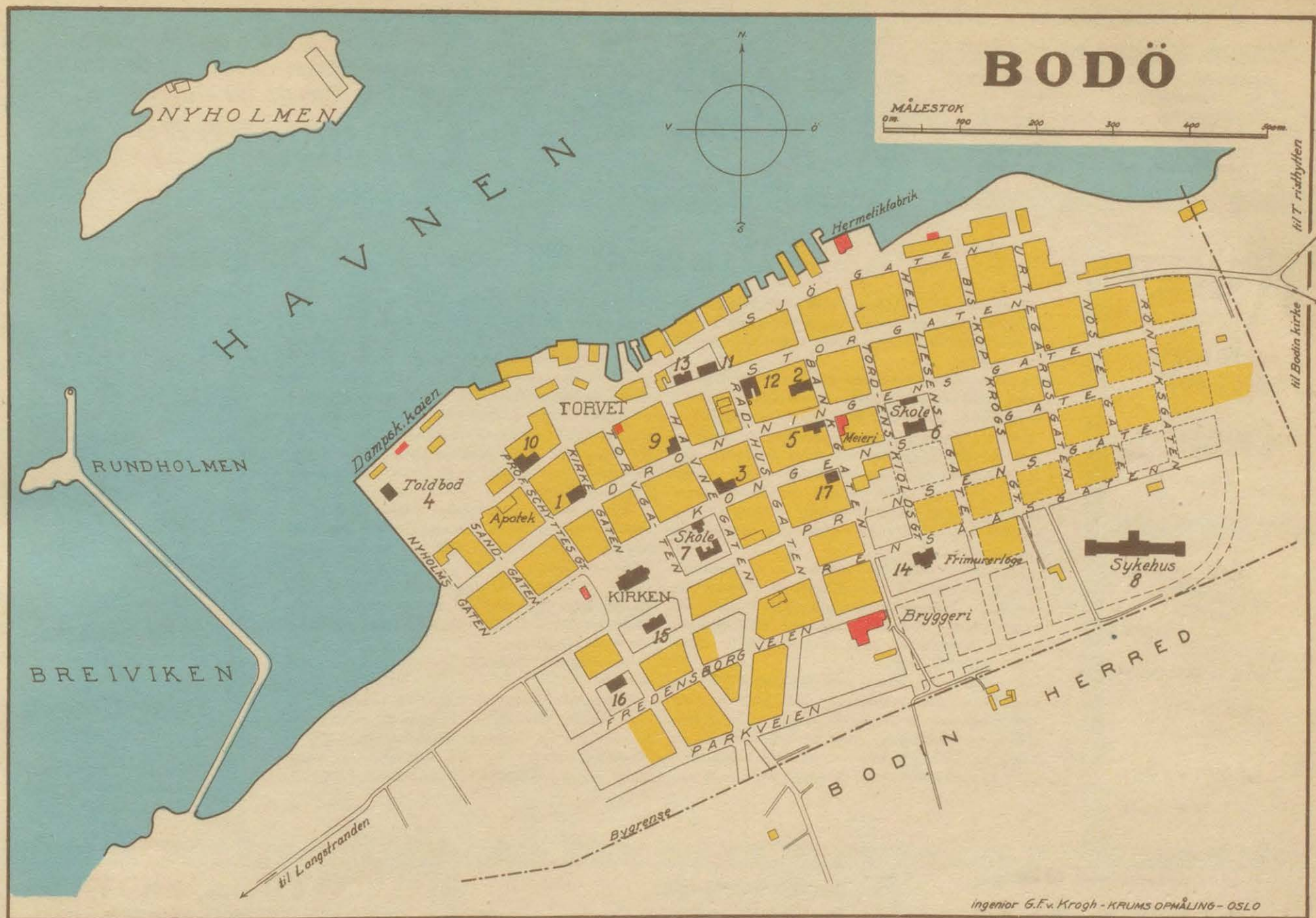
BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-570

Flyvefoto over Bodø — sett fra nordvest

FORTEGNELSE OVER
OFF. BYGNINGER
M. M.

1. Komm. administr. bygning

2. Fylkets administr. bygning
3. Post og telegraf
4. Tollbod
5. Brandstasjon

6. Skole
7. " "
8. Nye sykehus
9. Apotek

10. Grand Hotel
11. Norges Bank
12. Bodø Sparebank
13. Nordlands Privatbank

14. Frimurerloge
15. Fiskerimuseum
16. Gamlehjem
17. Bad

ingeniør G. F. v. Krogh - KRUMS OPMÅLING - OSLO

Drammens og Oplands nye Privatbank A/S

Aktiekapital kr. 4,500,000.00 fuldt innbetalt.
Telegramadresse: „Privatbanken“

Innskudd mottas til høyeste forrentning.
Hjemmesparebøsser utlånes.

Remburser, akkreditiver, Inkasso.
Egen fondsavdeling. — Panserhvelv.

GRAND HOTEL

DRAMMEN

Vil De se mere av Drammen så kjøp det nye billedalbum Drammen og Omegn 50 nye bilder.

JOHAN GRØSTAD
BOKHANDEL — DRAMMEN

RONEO

ARKIV SKAP

1/3 RONEO OSLO

M. Zadig 1/2

Fløte Lanolin sæpen

holder huden
smidig og ren.

Drammen

Kjøpstad i Buskerud fylke ved bunnen av Drammensfjorden, — på begge sider av Drammenselven ved dennes utløp i fjorden. 26 200 innbyggere.

Oprinnelig betegnet navnet Drammen (Drøfn, Drafn, Dramn-vann) elven og fjorden utover til Svelviken. Drammen der ved elven deles i 2 bydeler, Bragernes på nordsiden og Strømsø med Tangen på sydsiden har en temmelig stor lengdeutstrekning (ca. 6,5 km.) langs elvens begge bredder. Helt tilbake i Oldtiden antas bøndene fra de indre distrikter å ha hatt sine båtnøst der, hvor det nuværende Drammen ligger.

Den første faste bebyggelse var på sydsiden, ved Koperviken, i skillet mellom Strømsø og Tangen. Allerede omkring år 1200 vokste bebyggelsen op til strandsteder såvel på Bragernes som på Strømsiden, med en betydelig handelsvirksomhet (trelast).

Fra ca. 1600 finner man Bragernes (Brakanes) benevnt som ladested. Om handelsretten ved Bragernes og Kopervik førtes op igjennem tidene en hårdnakket strid mellom bøndene på Eiker og Lier, på den ene side og borgerne i Oslo på den annen side. I åpent brev av 4. au-

gust 1616 fratok således Kristian den 4 bøndene denne rett til fordel for borgerne i Oslo. I 1715 fikk imidlertid Bragernes og Strømsø felles kjøpstadrettigheter, og fra denne tid finnes også navnet Drammen anvendt som benevnelse for den samlede bebyggelse på begge sider av elven. Først i 1811 blev imidlertid Bragernes og Strømsø forenet til en kjøpstad. Rett op for Bragernes ligger Bragernesåsen, hvorfra man har glimrende utsikt over byen med omegn. (Se panoramaet.)

Drammen har op igjennem tidene vært hjem-søkt av flere store ildebrander, særlig kan nevnes branden i 1866 og 1870, der la store deler av byen i aske.

Byens viktigste næringsvei er tilknyttet trelasthandelen og de fra denne avledede virksomheter innen treforedlingsbranchen, cellulose, tremasse, papir m. v.

Av viktigere industrielle virksomheter kan nevnes:

Drammens Jernstøperi & mek. verksted. — Star Paper Mill a/s. — Drammens guldlistefabrikker a/s. — Forenede Papirfabrikker a/s. — Drammens Paper Mill a/s. — Drammens armaturfabr. a/s. — National Industri a/s. — Dram-

Fortsettes side 119.

INGENIØR

CARL G. KNUDSEN
DRAMMEN

Rørhandel

Aut.

Rørlæggerforretning

Telegr.adr. „Rørlægger“
Telefoner: 431 - 484

Brand- og Livsforsikrings-Aktieselskabet

SKÅNE

Malmö.

Hovedkontor for Norge:

LØKEN & CO. A/S

Prinsensgate 3B, Oslo.

Drammen - Buskerud fylke.

Byens og distriktets ledende blader er

Drammens Tidende
og Buskerud Blad

Oplag 20 000 eksp. Alle annonser inntas i begge utgaver

VICTORIA HOTEL

Telefon 876. DRAMMEN. Indeh. Klara Hessen

Byens nyeste hotel

Øl og Vin

Centralopvarming

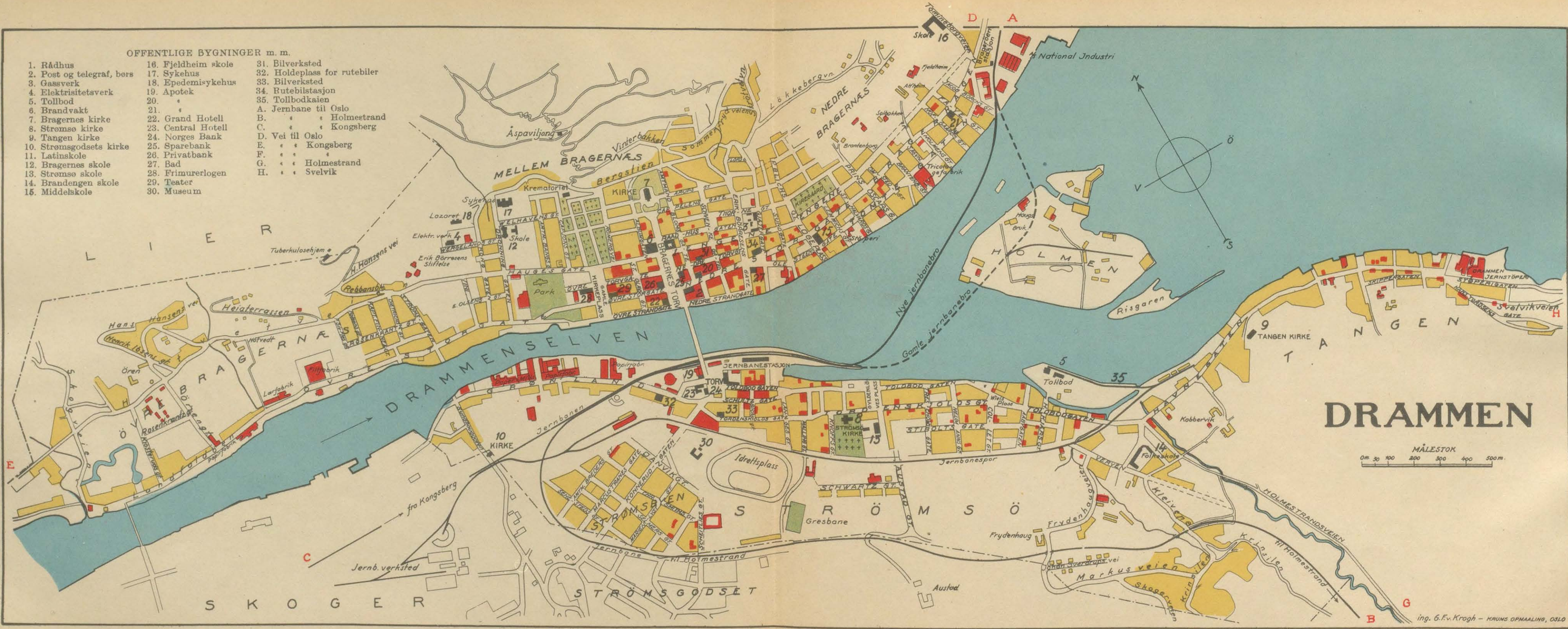
Konnerudgt. 2 Jernbanetorvet til høire

- OFFENTLIGE BYGNINGER m. m.
1. Rådhus	16. Fjeldheim skole	31. Bilverksted
2. Post og telegraf, børs	17. Sykehus	32. Holdeplass for rutebiler
3. Gassverk	18. Epidemisykehus	33. Bilverksted
4. Elektrisitetsverk	19. Apotek	34. Rutebilstasjon
5. Tollbod	20. " "	35. Tollbodkaien
6. Brandvakt	21. " "	A. Jernbane til Oslo
7. Bragernes kirke	22. Grand Hotell	B. " " Holmestrand
8. Strømsø kirke	23. Central Hotell	C. " " Kongsberg
9. Tangen kirke	24. Norges Bank	D. Vei til Oslo
10. Strømsgodsets kirke	25. Sparebank	E. " " Kongsberg
11. Latinskole	26. Privatbank	F. " " Kongsberg
12. Bragernes skole	27. Bad	G. " " Holmestrand
13. Strømsø skole	28. Frimurerlogen	H. " " Svelvik
14. Brandengen skole	29. Teater	
15. Middelskole	30. Museum	

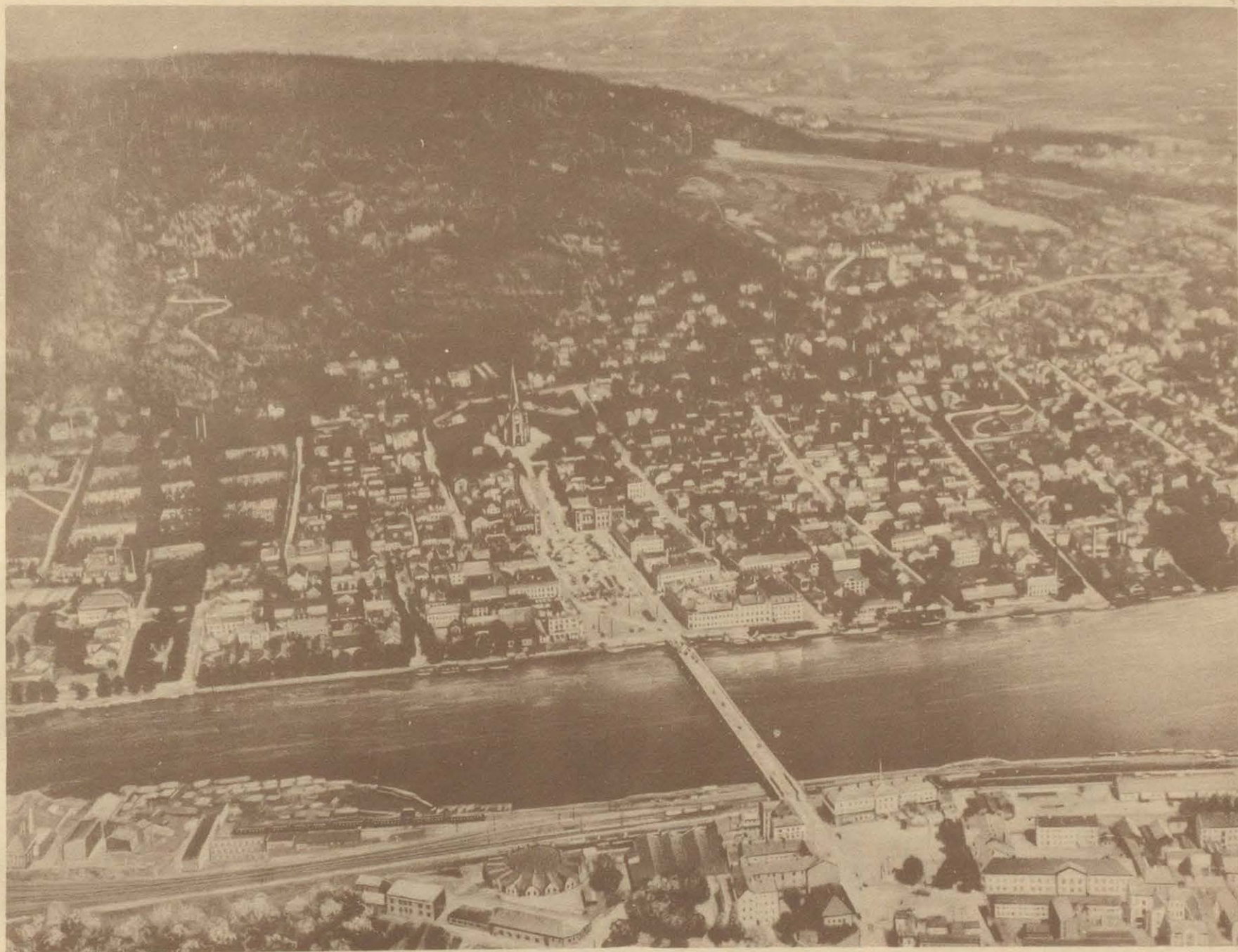

DRAMMEN

MÅLESTOK
0m 30 100 200 300 400 500m

ing. G.F.v. Krogh - KRUNGS OPMAALING, OSLO

Flyvefoto over Drammen — sett fra sydvest

**Kvalitetsvarer
i herreartikler**

Storgatens Herreekvipering ^{A/S}

H. R. Brenna
FREDRIKSSTAD

En gross — En detail.
Tlf 925, 1130, 1345, 1645.

Østfoldbyernes
største og bedst
ass. manufaktur-
forretning

Fredriksstad Glasmagasin
Bernh. Christiansen sen.

Grundlagt 1867

Filial: Christiansens Glasmagasin, Sarpsborg

BIRGER W. DUE

Farvehandel

En gross — En detail

Malerforretning

TELEFON 806

FORLANG ALTID
FREDRIKSSTAD
BRYGGERI'S

ØL
OG
MINERAL-
VANDE

ATELIER E. O

Einar Chr. Lionæs ^{A/S}

BOK- OG PAPIRHANDEL

Telefon 97k Kontorrekvisita, Skolemateriell,
Sjøkarter, Trykksaker for pri-
vat og offentlig bruk.

Anton Olsen

**BOKHANDEL
PAPIRFORRETNING**

SJØKARTHANDEL AKSIDENSTRYKKERI

Storgt. 6, Fredrikstad
Telefoner 68 og 371

Adolf Gundersen & Co. ^{A/S}

KOLONIAL & FETEVARER

en gros

FREDRIKSSTAD

Telefon: 25 - 767k - 571.

Telegramadresse: „Adolf“

Fossum & Ingerø ^{A/S}

FREDRIKSSTAD

Telefoner 423 - 424 - 425

**Jern
Staal
Metaller**

Blåseinstrumenter — Strykeinstrumenter
Pianoer — Grammofoner — Plater
Noter — Strenger — Tilbehør

Direkte import — Lave priser

Haubes Musikhandel

FREDRIKSSTAD

ØSTLANDSK ELEKTRISK AKTIESELSKAP

FREDRIKSSTAD

TELEFONER 1115 og 1230. Telegramadr.: ELEKTRISK

ELEKTRISK MATERIEL LYSINSTALLATIONER
En gros — Detail SVAKSTRØMSANLÆG

Specialitet: SKIBSINSTALLATIONER OG MATERIEL

Fresko

skotøi

finnes i ALLE norske byer

Kjøp

^{A/S} Fredriksstad Saapefabriks

Vaskeartikler!

HANSEN & CO A/S

FREDRIKSSTAD
ETABL. 1893

REGNKLÆDEFABRIK

Samt fabrikker for:

Presenninger, Markiser, Telt, Vindjakker og Arbeidsklær.

Grundvig & Engelsviken Packing Co.

ETABL. **FREDRIKSSTAD** 1909

Forlang altid Perleansjos, Perlesild, Perlekaviar, Perlepostei, Rekepostei, Rekeansjos.

Gullmedalje i Oslo 1914.

Gullmedalje på Trøndelagutstillingen 1930.

Telefoner 302 - 741. — Telegramadresse: „Ansjos“

FREDRIKSSTAD KREDITBANK A/S

Telefon 674 - 1374 - 1375

Inkasso paa Fredriksstad og omegn.
Forøvrig alle alm. bankforretninger.

Fredriksstad Jern- & Metalindustri

A/S

Fredriksstad

O. Nielsen & Sønner A/S

Kul-,
Koks- og
Vedforretning

Telefon
520
1078

Fredriksstad

Kjøpstad med 15 600 innbyggere i Østfold fylke, på begge sider av Glommens utløp i Oslofjorden. Ved Glommen deles byen i Østre og Vestre Fredriksstad, der hver utgjør en menighet for sig. Fr.stad, d. v. s. Østre Fredriksstad blev anlagt i 1567. Da Sarpsborg i dette år blev avbrent av svenskene, besluttedes det at byen ikke skulde gjenopbygges på sin gamle plass, men flyttes nærmere Glommens munning. Der hvor nu Østre Fredriksstad ligger, gjenopbyggedes så i de følgende år det gamle Sarpsborg under det nye navn Fredriksstad. Heller ikke på denne nyvalgte plass forskaanedes byen for krigens herjinger, — den avbrentes således 2 ganger under syvårskrigen. Omkring midten av det 17 århundre blev byen sterkt befestet og fikk herved øket betydning. Foruten de festningsverker der omsluttet byen (Østre Fr.stad) blev der efter hvert anbragt flere forter i den nærmeste omegn.

Østre Fredriksstad eller «Festningen» med sine festningsmurer, vollgraver og militære bygninger gir i våre dager et sjeldent interessant bilde på lengst forsvunne tiders liv og byggevirksomhet. Nevnes må også den sønnenfor byen liggende festning «Kongsten». Først

ved midten av forrige århundre begynte byen ved trelasthandelen å skyte rask vekst, og har siden utviklet sig til å bli Norges viktigste trelastby. Bebyggelsen på Glommens vestsida, det egentlige Fr.stad, blev først lovformelig regulert og tillatt i 1723. Ved siden av trelastbedriften har der også utviklet sig en større industriell virksomhet. Av større industrier og trelastbedrifter kan nevnes: De Nordiske Fabriker a/s (DE-NO-FA), Titan Co. a/s (Titanhvitt), Jacobsen & Co. (trelast m. m.), Mathiesen & Co. (trelast), Kiær & Co. (trelast), Lisleby Bruk (trelast), Fredriksstad mek. Verksted, Glommens mek. Verksted, Fr.stad Stenhuggeri, Fr.stad Granitkomp., Fr.stad Skofabr., Det norske Cheviotspinneri, Norsk Tekn. Porselens A/s, Seiersborg Textilfabr., Fr.stad Bryggeri, flere mek. verksteder, sag og høvlerier, hermetikkfabrikker m. fl. For Fredriksstads handelsvirksomhet og skibsfart spiller også de store bruk langs Glommen (mellem Fredriksstad og Sarpsborg) en vesentlig rolle. Nord og nordøst for byen, i Glemmen kommune, og støtende op til Fredriksstad ligger store bymessig bebyggede strøk, med en samlet befolkning av ca. 12 000. Byens viktigste utførselsvarer er foruten trelast, fett

Fortsettes side 119.

East Norway Canning Co. A/S

FREDRIKSSTAD

Tlf. 1295. Tlgr.: «Canning»

Vor Østersansjos og Laksansjos anbefales som den beste.

Wessmann GULDSMED

Fredriksstad

Største udvalg
i guld, sølv og
pletvarer.

Sølvskeer
Forlovelsesringe

Verksted for
alt til faget
henhørende.

Telefon 435-1192

GRAND HOTEL

Indeh. Fru Maren Haugen
Telefon 1874, 1875

SVEA
OPRETTET 1866 i Göteborg

BRAND-OG LIVSFORSIKRING
OPRETTET I GÅTHERG

Aktiekapital — kroner 12 millioner — fuldt indbetalt.
Reservefond kr. 6 millioner. Ekstra brandskade-fond kr. 5 millioner.
Hovedagent for Norge: ARTH. SVENSDEN, KARL JOHANSST. 9, OSLO

Agenter
i
alle
byer

CAFE DUVAL

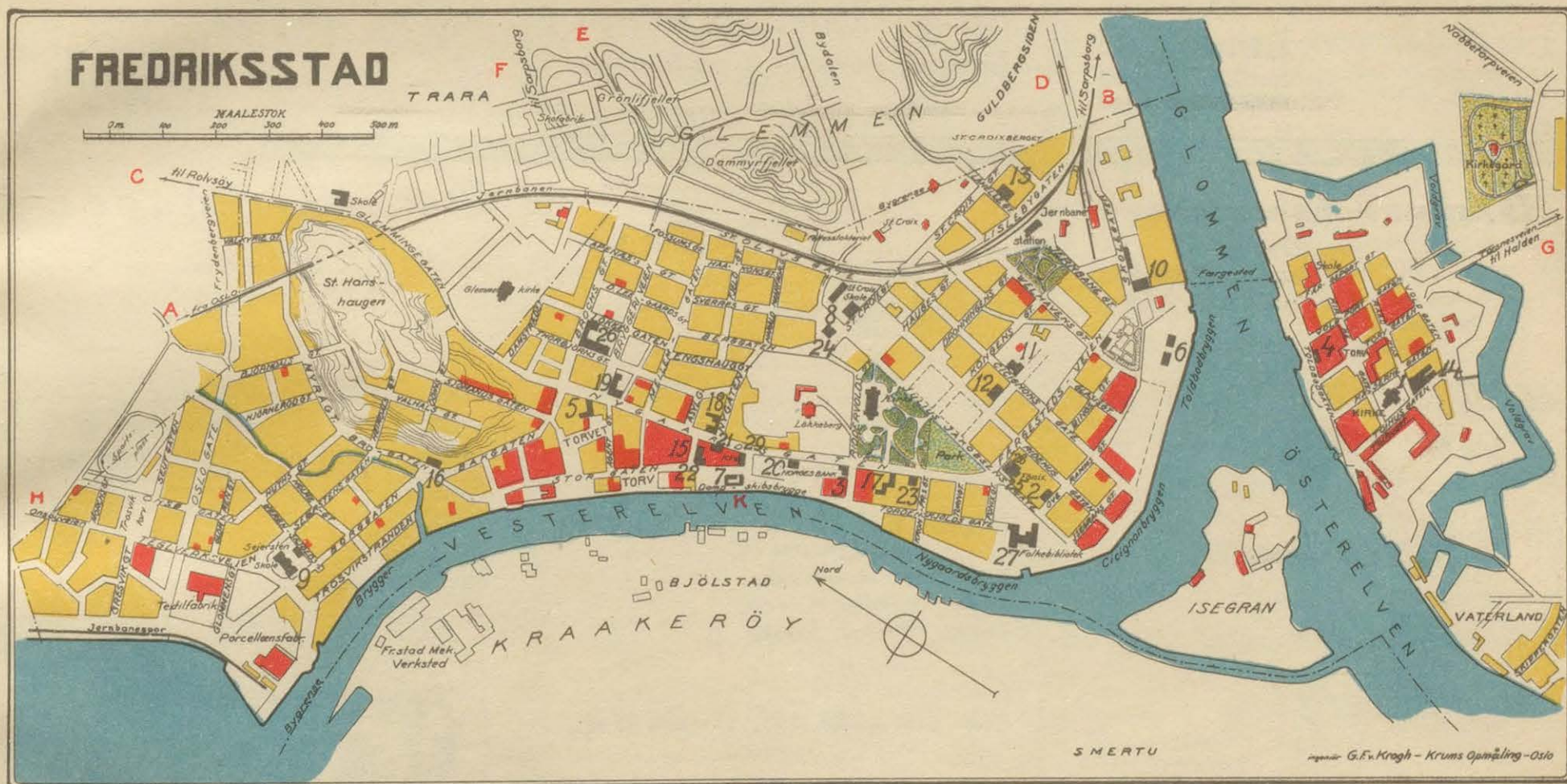
Telefon 347k

Flyvefoto over Fredriksstad — sett fra nordvest

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus (gamlebyen)	7. Brandstasjon	13. Betesta Sykehus	19. Grand Hotel	25. Klubb Fønix	B. Jernbane til Sarpsborg
2. Komm kontor	8. St. Croix skole	14. Komm. "	20. Norges Bank	26. Arbeiderforening	C. Vei til Rolvsøy
3. Post og telegraf	9. Seiersten	15. Apotek Hjorten	21. Bank	27. Folkebibliotek, kino	D. E. F. Vei til Sarpsborg
4. Postkontor (gamlebyen)	10. Middelskole	16. " Løven	22. Sparesk.-banken	28 og 29. Kino	G. Vei til Halden
5. Politistasjon	11. Pikeskole	17. Victoria Hotel	23. Børsen		H. " " Moss
6. Tollbod	12. St. Josephs Hospital	18. Schulz "	24. Bad	A. Jernbann til Moss	K. Dampskibsbygge

**OTTAR
LINDE NIELSEN**

GULLSMED
Halden. Tel. 128

Søk det bedste!

Forlang **Haldens** *bekjendte*
Bomuldsgarn og Bomuldstøier

Æresdiplom Trøndelagsutstillingen 1930

Haldens Ekviperingsmagasin
(Nils Johnsen) Telefon 571
Storgaten, Nordsiden

Herreklær
Gutteklær
Skotøi

Hjalmar Johannesen

Dame- og
herrekonfeksjon
Spesialitet: Kjoler

Storgaten, Halden
Telefon 149

I. Aas's
ekklusive

TOBAKSFORRETNING

TELEFON 92
Røkesaker, Stokker
Kort, Skrivesaker.

Oscar Grenager

Farvehandel
Vinduesglas

TELEFON 276

„Favorit“

$\frac{A}{S}$ **Haldens Skotøifabrik**
Halden

Emilie Aas's
PARFYMEFORRETNING

TELEFON 264

Fører alt i toalettsaker
Sæper, Pudder, Creme.
Børster, Kamme, Leketøi.

Bruk Mil Benzin

fra de blaa Pumper

og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt
økonomisk og ren drift av Deres Bil. De
blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

W. Ekberg $\frac{A}{S}$

**KOLONIAL
FORRETNING**

Radio, Grammofoner, Plater i største utvalg

TELEFON 389

$\frac{A}{S}$ **Elektrisk**

JENSEN & CO'S

KAFFE

ATELIER B · O

**„Fridheim
Pensionat“**

Fru Sigrid Schibsted
Telefon 600

«Haldens Hotel»
HALDEN

OSW. LANDRE

Centralbord telefoner
61 - 458

RONEO DEX
SYNLIG KORTSYSTEM
 $\frac{A}{S}$ **RONEO** OSLO

Fredrikshalds Sparebank

Oprettet 1835 HALDEN

Forvaltningskapital ca. kr. 25.000.000.—

Fonds . . . . . » » 1.980.000.—

Alle almindelige bankforretninger utføres.

Spør efter

Record
SKOTØI

Norsk kvalitetsskotøi specielt
fabrikert for det norske klima.
Alltid nyeste modeller og faconger.

Tilkjendt høieste udmerkelse:

Ærespræmie og Guldmedaljer 1930.

J. T. Halvorsen, Skofabrik

HALDEN

E. SEM

HALDEN

Telefoner 34, 499

PAPIRINDUSTRI

Bokhandel, Papirforretning
en gros, Trykkeri, Bokbinderi.

BAKER & KONDITORI

Omar Wiig

TELEFON

239

**HAAKON
A. BØEN** $\frac{A}{S}$

Jern-,
Staal- og
maler-
varer

Telef.: 52 og 500
HALDEN

Halden

Kjøpstad i Østfold fylke ved Tistas utløp i Idefjorden, med 11 200 innbyggere. Til Halden hører også fabrikkbyen Tistedalen omkring Tistas utløp av Femsjøen. Allerede meget tidlig har der vært en forholdsvis tett bebyggelse på Sydsiden av Tista ved dens utløp i fjorden. Opprinnelig var stedet en ladeplass under Fredriksstad, og benevntes allerede i 1580 for Halden. Bebyggelsen vokste forholdsvis hurtig, og etterat Bohuslen i 1658 var avstått til Sverige fikk stedet øket betydning som grenseplass. Fredrikssten ble anlagt og allerede i 1665 fikk stedet kjøpstadsrettigheter. I Norges krigshistorie har Halden spilt en fremtredende og særdeles hederfull rolle. Hyppig har byen vært utsatt for angrep under våre kamper med Sverige, og alltid har dens borgere med opofrende fedrelandssinn deltatt i forsvaret av sin by og sitt land.

Særlig nevnes krigen i 1716 (Karl den 12) da borgerne selv avbrente byen for at den ikke skulde gi tilhold for fienden ved beleiringen av Fredrikssten. Handel og foredling av trelast har så langt tilbake som stedet nevnes vært av den største betydning for Halden.

Sagbrukene langs Tista hører således til Nor-

ges eldste bruk å antas å ha vært i bruk før år 1600. I 1859 samledes alle trelastbruk i et stort aktieselskap «Saugbruksforeningen» som nu driver cellulose- og papirfabrikk samt høvleri. Halden hører med blandt våre viktigste utførselsplasser for trelast.

Av viktigere fabrikker kan nevnes: Haldens Bomuldsspinderi & Væveri, Cathrineholms mek. Verksted, støperi og emaljefabrik, Den norske Reiseeffektfabrikk, 7 skofabrikker, emballagefabrikk, knekkebrødfabrikk og bryggeri, Sems trykkeri og bokbinderi, Bache & Thoresens kaffeabrikk.

Byens viktigste næringsveier er: Handel og fabrikkvirksomhet. Utførsel av trelast, sten og diverse industriprodukter.

Byens største severdighet er Fredrikssten festning med sin imponerende beliggenhet på det steile fjellparti sydøst for byen. Festningen der er helt bevart, frembyr for tilskuerne det mest levende bilde på fortidens bedrifter.

Halden står ved jernbane i forbindelse med de andre byer i Østfold samt Sverige. Fra Oslo 137 km., fra Sarpsborg 28 km. og fra Kornsjø 32 km. Regelmessig dampskibsforbindelse med Oslo og de svenske kystbyer.

Fortsettes side 120.

Hvis De setter pris på en god, elegant og komfortabel sko, bør De forsøke et par med «Ago» stemplet i bunden.

A/S Skofabrikken

„AGO“

Halden — Telf. 865

$\frac{A}{S}$ Smaalenenes
Amtstidende

HALDEN

BYENS og distrik-
ternes ældste, største
og mest utbredte blad

Fredrikshalds Meieribolag

Østfolds største meieri
2 gullmedaljer Trøndelagsutstillingen
Gullmedalje Østfoldutstillingen 1930

Telefoner
Kontor 340
Butik . 122

Melk, fløte, finere oste-
sorter, Meierismør.

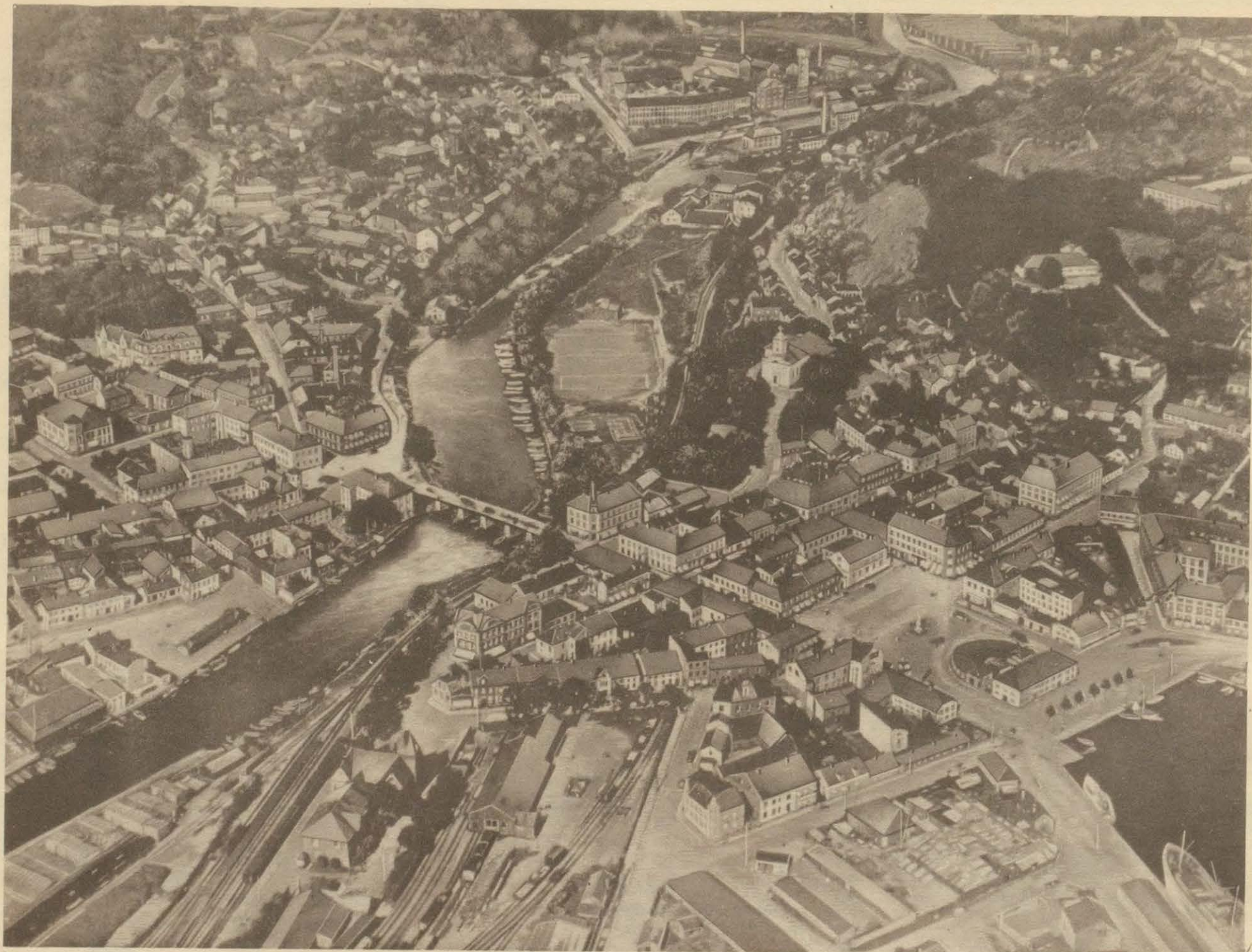
Grand Hotel

HALDEN — Fru Schmid

Central 331-272

$\frac{A}{S}$ Haldens Bryggeri
anbefaler sine ølsorter
og sit mineralvand.

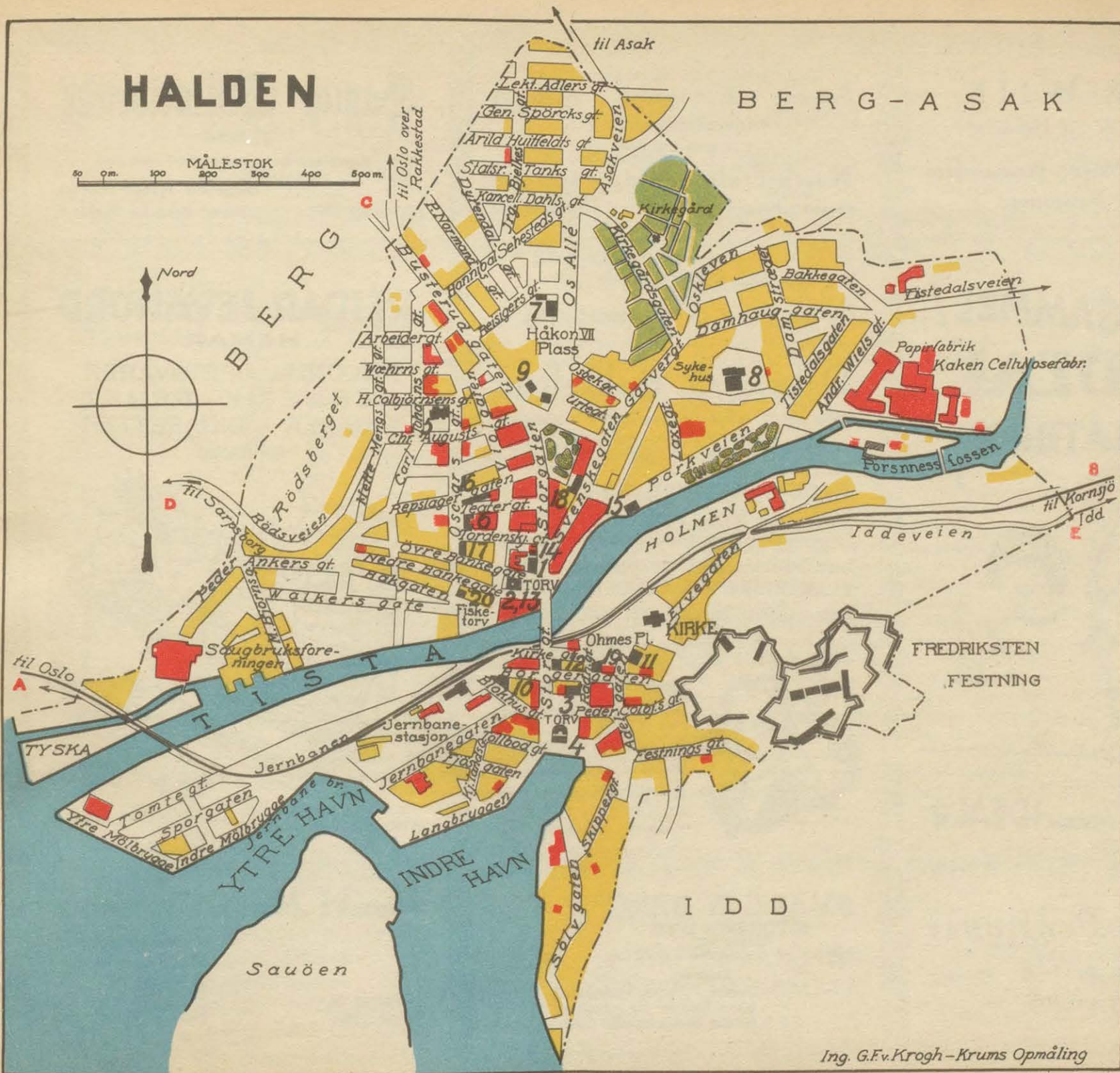

Flyvefoto over Halden — sett fra sydvest

HALDEN

BERG-ASA K

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus
2. Post og telegraf
3. Politistasjon
4. Tollbod
5. Latinskole
6. Folkeskole
7. Folkeskole
8. Sykehus
9. Katolsk sykehus
10. Hotel
11. Hotel
12. Kreditbanken
13. Sparebanken
14. Apotek
15. Bad
16. Teater
17. Kino
18. Museum
19. Haldens Klub
20. Bilverksted

- A. Jernbane til Oslo
- B. " " " Kornsjø
- C. Vei til Oslo over Rakkestad
- D. Vei til Sarpsborg
- E. Vei til Idd

Ing. G.F.v.Krogh-Krums Opmåling

OSKAR WIIK

Strandgaten 31 -:- Hamar

Herreekvipering - Skotøi - Reiseartikler
Sports- og Reiseutstyr.

ATELIER E·O

UNG OG GAMMEL! SPIS IDEAL FLATBRØD

FLATBRØDFABRIKKEN IDEAL ^{A/S}

Jøraasens Pensjonat

Billige priser.
Hjemlig og godt stell.

Saavarer - Kunstgjødsel - Melvarer
Landbruksmaskiner etc.

En gross & En detail.

Norsk Frøforsyning ^{A/S} av 1925

Telegr.adr. „Frøkultur“ Hamar Telefon nr. 1799

Det beste utvalg i
Sommer- og Vintersportsartikler
hos

Dalseng & Bækkelund

Telefon 1170 Sportsforretning Telefon 1170

INGENIØR STRÆTKVERN

^{A/s} National Industris rep.

Oplandenes største elektrotekniske forretning en gross en detail.

Installationsmateriel, Høispent linjemateriel.
ELEKTRISKE APPARATER og RADIO
Ingeniørkontor. Telefoner: 1681, 1532, privat 1494.

Reis ikke til Hamar

uten å avlegge min forretning et besøk.

Jeg fører stadig et rikholdig lager av utsøkte Kvalitetsure i gull og sølv samt det beste i Brille-optikk.

E. ELLINGSEN
URMAKER & OPTIKER
Telefon 1685, Torvgt. 20. Hamar

SVARE & BERG

H. FINBERGS EFTF.

Etablert 1892

Telefoner: Kontoret 1508 - Privat 1262

Lager av:

Stentøi, Porselen, Glassvarer, Vindusglass, Lamper for petroleum og elektricitet, Emaljeartikler, Elektrisk utstyr

Hamar Stiftstidende

Budstikken

Øvori er optatt Oplandenes Avis og Østerdalens Avis

Grunnlagt 1847.

Hedmark fylkes største og mest utbredte dagblad.

REIDAR JEVANORD HAMAR

KOLONIAL - FETEVARER
HERMETIK - FRUKT
CIGARER - CIGARETTER

EN GROSS

ATELIER E·O

Hamar Møbelforretning

Grønnegt. 24
Telefon 1802

Det beste utvalg.
Rimelige priser.
Bestillinger mottas.

Aktieselskapet

Norrøna Skofabrik

Telefon 1125 - 1495

Magnussens Bokhandel A/s

ETABLERT 1849

Telefon 1021 Hamar Strandgaten 9

Kontorsaker - Tryksaker
Bøker - Papir - Foto

OVERRETSSAKFØRER

W. F. K. CHRISTIE

HAMAR

Chr. Platou Murstad

Farvehandel
Linoleum

Telefon 1065

A/s Hamar Slakteri

Telefon 1828 - 1147

Hamar Slagteries
produkter anbefales.

Hamar

Kjøpstad fra 1848 og stiftsstad fra 1864 med 6000 innbyggere i Hedmark fylke. Byen ligger på en svakt skrånende bakke mellom Åkersvikens bukt i øst og Storhammersneset i vest. Hamar er regelmessig regulert med flere vakre bygninger. Av preget på gamle mynter vet man, at der har eksistert en kaupang (markeds plass) ved navn Hamar, på eller i hvert fall nær det sted hvor byen nu ligger.

I 1177 finnes den nevnt i sagaen. Fra 1152 var Hamar bispesete, og dermed vokste snart stedets betydning. På denne tid påbegyntes også anlegget av Hamar domkirke — ved Storhammer gård, straks vest for byen. Av kirken er tilbake betydelige ruiner, som viser et utviklet normannisk treskibet anlegg.

Under syvårskrigen besattes Hamar av svenskene der ødela og beskadiget flere bygninger, hvoriblandt domkirken. Byens trivsel lå den gang nede, inntil 1848 da stortinget fattet beslutning om Hamars gjenreisning. — Hamar ligger i et rikt og mektig jordbruksdistrikt i centrum av det egentlige Hedmark og har et opland som få av våre byer. Allerede i 1854 kom Hamar ved banen Krania—Eidsvold i forbindelse med hovedstaden. Jernbanen Eids-

vold—Hamar blev først fullført i 1880. I 1862 blev fullført jernbanen Hamar—Elverum.

Siden den tid er byen etterhånden gjennom Rørosbanen, Ottabanen, Dovrebanen og Raumanbanen kommet i forbindelse med Østerdalen, Gudbrandsdalen, det Trondhjemske og Romsdalen.

Hamar—Oslo (126 km.), Hamar—Trondhjem (435 km.), Hamar—Dombås (217 km.) og Hamar—Åndalsnes (331 km.).

Hamar har op igjennem tidene vært en utpreget skoleby. Foruten folkeskoler og høiere almenkoler, har den lærerskole, handelsskole og teknisk aftenskole m. m. Byen har foruten Oplandenes folkemuseum på Storhamarodden dessuten et interessant jernbanemuseum og folkebibliotek. Hamar er sete for biskop og fylkesmann i Hedmark fylke samt en rekke andre embeds- og bestillingsmenn. Byen driver en ganske livlig handels- og fabrikkvirksomhet. Spesielt kan nevnes en melkekondenseringsfabrikk, Vinmonopolets rektifikasjonsanlegg, bryggeri, mineralvannfabrikk, skofabrikk, flere mekaniske verksteder m. m.

Hamars omegn — det brede Hedemarken — byr på vakre naturscenerier, og er med det vel

Fortsettes side 120.

Reidar Hanestad

Juveler & Gullmed.

Strandgaten 35

Presentgjenstande

Forlovelsesringe

i moderne faconer

Rimelige Priser

Telefon 1787

Hugo Hoffsten

HAMAR

Handelsgartneri

og

Blomsterhandel

Telefoner 1086, 1680

Viktorias Hotel, Hamar

TH. 1122 INDEHAVER G. KNUDSEN TH. 1122

Byens ældste 1. kl. Hotel.

Landskjendt kjøkken.

Telefon på alle rum. - Nymontert

BAR og THE SALONG

EMIL LIE

BOK- og PAPIRHANDEL

FOTOARTIKLER - FISKESAKER

TELEFON 1030 - HAMAR

A/s Oplandske Automobilforretning
& Reparatjonsverksted

Telefon 1885

Hamar

Telefon 1885

Aut. Ford & Fordsonforhandler.

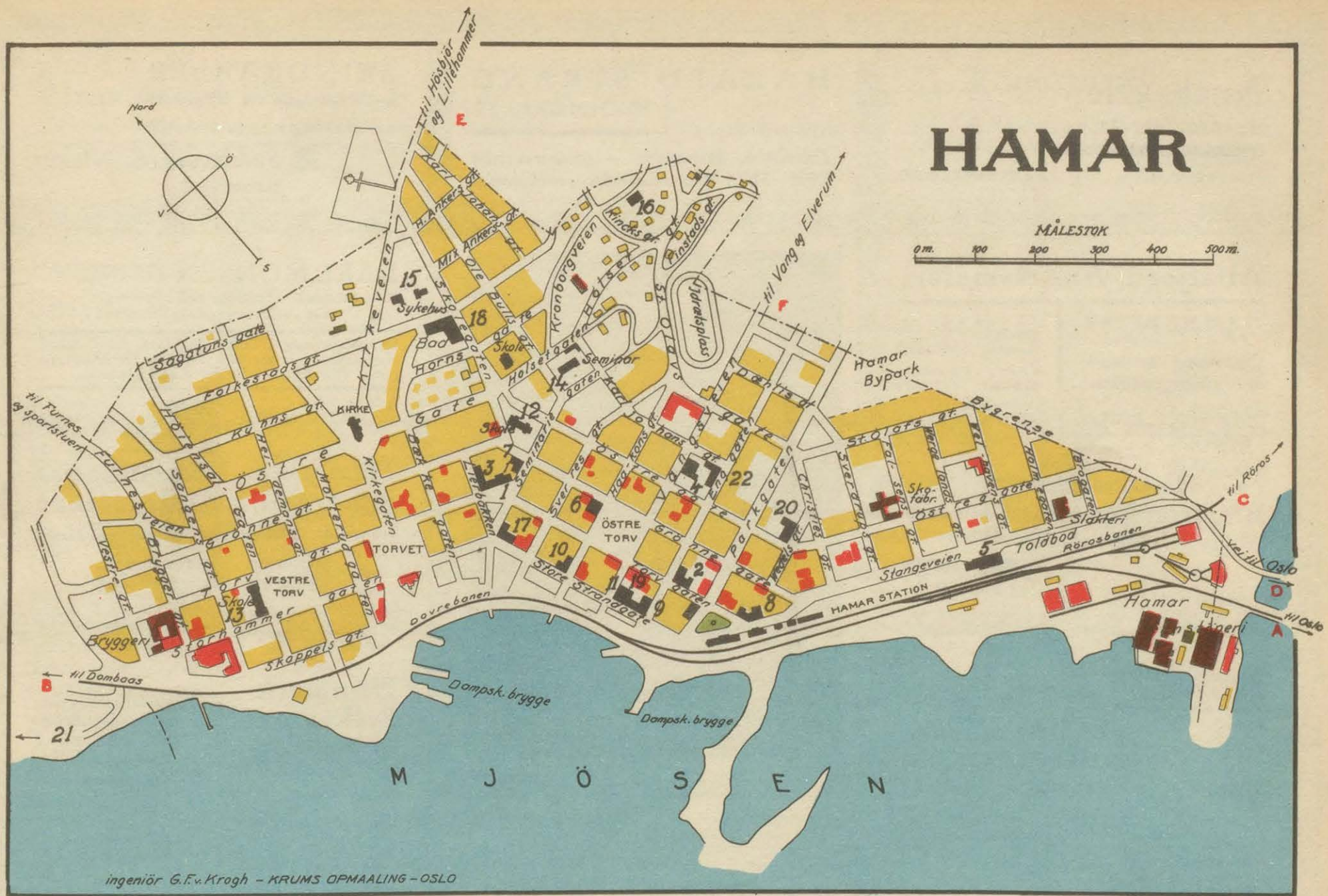

Flyvefoto over Hamar — sett fra vest

HAMAR

ingeniør G.F.v. Kragh - KRUMS OPMAALING - OSLO

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus	6. Postkontor	11. Hamar Sparebank	15. Hamar komm. Sykehus	20. Frimurerlogen	B. Jernbane til Dombås
2. Telegraf og rikstelefon	7. Brandstasjon	12. Hamar Folkeskole	16. Røde Korsklinikk	21. Vei til Domkirkeruiner	C. " " " Røros
3. Politistasjon, bibliotek	8. Grand Hotel	13. Hamar off. Høiere	17. Apotek	og Folkemuseet	D. Vei til Oslo
4. Elektr. verket	9. Victoria Hotel	Almenskole	18. Hamar komm. Bad	22. Bilrep. Verksted	E. " " Lillehammer
5. Tollbod	10. Opl. Kreditbank	14. Lærerskolen	19. Teater, Festlokale, Kino	A. Jernbane til Oslo	F. " " Elverum

Anth. Øien
Agenturforretning

Hammerfest

HARALD STRAND
HAMMERFEST

Fiskeri & Skibsutstyr — Motorrekvisita
Oljer—Malervarer—Arbeidsklær—Kolonial

SKINDKAAPER
av Whitecoats og Bluebacks
er billige og solide

Feddersen & Nissen
Hammerfest

Altafjord Andelsmeieri

HAMMERFEST

Omsetning av melk
og meieriprodukter.

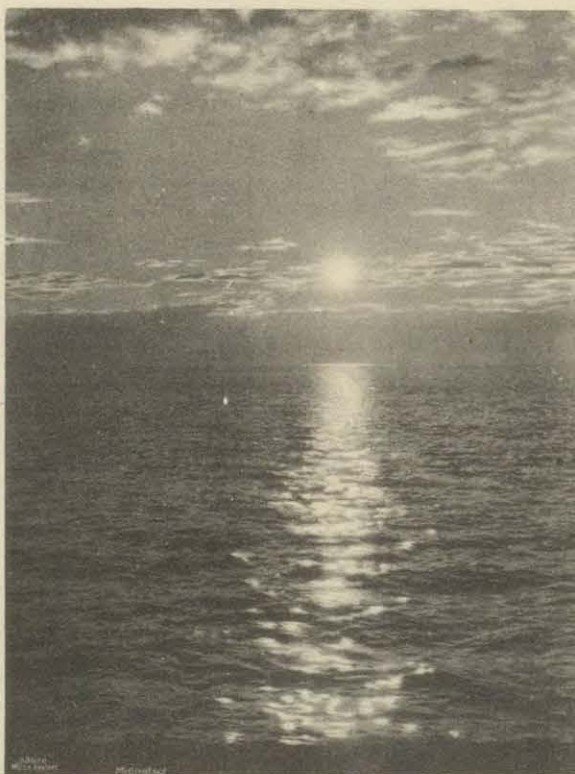
Telefoner:
Kontor 110²
Butik 110²
Telegramadr.:
Meieriet

Alexandersens
Blomsterforretning
Kransebinderi

Telefon 82

Manufaktur
Hvitevarer

M. Schumacher
MOTEFORRETNING
Hammerfest • Telefon 83

Midnattsol i Hammerfest

Fot. Wilse

KARL MONSEN
Hammerfest. Telefon 142.
(vis a vis dampskibskaien)

Spesialforretning i finere grønnsaker, frukt, tobak,
chokolade, piper etc. etc. Agentur for Aktiebryg-
geriet, Trondhjem og Philips Radio apparater.

Finmarkens Norsk-Engelsk
Mineralolie Aktieselskab

Telefon 111 Hammerfest Telegramadr. Nemark

Petroleum. Solarolje. Benzin.
Smøreoljer. Automobiloljer.

Finnmark
Fylkesrederi
Hammerfest

underholder den
statsunderstøtte-
de lokalfart i
Finnmark Fylke.

HARALD RASMUSSEN

Kommissionsforretning
Agentur

AKTIESELSKAPET
HAMMERFEST BAKERI

Konditori. Velkjendte
brødvarer og kaker.
Tidsmessig anlegg

M. N. TIBERG

Agentur
Kommission
Radioforhandler

Representant for
Norsk Brændselolje A/S

Aktieselskapet
Finmarkens Privatbank

Hammerfest. Telegramadresse: Privatbanken

Alle arter bankforretninger utføres

Overretssakfører
M. BULL

M. N. S.

Tlgr. adr.: Retshjelp
Inkassoer og
handelsretssaker

G. Robertson

ETABLERT 1835

TØRRFISK, SEL-
OG ISBJØRNSKINN

Pelsel for kåper,
kraver etc. i 8 farver.

**Evensen &
Søn** Dampskibs-
ekspedition. Spedi-
tion. Sjøassurance.

Agenter for:

Det Bergenske Dampskibs-
selskap. Det Nordenfjelds-
ske. Den norske Amerika-
linje. A.s Nordenfjeldske
Bjergningskompani. Elder
Dempster and Co. Ltd.

Hammerfest

Kjøpstad i Finnmark fylke med 3300 innbyg-
gere på vestsiden av Kvaløya ved en liten bukt,
— Norges og den civiliserte verdens nordligste
by. Den ligger på (70° 39' n. br.).

Byen vender mot nordvest og ligger langs en
smal tildels ganske steil strandbredd under det
bratte fjell Sadlen. Navnet Hammerfest antas
da også å betegne havnen (feste) ved det bratte
fjell (hammer). I 1900 hadde byen en folke-
mengde på 2365 innbyggere. Etter den store
brand i 1890 er byen til dels meget godt bebyg-
get, særlig for den vestlige dels vedkommende,
hvor kirken, rådhuset og skolene ligger. I som-
mertiden og i fisketiden er havnen meget livlig
og avgir et broket skue: Finner og kvener i sine
farverike drakter, og turister fra alle verdens
kanter.

Hammerfest blev kjøpstad i 1787. Før den
tid var den et fiskevær, med betydelig fiskeom-
setning. Den ligger bekvemt til med sin gode
havn like i leden. I 1809 bombardertes og inn-
tokes byen av engelske krigsskib etter et uthol-
dende torsvar av byens innvånere. Fra Ham-
merfest drives og har op gjennom tidene vært
drevet en betydelig fiskeri og ishavsfangst, og
der foregår en livlig omsetning av alle slags

fiskeprodukter, vilt og pelsverk. Hammerfest
var den første norske by der fikk elektrisitets-
verk til belysning.

Rundt fjellet Sadlen fører en kjørevei, der for
en del er oparbeidet av byens skoleungdom.
Denne vei der er en yndet spaservei, fører og-
så gjennom byens park med beplantede birke-
trær.

Straks nord for selve byen ligger Fuglenes
med fyr, meridiansøile og levninger av et bat-
teri. Her ligger også sykehus og sinnssykehus
samt flere industrielle anlegg. (Trandamperier
m. m.)

Byens vesentlige næringsveier er fiskeri, han-
del og ishavsfangst og utfører hovedsakelig
fiskevarer og viltskinn.

Hammerfest står i regelmessig dampskibsfor-
bindelse med Hamburg samt de fleste norske
kystbyer. Den er utgangspunktet for den lokale
dampskibsfart på Vestfinnmarken.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930:
11 dampskib på tilsammen 2 408 br.tonns.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 2,81
mill. kroner.

Formue: 4,1 mill. kroner.

Skatteprocent: 20.

**Sigv.
Sørensen**

Dampskibs-
ekspedisjon
Spedisjon
Befraktning

**Promenaden
Café**

i 1. etage av Fest-
ivitetslokalet. Nr. 7
på kartet. Byens
største café. Tlf. 95

Inneh. H. Kröger

Bilskyss:

Lukkede og
åpne vogner.
Bilene nr. Y
15—16—205.

Arnt Nilsen

Bilholdeplass tlf. 39

Overretssakfører Ole Lund

(Overretssakfører Chr. Lunds tidl. forr.)

M. N. S.

Hammerfest

G. Hagen
Turistforretning

Oscars Plass —
ved siden av nr. 7

1855

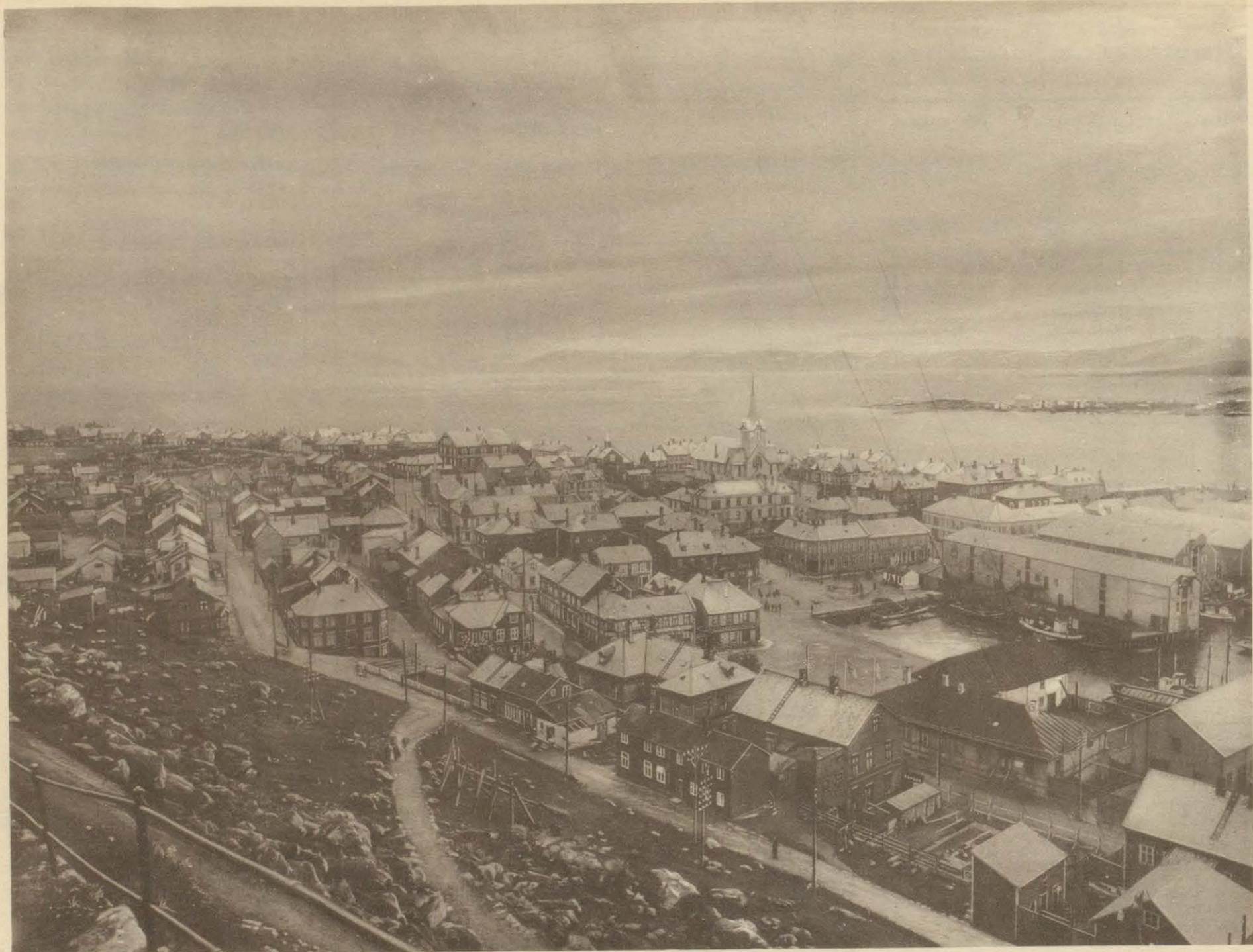
Brevkort, Emaljevarer, Trævarer, Skindvarer,
Lappeartikler, Albums, Fotografier, Film.

O. Engstad A/s

Telefon 98

Glassmagasin
Kjøkkenutstyr
Sportsartikler

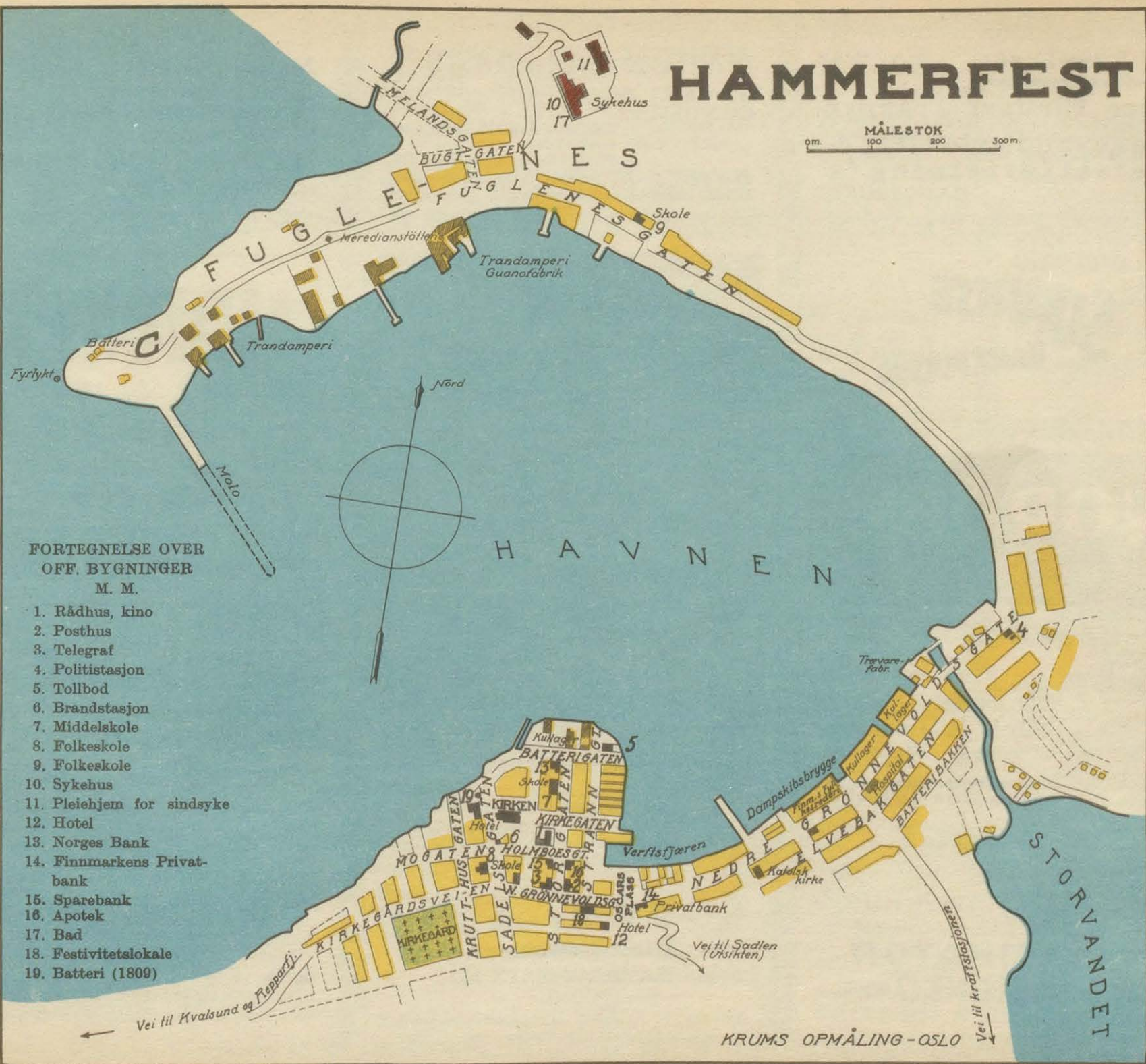

Panorama over Hammerfest — sett fra sydøst

HAMMERFEST

MÅLESTOK
0m. 100 200 300m.

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus, kino
2. Posthus
3. Telegraf
4. Politistasjon
5. Tollbod
6. Brandstasjon
7. Middelskole
8. Folkeskole
9. Folkeskole
10. Sykehus
11. Pleiehjem for sindsyke
12. Hotel
13. Norges Bank
14. Finnmarkens Privat-bank
15. Sparebank
16. Apotek
17. Bad
18. Festivitetslokale
19. Batteri (1809)

KRUMS OPMÅLING-OSLO

Alt i trelast.

Dører Vinduer Trapper
Haugesunds Høvleri &
Trælastforretning A/S
HAUGESUND

HAUGE & LINDAAS A/S
BAKERI &
CONDITORI

Telefoner: Exp. 329, 1387k, kon-
toret 1387k.
Privat: Hauge 2, Lindaas 815.

Vort brød leveres overalt i byen og distriktet.
Prima veltørret skibsbrod stadig paa lager..

Ergrelser

undgaaes naar De
kjøper melk og fløte,
ost og smør hos os.

Hurtig ekspedition
Lave priser

HAUGESUND MEIERI
HAUGESUND

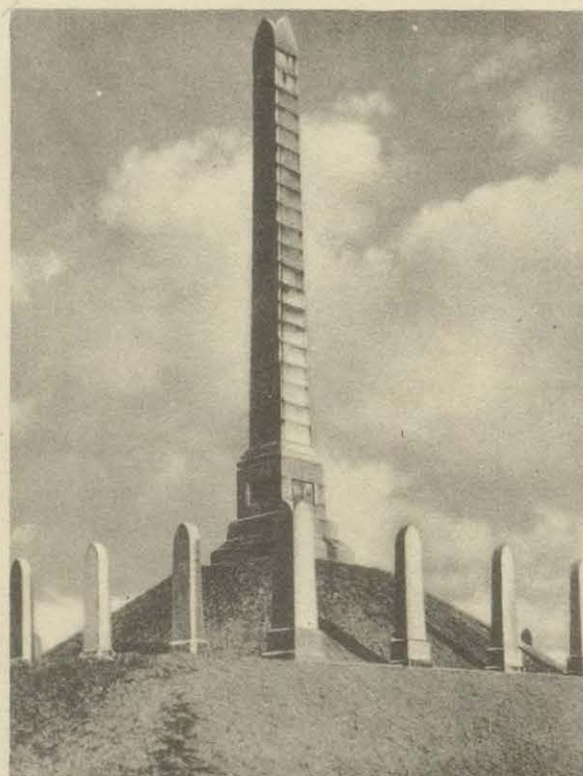
SUNRISE
BAKEPULVER

NORSK FORSIKRINGSSKAP -
NORDEN
• STIFTET 1867 •
BRAND - ANSVAR - AUTOMOBIL
ULYKKE - INDBRUD - MASKIN - SJØ

I alle byer
I hele landet
Over hele verden

brukes flere Elektrolux støvsugere
enn noe annet merke.

Aktieselskapet Electrolux

Haraldstøtten

Fot. Wilse

LIPTONSTE

ATELIER E - O

JENSEN & CO'S
MARMELADE

ATELIER E - O

NORDENS BUNDSTOF
OG SKIBSMALING

RONEO
DUPLIKATOR
A/S RONEO OSLO

U. H. F.s CAFÉ

HARALDSGATE 167

Bruk Mil Benzin

fra de blaa Pumper

og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt
økonomisk og ren drift av Deres Bil. De
blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

Telegr.adr. „Efterfølger“. Telefon 1 & 920. Priv. 941 & 20
Frithjof Eides Eftfg. A/S - Haugesund

Innehavere

SIGURD TJELLE & SIVERT HOLME

Etablert 1844

Skibshandel- Hvalfangst- & Fiskeriutstyr

MERK: Tollpliktig Proviant & Skibsrekvisita fra frilagre.

A/S Haugesund Blikemballagefabrik

Haugesund — Etablert 1910

Telegr.adr.: «Blikemballagen»

Telefon: 604 — 154 — 533

*Fabrikation av
blikemballage*

Specialitet:

Fabrikation av helpressede sardiner & sildeæsker
samt blikbokser forøvrig i alle størrelser.

**HOTEL VICTORIA
HAUGESUND**

Byens første og største hotel

Centralbord — største utpakkingsværelser

Telegr.adr.: «Victoria»

**DAGMAR
ERIKSEN**

*Specialforretning
i damekonfektion*

Kaigaten 6
Telefon 75

**Gerda
Eriksen
Børseth**

*Specialforretning i
kjolestoffer og pyntesaker. — Avdeling
for færdige kaaper.*

Telefon 75

Haugesund

Kjøpstad i Rogaland fylke med 17 214 innbyggere, beliggende ved nordre munning av Karmsundet, dels på fastlandet, dels på de to øyer Hasseløya og Risøya. Byens omgivelser er trebare myrer og moer, der nu etter hvert opdyrkes og beplantes. Haugesund er en driftig handels- og skibsfartsby med stort liv på havn og brygger, særlig i sildetiden. Da all innenskjærs trafikk passerer like forbi byen, er der en meget livlig trafikk, særlig av dampskib.

Haugesund er en forholdsvis ny by. I 1830 var stedet kun en liten uthavn, hvor der bodde noen få familier. I 1841 foreslog en kommisjon, der hadde fått i oppdrag å finne et sted i disse trakter, der kunne passe som ladested, at Haugesund eller Kartsund, som det dengang het, skulde velges. Der bodde i denne uthavn på dette tidspunkt 13 familier i 12 hus. Først i 1855 da stedet som følge av flere gode sildeår hadde vokst sterkt, blev Haugesund ladested og i 1866 kjøpstad. Byens trivsel og opkomst har særlig vært knyttet til sildefisket med de virksomheter som denne bedrift har avfødd. Haugesund har for tiden 1 skibsbyggeri, 1 slip og mek. verksted, — 4 hermetikkfabrikker, 3 sildoljefabrikker, 1 blikkemballasjefabrik, 2 tønnefabrikker, 1 kassefabrik, 2 tobakksfabrikker,

1 margarinfabrikk, 1 såpefabrikk, trelastforretning m. fl. Likeså har Haugesund en stor og moderne skibsflåte, fordelt på mange rederier.

Byens viktigste næringsveier blir således: skibsfart, fiskeri og handel, med utførsel av sild og fiskeprodukter m. m. Haugesund står i livlig dampskibsforbindelse med England, Bergen, Stavanger, samt øvrige norske kystbyer. Byen ligger 8 sjømil fra Stavanger, 17 fra Bergen, 39 fra Kr.sand og 76 fra Oslo. Ved gode veier står byen i forbindelse med et betydelig opland i Hordaland, Ryfylke og på Karmøya.

Straks nord for bygrensen står Haraldsstøten, hvor kong Harald Hårfagre blev gravlagt i 933. Ellers er der i byens omegn meget av historisk interesse, bautastener og gravhauger fra vikingtiden.

Handelsflåten pr. 1. jan. 1930: (over 100 tonn) 131 dampskib 202 212 br.tonns, 16 motorfartøier 75 807 br.tonns, 1 seilskib 280 br.tonns.

Samlet innførsel for 1928: 8,6 mill. kroner. Utførsel: 15,22 mill. kroner. Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 13,45 mill. kroner. Formue: 69,87 mill. kroner.

Samlet byskatt: 2,383 mill. kroner. Skatteprocent: 19,9.

N. NILSSEN & SØNNER

Etablert 1864

HAUGESUND

Parfumeri - Drogeri - Farvehandel

Johannes Østensjø & Co. A/S

HAUGESUND

*Landets største
tønneproduksjon
Saltimport*

Telegramadresse: SJØCO. Telefoner 346, 955, 1018

Jotun Kemiske Fabrik A/S

Skibsbunnstoff - Skibsmaling
Jern- og Trebeskyttende Maling
Lakkmalning og Fernisser

Representant for Haugesund med kommisjonslager

FRITHJOF EIDES EFTFG. A/S

**OLAF HAALAND'S
Maskin- & Jernvare-
forretning**

Haugesund

Største og best
assorterte lager i
bransjen.

Dagens laveste priser.

**Haugesunds Maskin-
& Landbruksforret-
ning A/S**

TELEFONER:

Forretningen 826

Serhaug priv. 1330

Telegramadresse:

«Landbruk»

Representan-
ter for:

*Chrysler automobiler
Dunlop og Kelly gummi
Automobilrekvisita etc.*

Benzin-depot. Tiger Benzin.

Landbruksmaskiner, red-

skaper, gjerdematerialer,

kraftfor, høi, halm, gjed-

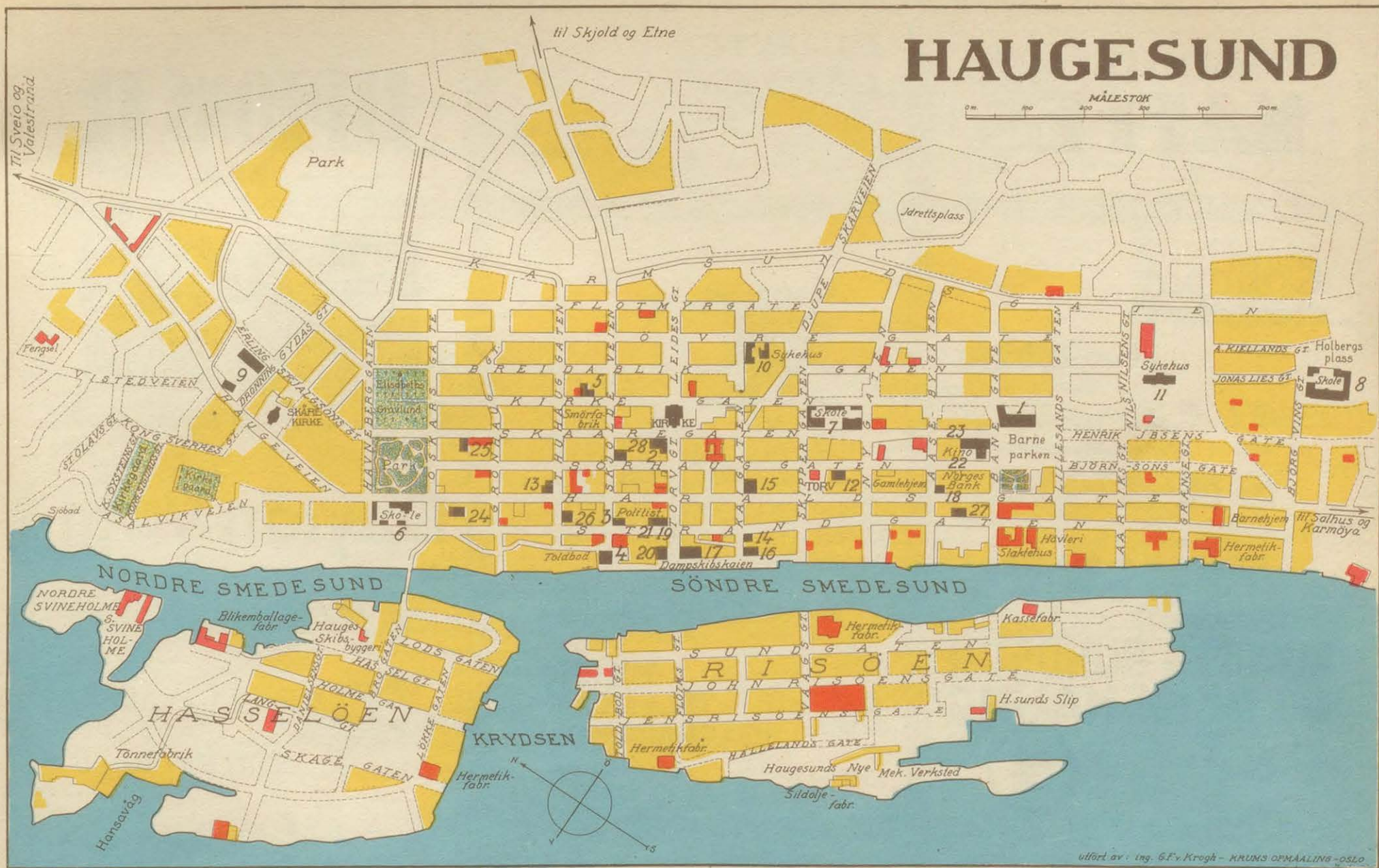
ning, frø m. m.

Flyvefoto over Haugesund — sett fra sydvest

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus	7. Breidablik skole	13. Apoteket Ørnen	19. Haugesunds Sparebank	25. Bilrep. verksted	A. Dampskibskaien
2. Post og telegraf	8. Lillesund »	14. Løveapoteket	20. Forretningsbanken	26. » »	B. Vei til Sveio og Valestrand
3. Politistasjon	9. Hauge »	15. Hotel Victoria	21. Bergens Privatbank	27. » »	C. » » Salhus og Karmøya
4. Tollbod	10. Sykehus	16. » Metropol	22. Bad	28. Holdeplass for rutebiler	D. » » Skjold og Etne
5. Brandstasjon	11. »	17. » Norge	23. Festivitetslokale		
6. Høiere skole	12. Elektr. verk	18. Norges Bank	24. Klublokale		

utført av: Ing. G.F.v. Krogh - KRUMS OPMAALING - OSLO

JENSEN & CO'S
KAFFE

LUDVIG LARSEN
 Torvet
 Assortert Manufactur
 & Damekonfections-
 forretning

LIPTONSTE

ATELIER E-O

Kollopin
 Furunålsbad

HORTENS HERMETIK

SVEA
 BRAND-OG LIVSFORSIKRING

Opprettet 1866 i Gjøvik
OPRETTET I GJØVIK
 Aktiekapital — kroner 12 millioner — fuldt indbetalt
 Reservefond — kr. 6 millioner Ekstra brandskadefond kr. 5 millioner
 HOVEDAGENT FOR NORGE: ARTH. SVENDSEN KAPL. JØHANSØG 8 OSLO

Brand- og Livsforsikrings-Aktieselskabet
SKÅNE
 Malmø.
 Hovedkontor for Norge:
LØKEN & CO. A/S
 Prinsensgate 3B, Oslo.

DEN BESTE
 I HANDELEN

Dayton Vegt

**NORDENS BUNDSTOF
 OG SKIBSMALING**

**FRISK
 DELIKAT
 VELSMAKENDE**

M. Zadiq's SUVERÉN
 Barbersæpe.

Bruk Mil Benzin
 fra de blaa Pumper

og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt økonomisk og ren drift av Deres Bil. De blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

HORTENS BRYGGERI

Øl og
 Mineralvand
 Telefon nr. 1

RONEO ARKIV
 SKAP
 1/3 RONEO OSLO

Brødrene Snilsbergs Eftf.

**Kolonial og
Jernvarer**

TELEFONER 33 OG 19

Central Hotel

**HORTEN
anbefales**

Godt kjøkken — Øl og vin

**HORTEN OG OMEGNS
PRIVATBANK**

ETABLERT 1891

Aktiekapital og fonds kr. 1.300.000.00

Inkasso. Utfører forøvrig alleslags bankforretninger.
Indskud mottas til høieste forrentning.

**Godtvall
Teien**

**Herre-
ekvipering
Reiseartikler**

Telefon 20

Spis

**Kelloggs
Corn flakes**

Horten

Kjøpstad med Karljohansværn i Vestfold fylke, med 10400 innbyggere, er beliggende på vestsiden av Oslofjorden rett overfor Moss. På nordspissen av en flat skogbevokst halvøy øst for byen og skilt fra denne ved en kanal, ligger Karljohansværns verft og flåtestasjon. Da man i 1815 kom til det resultat at Fredriksværn ikke lenger kunne brukes som hovedstasjon for flåten, nedsattes der en kommisjon for å avgjøre forslag til valg av ny flåtestasjon. Kommisjonen festet sig først ved en rekke andre steder langs kysten (Kr.sand, Brevik, Svelvik m. fl.) og det var kun ved et tilfelle at man herunder fikk øinene op for Hortens skikkethet i så måte. I 1819 kjøpte så staten eiendommen «Horten» med endel tilstøtende arealer av gårdene Apenes og Falkensten. (12000 sp.daler.)

Først i 1849 gikk imidlertid stedet over til å bli flåtens hovedverft og fikk i 1854 navnet Karljohansværns verft. I 1864 blev så sjøkrigsskolen flyttet hit fra Fr.værn. Byens egentlige opvekst skriver sig fra tiden omkring 1850, med samtidig opførelse av det mek. verksted,

kaserne med skolebygning for sjømilitære korps, sykehus, kirke m. m. I denne periode byggedes også en rekke krigsskib av forskjellige typer.

I 1858 blev Horten ladested og i 1907 kjøpstad. Byen har et observatorium og et marine-museum.

Horten anløpes av mange dampskib og står i direkte forbindelse med Moss, Fr.stad, Tønsberg, Sandefjord, Larvik og Kjøbenhavn. Ved jernbanen om Skoppum (7 km. fra Horten) står byen i forbindelse med landets øvrige jernbanenett.

Fra Oslo 107 km., fra Drammen 54 km., fra Tønsberg 23 km., fra Sandfjord 47 km.

Handelsflåte (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 3 dampskib på tilsammen 8769 br.tonns, 2 motorfartøier på tilsammen 4025 tonns.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 12,7 mill. kroner. Formue: 17,10 mill. kroner.

Samlet byskatt: 1,33 mill. kroner. Skatteprocent 13,5.

**Hulda
Grøstad**

Bok- og
Papirhandel
Noter
Karter
Kodak
fotoartikler

Telefon 12

**HANDELSGARTNERIET
«LINDEN»**

Indehaver Thorleif Schjoll, Horten

Kranser, Blomster
Guldmedalje
Tønsberg Fylkesutstilling 1925

Telefoner: Gartneriet 26. Blomster-
butikken 7. Privat 26. 2 gange.

GRAND HOTEL

**ØL OG VIN
1ste classes kjøkken**

TELEFON 22 OG 205

Vestfold Kafé

Ølrett. Telefon 309.
Innehaver A. Andetjern

Panorama over Horten — sett fra øst

Garn-, Manufaktur- & Kaapeforretning
 Telefon 261 **Systue**

1/3 Hønefoss Industri & Husflidsforretning

Brødrene Østvold
 AUTOMOBILVERKSTED

Autorisert Fordforhandler
 Shell Benzin

Hønefoss. Tlf. 413

„RINGERIKES BLAD“

HØNEFOSS
 GRUNNLAGT 1845

«Ringerikes Blad» er den eneste avis som utkommer i Ringeriksbygdene, blandt en befolkning på 25,000 mennesker

Hos mig er stedet hvor De kjøper bedst og billigst Isenkram, bygningsartikler, kjøkkenutstyr

Jeg fører større lager av:
 Fjeldhammer pap, cement, kalk, finér, tapet etc.

LARS LARSEN
 Søndre torv HØNEFOSS Telefon 545

Ringerikes Kooperative Selskap, Hønefoss
 ER STEDETS STØRSTE FORRETNING

Egne avdelinger for:
 Kolonial. Kjøtt og Pølsevarer. — Melk og Bakersvarer. — Manufaktur. Skotøi og Konfeksjon.
 Telefon: Hovedforretningen Nordre Torv, Nr. 182—498
 Storgaten ..... 90—248

A. HOVDE'S
 GULDSMEDFORRETNING

STORGATEN 8 — TLF. 21

anbefales

JENSEN & CO'S
MARMELADE
 ATELIER E - O

Brand- og Livsforsikrings-Aktieselskabet

SKÅNE

Malmö.

Hovedkontor for Norge:
LØKEN & CO. A/S
 Prinsensgate 3B, Oslo.

LIPTONSTE
 ATELIER E - O

Bruk Mil Benzin

fra de blaa Pumper

og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt økonomisk og ren drift av Deres Bil. De blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

Kafe Ciro

Inneh. Ellida Sandum. Telef. 529

Storgaten 8^H Vis à vis bilparkering
 Byens beste og hyggeligste kafe

RONEOSTÅL
 MODERNE KONTORUTSTYR
 1/3 RONEO OSLO

Ringerikes Sparebank

Hønefoss

Oprettet 1833. Byens og distriktets største og eldste bank

Innskudd mottas til høieste forrentning
Bankforretninger av enhver art

Grand Hotel

TELEFON 73 - 179 - 426

Centralbord med forbindelse til værelserne og hotellets Café. God plads for parkering av biler. Bensinstation.

Hønefos og Oplands Privatbank

Aktiekapital og fonds kr. 4,800,000.00 pr. 1/1 1930.

INNSKUDD forrentes med høieste rente til enhver tid. Alle almindelige bankforretninger.

H. HENSCHIEH MUSIKHANDEL

Telefon 491

Hønefoss

Kjøpstad i Buskerud fylke med 3200 innb. ved Begnas (Aadalselvens) utløp i Randselven. Byen er ved Begna, der her danner den vakre Hønefoss, delt i 2 deler. Byterrenget er temmelig flatt, og er i de senere år blitt sterkt bebygd. Over Begna fører 2 broer, ovenfor fossen den vakre jernbanebro (Bergensbanen) og nedenfor fossen den lange kjøre- og gangbro, Hønefoss bro. Så langt tilbake som skogdriften har spillet nogen vesentlig rolle i Norge, har der ved Hønefoss vært en rekke sagbruk. I 1688 skal der på Ringerike ha vært ikke mindre enn 49 sagbruk, hvorav de fleste lå ved Hønefoss.

I 1851 blev Hønefoss kjøpstad. De små sagbruk har nu gitt plass for forskjellige fabriker,

hvoriblandt kan nevnes det store tresliperi Hønefoss bruk med kraftanlegg, Hønefoss Bryggeri, Hønefoss Mineralvannfabrikk, Hønefoss Teglverk m. m.

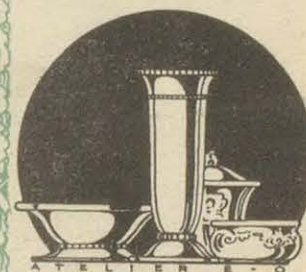
Byens viktigste næringsveier er handel, trelast og fabrikkvirksomhet. Hønefoss er et viktig knutepunkt for jernbanen (Bergensbanen og Randsfjordbanen), 90 km. fra Oslo, 71 km. fra Drammen, 18 km. fra Randsfjord, 7 km. fra Hen og 403 km. fra Bergen, samt for rutebiltrafikk.

Inntekt for budgettåret 1929—30: 4,91 mill kroner. Formue: 7,72 mill. kroner.

Samlet byskatt: 544 000 kroner. Skatteprocent 11,4.

Thv. Jørgensen

Gullsmed
Grünlagt 1871

Verksted for
gull- & sølvarbeide.

Stadig nyheter.

Besøk forretningen!

Parfumer

Søper

Toiletartikler

Drogerier

ODDVAR GRØNLIE

VED SØNDRE TORV. TELEFON 536

HOTEL FØNIX

J. HAANÆSS

Telefon 436 HØNEFOSS Telefon 437

Frø, Korn, Kunstgjødsel og Kraftfor.

Maskiner og Kjøreredsaker

RINGERIKES LANDMANDSKONTOR A/S

Norderhovs gt. 19—21. Telefon 342

Flyvefoto over Hønefoss — sett fra syd

NORSK FORSIKRINGSSKAP -
NORDEN
 • STIFTET 1867 •
 BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
 ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-570

RONEO SPECIAL
 SYSTEM
 FOR ARKIV
 A/S RONEO OSLO

Spis
Kelloggs Corn flakes

Brúk Mil Benzin

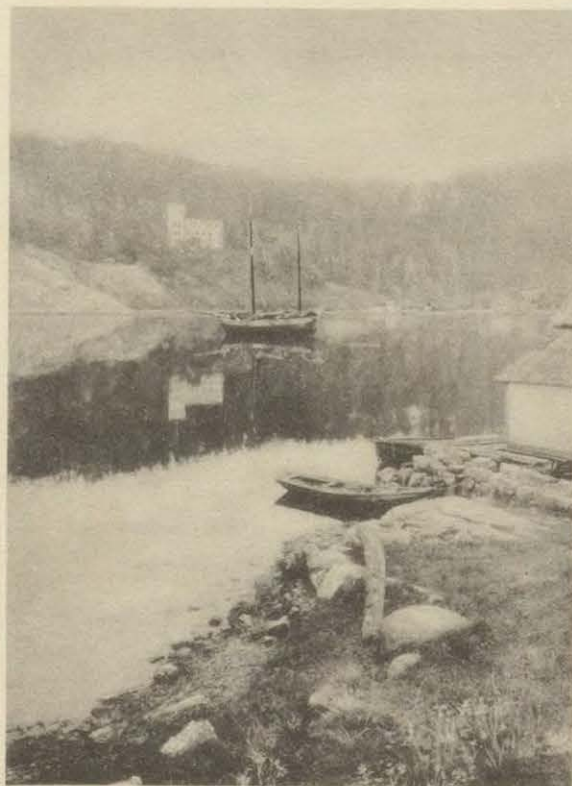
fra de blaa Pumper

og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt økonomisk og ren drift av Deres Bil. De blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

**NORDENS BUNDSTOF
 OG SKIBSMALING**

LINOX
 REGNTØI

Fot. Wilse Fra Kragerø omegn

JENSEN & CO'S
KAFFE

M. Zedig's store ovale
BADESÆPE
 fint parfumeret. til 50 øre.

 SHELL
 TRADE MARK **BENSIN**
 SHELL

**Kragerø
 Komm. Elektricitetsverk**

Telefon 65

UTSALG OG
 INSTALLATIONS-
 FORRETNING

Kragerø nye Sparebank

■
 ALLE BANKFORRETNINGER

**HARALD
 HØIESEN**

KONDITIONER &
 WIENERBAKERI
 1. KL. KAFÉ

MEIERIGARDEN, TORVET
 TELEFON 358

Reisetrafik-Komiteen

KRAGERØ

Gir de reisende all ønskelig veiledning. Ordner med landophold for sommeren.

TELEF. 207 - 229 - 176

Victoria Hotel

OLOF MATTSON

TLF. 176

Frithjof Johnsen jr.

Jernvarer, Bygningsartikler, Kjøkkenutstyr, Malervarer, Fiskeredskaper, Båtutstyr.

Kragerø. Telef. 35

G. S. Wroldsen

Finere colonial Fedevarer Delikatesser

Torvet - Kragerø
Telefon 201 Privat 246

LIPIONS
TE

Kragerø

Kjøpstad i Telemark fylke med 4600 innbyggere, beliggende dels på den lille øy Kragerøen, hvorefter byen har sitt navn, og dels på den sterkt kupert halvøy mellom Kalstaddkilen i nord og Kilsfjorden i syd. På grunn av det klipperike terreng har gatereguleringen vært vanskelig å gjennomføre. Med de mange vekslende og friske farver og de livlige terrenglinjer virker Kragerø meget malerisk.

Nær torvet er et monument av A. M. Schweigård, der er født i Kragerø 1808. — Kragerø er en sjøfartsby, med en fortrinlig havn, der ligger vel beskyttet ved de utenfor liggende øyer (Jomfruland, Skåtøy m. fl.)

Først etter midten av forrige århundre kom byen i veiforbindelse med sitt opland. Sannsynligvis har der på Kragerøen allerede meget tidlig stått endel fiskerhus. Stedet finnes dog først nevnt i 1623, da Kragerø var ladested under Skien. — I 1666 blev den kjøpstad og det bestemtes at «innbyggerne i Kragerø umolesteret der på staden må residere og ikke til Schiens

by flytte». Byens opkomst skyldes vesentlig trelasthandelen. I 1769 var der 940 innb., i 1801 1484, — men tok derefter fart og hadde i 1855 3070 innb.

Kragerø driver nu en betydelig skibsfart med utførsel av trelast, is og mineralier. Av industrielle bedrifter kan særlig nevnes: Kragerø Tinwarefabr., Kragerø Jernstøperi og mek. Verksted, Kragerø Mineralvandfabr. og Valberg Mac. Adam (gabrosten).

Byen står nu ved Sørlandsbanen i jernbane-forbindelse med østlandet, samt i regelmessig dampskibsforbindelse med alle norske kystbyer. 19 sjømil fra Kr.sand og 22 sjømil fra Oslo.

Handelsflåten (over 100 tonn) bestod 1. jan. 1930 av: 6 dampskib på tilsammen 7237 br.tonn og 1 motorfartøi på 555 tonn.

Den samlede antatte inntekt for budgettåret 1929—30 utgjorde: 3,26 mill. kroner. Formuen: 6,75 mill. kroner.

Samlet byskatt: 455 700 kroner. Skattepct. 20.

Bondeheimen

Telefon 467, Kragerø

Beste og billigste sted for tilreisende.

Utgangspunkt for bilrutene øst, vest og oplandene.

M. Hagen

KRAGERØ. TLF. 407.

Automobilverksted. Olie og rekvisita. Vulkanisering. Autogensveisning. Ladestation.

Central Hotel

Inneh. Marie Larsen

TELEFON 21

TELEF. 121

ETABL. 1876

Møllers Boghandel

Papirforretning

Konsert- og Teaterbureau

KRAGERØ

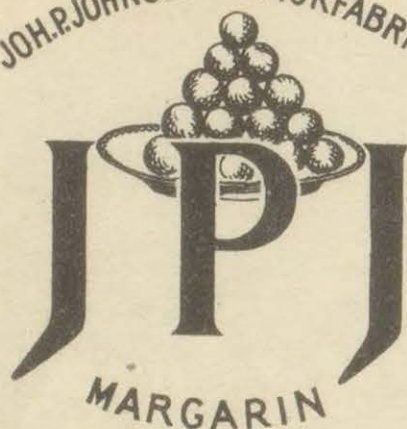
Flyvefoto over Kragerø — sett fra nordøst

JOH. P. JOHNSENS SMØRFABRIK

Kristiansands Fiskegarnsfabrik's

Garn og Not.

Altid bedst. Forlang tilbud.

Telegramadr.: „Omfar“. Telefon 137 k.

Brødrene Rosenkilde

ETABLERT 1855

Assurance - Agentur - Kommissionsforretning
Spedition - Dampskibsekspedition

Telegramadr.: „Rosenkildes“. Telefoner 34-64, privat 1365

S. TVEDT

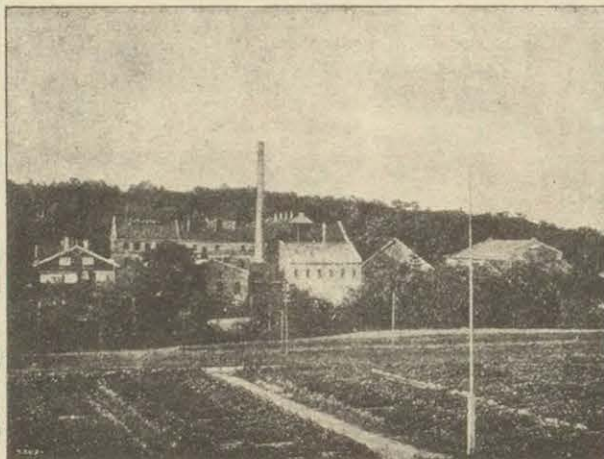
Kristiansand S.
Nær jernbanestasjonen
Telefon nr. 1161

Sørlandets største ur-
og optiske forretning.

S. SØRENSEN

Telegramadresse: „Glassørensen“

Vindusglas
Speilglasruter &
Bygningsartikler
Telefon 134.

Reis til Kristiansand
og forsøk

A/s Christianssands Bryggeris

anerkjendte øl og mineralvand.

Telefon nr. 44

Største utvalg i

Kaminer, Ovner
& Sanitærutstyr

J. C. Johnsens Kjøkkenutstyr A/s

Telefon 912

**KRISTIANSANDS AUTO
& MOTORFORRETNING A/S**

Telefoner 1049 og 574

Sørlandets største
specialverksted
for

Automobiler
Ducolakering

Garasjer
Gummidepot

**KRISTIANSANDS
MEK. VERKSTED**

AKTIESELSKAP

B. & M. SVENDSEN A/S
ELEKTRISK FORRETNING
KRISTIANSAND S.

Alle slags elektriske installasjoner utføres
fagmæssig og rimelig. Overslag utføres.

Forretning og verksted i Dronningens gt. 31

UNGDOMSHEIMEN

Dronningens gt. 9 — Kristiansand S.
Telefon 261

Middag serveres fra kl. 12—15
Lyse pene værelser. God kafé. Propert stell

LUDVIG TOBIASSEN
HERREEKVIPERING

ERNST^s HOTEL

A. M. Evenbye
Kristiansand S.

Damekonfektion
Herrekonfektion
Assortert manufaktur

RASMUS TALLAKSEN

Kristiansand S.

Kjøpstad fra 1641 i Vest-Agder fylke ved Otteråens utløp i havet, med 18 800 innb. Kr.sand er Sørlandets trafikk- og administrasjonscentrum. Gatene er brede og regelmessige. Etter den siste store brand i 1892 hvor den sydøstlige og centrale bydel gikk op i luer er der vokst op megen pen murbebyggelse. Syd for den egentlige by og forbundet med den ved en bro ligger den sterkt kuperte Odderøy med befestninger. Byen gjennomstrømmes av Otteråen. De to bydeler «Kvadraturen» og «Lundsiden» står ved en bro over elven i forbindelse med hinannen. I den vestlige del er jernbanestasjonen (Setesdalsbanen) hvorfra fører veier ut til de vakre plantninger i den frodige og avvekslende Ravnedal og til Baneheien. Byens havn er meget rummelig, med en rekke utstikkerbrygger. Kr.sand, der blev anlagt i 1641 ved kgl. ordre av Kristian den 4, på gårdene Grim og Egs grunn, blev utstukket i en firkant med ordre om at «4 bygninger skulde opføres i hvert hjørne» og fikk navnet Kristians Sand. Derefter beordredes 6 formuende bønder der drev handel i omegnen å tilflytte stedet for å fungere som domsmenn og øvrighet. Året efter fikk yderligere 25 bønder ordre om å bosette sig i

Kr.sand og bygge hus der. Til gjengjeld innrømmedes dem 10 års skattefrihet og byen fikk et veldig landområde fra åen Sire i vest til Gjernerstangen mellem Kragerø og Risør i øst. I 1645 fikk den egen kirke der i 1682 ophøiedes til domkirke. Samtidig besluttedes det tidligere Stavanger stift omdøpt til Kr.sand stift likesom biskop og stiftsamtmann blev forflyttet fra Stavanger til Kr.sand hvorhen også latinskolen flyttedes. I 1722 hadde byen 3059 innb. Antallet holdt sig omtrent uforandret inntil den franske revolusjon og våre egne kriger i 1807 og 1814 gav byen opsving gjennom skibsbyggeri og skibsfart.

Henrik Wergeland er født i Kr.sand.

Som følge av sin utsatte beliggenhet har Kr.sand lenge vært befestet (Kr.sands befestningsanlegg på Odderøya og Gleodden). Kr.sand står i regelmessig dampskibsforbindelse med alle norske kystbyer, — Kjøbenhavn, Hamburg, Amsterdam, Antwerpen, Rotterdam, Havre, London, Hull m. fl. samt New York. Jernbane til Byglandsfjord i Setesdal (78 km.)

Utførselen består fornemlig av trelast og industriprodukter. (Papir, nikkel, aluminium), fisk og fiskevarer. Av større industrielle bedrifter kan nevnes: Christiansands Bryggeri,

Fortsettes side 120.

A. S. Hodne

Gullsmed
Telefon 640

C. Pedersen
& Søn

Tobakfabrikker

Grunnlagt 1857

Skråtabak
Røktobakker
Cigarer

Agenter
i
alle
byer

SVEA
BRAND- og LIVSFORSIKRING
Aktekapital — kroner 12 millioner — fuldt indbetalt
Reservefond kr. 6 millioner. Ekstra bræddesafond kr. 5 millioner.
HOLEDAENT FOR NORGE. ARTH. SVENDESEN. KAR. JOHNSØT & OSLO.

KRISTIAN SANDS
PLISSÉ-FABRIK

INDEH.: AMALIE JOHNSEN
Dronningensgt. 13   Telefon nr. 1312

Plissélægning, Kunstplissé, stående og flatlagte
foller. Tøiknapper, (hullfallsøm) Snorlegsøm
Siksaksøm, Knaphullsøm

VORT princip:
ALTID DET BEDSTE

KÜHN'S KONDITORI

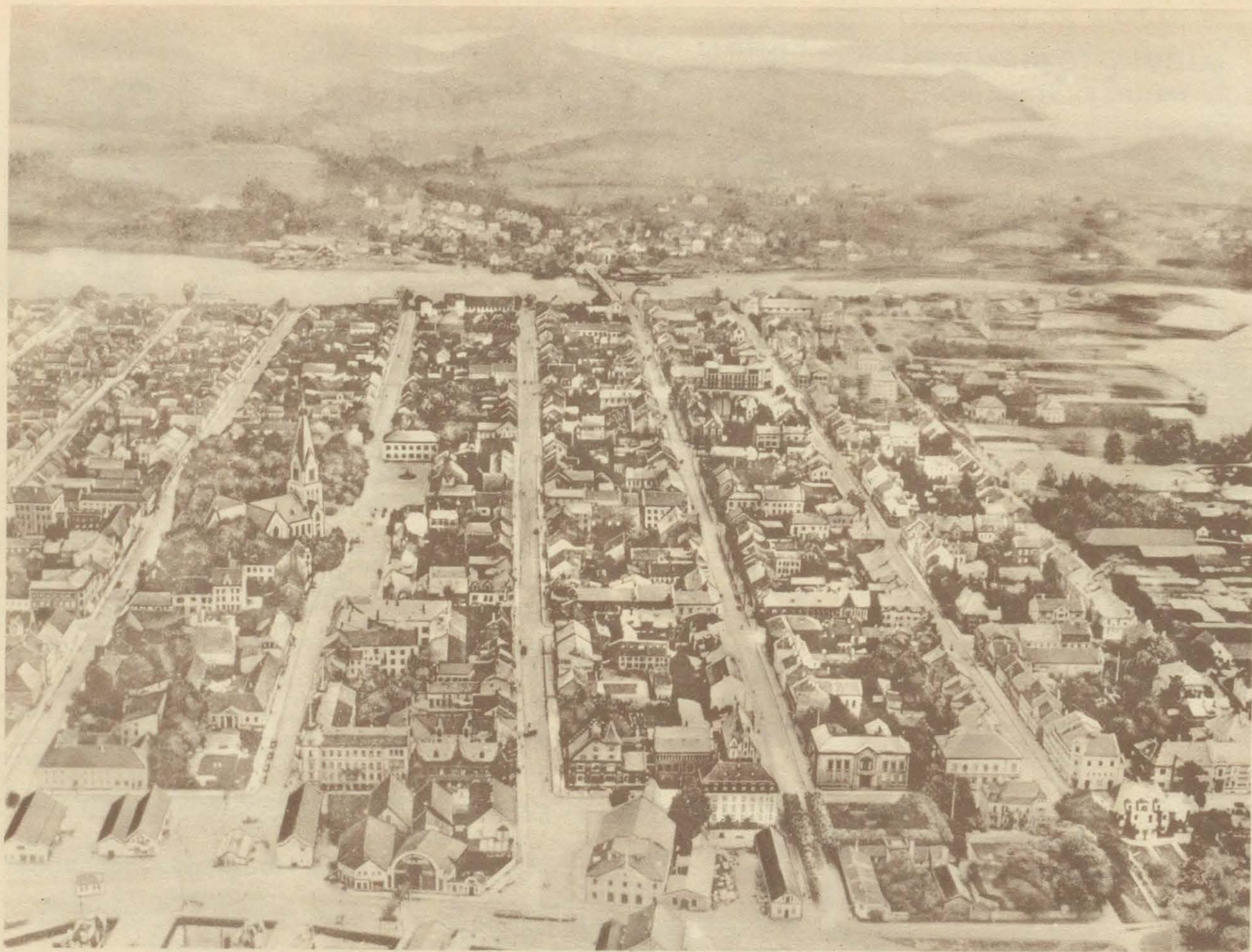
Delikate smørbrød Tlf. 545.

G. M. Hauglands Bokhandel

PAPIRFORRETNING
KONTORREKVISITA - SKOLEMATERIELL
FOTO-ARTIKLER

Telefon 108

Flyvefoto over Kristiansand — sett fra sydvest

BRØDR. DALL

ETABL. 1872 - AKTIESELSKAP
TELEGR.ADR.: „DALDAMP“
KRISTIANSUND N.

DAMPKIBSEXPEDITION --
SPEDITION, SKIBSMÆGLERE
BEFRAGTNING, ASSURANCE
REISEBUREAU -----

**Kafé
Kristiansund
TORVET**

1ste kl. spisested. Musik middag og aften.

M. UNHJEM

GULDSMED

Etableret 1906. Telef. 1382—1546
Kristiansund N.

**LOSSIUS
BAKERI & KONDITORI**

Storgaten telefon 1038—1525
Langveien " 1915
Vaageveien 3 " 2004

Kristiansund N.

Kristiansunds En Gros & En Detail
Drogeriforretning

Telf. 1365

Sæper - Cremer - Parfumer
Sykeartikler - Kortevarer

Hvad er elektricitet?

Videnskapsmannen blir Dem svar skyldig; men husmoren vet at det er den beste og pålideligste tjener, som gjør husarbeidet til en lek.

Kristiansund Elektrisitetsverk

O. H. SANNES A/s

1. klasses

Kolonial- & Delikatesseforretning

Telefon 1218 Kristiansund, N.

Klippfisktørk

Fot. Wilsø

L. MOGSTAD

BYGNINGS- OG
TRÆLASTFORRETNING

JONAS ERIKSEN A/s

Skibshandel
Import av salt

TH. ØVERLAND A/s
KRISTIANSUND N.

Export of:
Cod fish, Cod roe. Salt herring,
Canned goods,
Silver Fox.

Bruk Mil Benzin

fra de blaa Pumper

og De vil opnaa øket Fart og Kraft samt økonomisk og ren drift av Deres Bil. De blaa Mil Pumper findes overalt i Landet.

I. O. ENGVIG

Telefon 1102. Torvgaten 2. Privattelefon 2233
Salg av Kodak artikler. Moderne fotografier av
fineste utførelse. Pasfotografier leveres hurtigst.
Films fremkalles og kopieres på hurtigste tid.
English spoken! Man spricht Deutsch!

GRAND HOTEL

Kristiansund N.

N. NILSEN

LARS HANSEN

KONFEKTIONSFABRIK

KRISTIANSUND N.
Etabl. 1887

AASS & KNUDTSEN

Kristiansund N.

Etableret 1890

Handel engross & detalj med:
Elektr. Belysningsartikler,
Støpegods, Sy- og Strik-
kemaskiner, Cykler, Reise-
effekter, Toalet- og Korte-
varer. Telefon 1243.

AASS & KNUDTSEN

OLE CHRISTENSEN

LÆR HANDEL
Engross - En detalj

Kristiansund N.
Telefon 1635

Kristiansund N.

Kjøpstad fra 1742 i Møre fylke med 15 200 innb. Kr.sund der er en utpreget handels- og fiskeriby, ligger værhardt til på 3 skogbare klippeøyer ytterst mot havet (Griphavet) ved munningen av Tingvoldfjorden. Havnen er rummelig og yder fortrinlig beskyttelse mot all slags vind. Den største og viktigste del av byen ligger på Kirkelandet, der er den nordligste av øyene. I syd for Kirkelandet ligger den minste av øyene, Indlandet, og i sydøst den største, Nordlandet. Øyene er skilt ved 3 trange, men dype sund, der ved midten av Kirkelandets sydkyst utvider sig til et rummelig basseng, rundt hvilket de 3 bydeler grupperer sig. Gjennem Nordsundet og Sørsundet går den vanlige dampskibsled. All forbindelse mellem bydelene foregår ved ferge og båt.

På Kirkelandet ligger den eldste kirke (bygget i 1709), latinskolen, folkeskolen og de fleste større offentlige og private bygninger. Her er også byens torv og vannverket der anlagdes i 1867. Fra Kirkelandets høieste punkt, Varden, har man en glimrende utsikt over byen med omgivelser. Mot nordvest ute i havet ser man Grip, mot nord Smølen og Tustna, mot øst og

syd Fredøya og Averøya. Lengere innover sees Trolldheimen og Romsdalsfjellene.

Allerede ved midten av det 17. århundre var der klynger av hus ved denne fortrinlige havn hvor nu byen ligger. Stedet het dengang «Fosna» (skjulested). Dette navn forvanskedes senere i skrift til Fosen, eller Lille Fosen. I 1666 skal der ha bodd ca. 200 innbyggere på stedet, der nevnes som strand og tollsted. Det hørte snart til Bergen og snart til Trondhjem idet der mellom disse to førtes en hårdnakket strid, om under hvilket tolldistrikt stedet skulde høre. I det 17. og 18. århundre utførtes særlig trelast, — hollendere, dansker, skotter og irlendere hentet selv sin last.

Men allerede tidlig begynte også utførsel av sild og saltet og tørret fisk. Først senere ca. 1690 kom klippfiskhandelen i stand, der nu er den viktigste utførselsvare.

Under krigen med England i 1808 og utover i de første 10 år av forrige århundre led byens handel et følelig knekk, men fra ca. 1820 tok handelen sig atter op og siden har folketall og velstand jevnt øket. I 1801 anlagdes 4 skanser, som i 1808 avviste 2 angrep av engelske orlogsmenn.

Fortsettes side 120.

Nordmør Slakteri A/L

Bondesammenslutning

Omsetning av levende og
slaktede dyr

Pølsefabrik — Salteri —
Røkeri

Prima Norsk-saltflesk
Engross - En detalj

Telegr.adr.: Nordmørslakt
Telefon:
Kontoret 1844. Utsalg 2945.

KR.SUNDS BAD OG
DAMPVASKERI
ved Parken

Telefon 1172

LIEN & BECH A/S

MANUFAKTUR

En gros & en detalj
T-ELEFONER:
Kontor og lager . . . 1328
Butikk. 2328

H. J. BARMAN

Telefon: 1076 - 1304

Bok- og Papirhandel - Fotoartikler
En Gross - En Detalj

Trykkeri - Bokbinderi - Sjøkartlager
Kristiansund N.

JOH. A. HVEDING

Jern-, Maler- &
Farvevareforretning

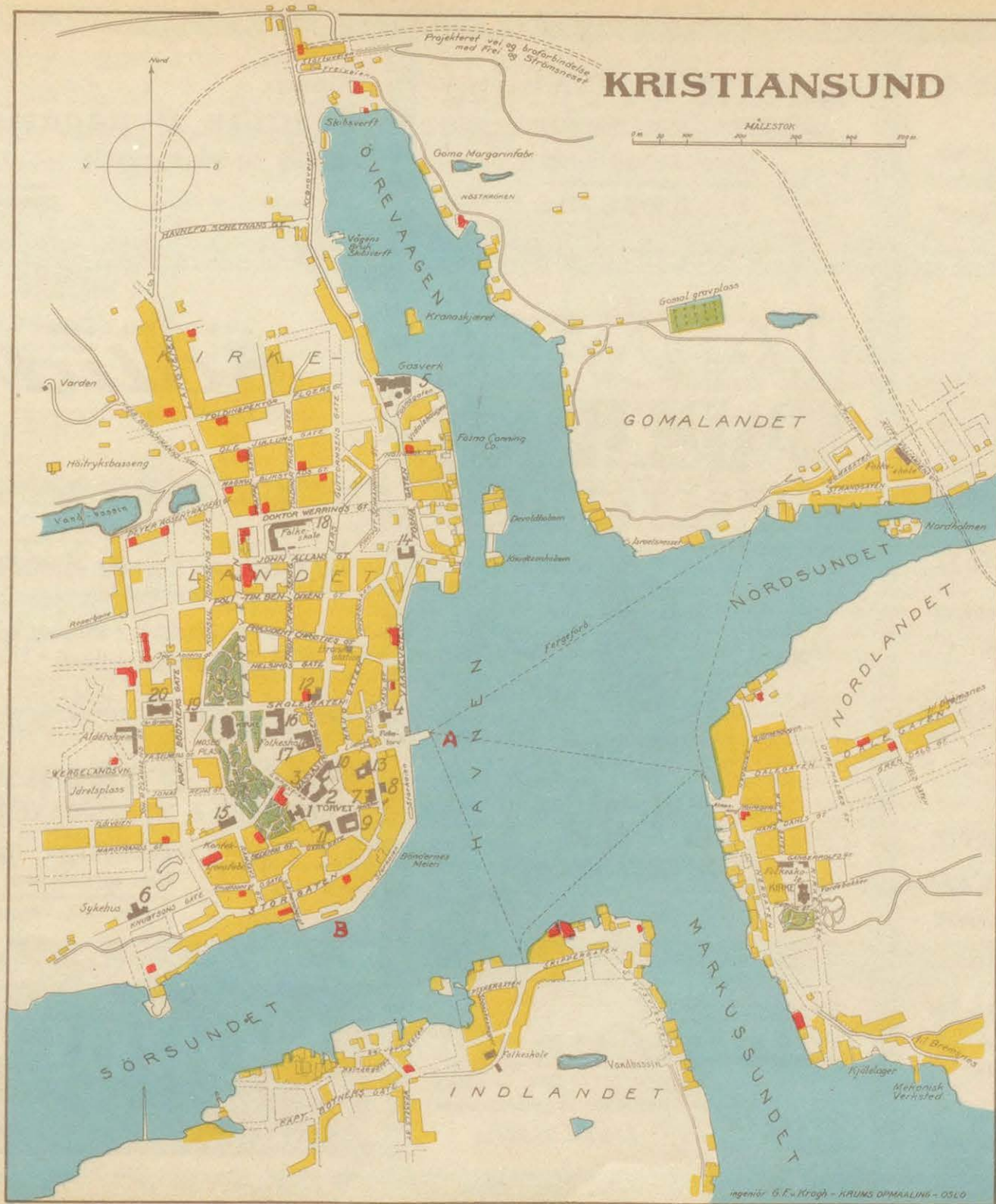
Etableret 1836
Telegramadresse:
„JERN“
Kristiansund N.

Panorama over Kristiansund — sett fra vest

FORTEGNELSE OVER
OFF. BYGNINGER
M. M.

1. Rådhus
2. Post og telegraf
3. Politikammer
4. Tollbod
5. Gassverk
6. Sykehus
7. Apoteket Løven
8. Svanen
9. Grand Hotel
10. Bondeheimen
11. Norges Bank
12. Sparebank
13. Forretningsbanken
14. Børsen
15. Bad
16. Høiere Almenskole
17. Folkeskole
18. Museum
19. Festivitetslokale
- A. - B. Dampskibskajer

Vestfold Margarinfabrik A/s
LARVIK

La den norske krone forbli i Norge,
og forlang vore margarinmerker!

„Larvik“ „E.M.“ „Odin“ „Thor“

Harald S. Odberg

GLASMESTER & RAMMEFORRETNING

Torvet 2 Telefon 1207

BILARBEIDE

Forlang

Larviks Bryggeriers

ølsorter og mineralvande

Telefon 2020

LARVIKS SÆPEFABRIK OG
AGENTURFORRETNING A.s
LARVIK

Fabrikation av sæper, vaskepulver, soda og lut.

Agenturer: Vestfold Margarinfabrik A.s,
A.s De Norske Melkefabriker m. m.

LARVIK
SPAREBANK

OPRETTET 1838

SKOTØIMAGASIN

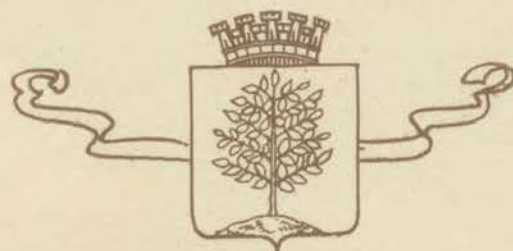
Solid

TELEFON 1859 — TORVET 4

H. Chr. Jahnson

Finere Kolonialforretning
Hermetik og Frugter. —

Telefon 1108

FOR ALLE
BANK
FORRETNINGER

Jarlsberg og Larviks Amtstidende
Grundlagt 1834

er bladet for lønsom reklame
i Larviksdistriktet.

ULA BADEHOTEL

Telefon over Larvik

PENJON FARRIS LARVIK

Telefon 1052

Ny moderne Café

Indehavere: Sigrid og L. Larsen

Adolf Hagens

CONDITORI & WIENERBAKERI

Bestillinger mottas.

Kun førsteklasses varer.

Telefon 1167. Prinsensgt. 20.

JOHANSEN & LUNDEVALL A/s
AUTOMOBILFORRETNING

Chevrolet — Oakland — Pontiac

Benzinstasjon
åpen dag og nat.

Verksted
Bilklippen A.s

Telefon: 1081 Servicevogn Telefon: 1881

Victoria Hotel

1STE KLASSES

Telefoner 1344 — 1345
med forbindelse til gjesteværelsene

Jens Ottesen.

NORSK FORSIKRINGSSELSKAP —

NORDEN

• STIFTET 1867 •

BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-570

Mich. Jørgensen's Enke A/s
PRINSENS GATE 5 LARVIK

Kjøt- Vildt- og Fetevareforretning.
Export av Laks.

Telefoner 2063 - 1772, Larssen Sirnes privat 1772.

Lofstad & Baksaas A/s

BYENS BESTE UTVALG
Dresser - Kapper - Frakker - Skjorter
Pyjamas - Slips - Sokker - Borsalino-Hatter
(Enerepresentant)
Telefon 1718 LARVIK Telefon 1718

Joh. Preutz Boghandel

Grundlagt 1838.
Indeh. Johan Dyring.

Papirhandel en gros & en detail.
Stort utvalg i prospektkort, korter m. v.
fra Larvik og omegn.

Johs. Kristiansen A/S

GULDSMED
LARVIK

Guld, Sølv &
Pletvarer
Forlovelsesringer
Pokaler
Godt utvalg.

Larvik

Kjøpstad i Vestfold fylke omkring utløpet av Farriselven og Numedalslågen, med 11 600 innb. Byen er kjent for sin vakre beliggenhet ved bunnen av Larviksfjorden med den vakre naturpark Bøkeskogen på høidene mot nord. I byens nordre utkant ligger det vakre og meget søkte Larvik Bad, nu Farris Bad, og oppe i åsene mot vest, Fritzøhus.

Larvik var oprindelig ladested under Tønsberg, men fikk i 1671 kjøpstadsrettigheter i det for Norges statholder Ulrich Fredrik Gyldenløve opprettede Laurvigen grevskap. I 1821 blev det territorium, som byen nu ligger på utskilt fra grevskapet. Grevskapet blev i 1805 solgt til den dansk-norske konge, som igjen efter unionsopløsningen solgte det til «Grevlingene». I 1835 gikk det over i slekten Treschows eie, der fremdeles er i besiddelse av det store verk; med de svære skogeiendommer. Allerede i Laugenes tid var der igangsatt sagbruk og jernverk langs Farriselven, disse bedrifter utvikledes etterhvert av grevene til betydelig størrelse; særlig blev jernverket kjent over store deler av Europa for sitt utmerkede jern. Etter at familien Treschow overtok anleggene ved Farriselven (og ved Lågen) og omdannet dem til de nu høit ansette

industrielle bedrifter (jernverket blev nedlagt i 1868), har byens næringsliv hatt betydelig opsving.

Byen, hvorfra der gjennom lange tider har vært drevet en meget betydelig skibsfart, har i senere tid og på grunn av sin heldige beliggenhet ved fjord, jernbane og elvemunninger fått en rekke industrielle anlegg, hvorav flere nu er under omlegning og omdannelse.

Av større industrielle bedrifter kan nevnes: Treschows sagbruk, høvleri og tresliperi, Fritzøe møller, Larvik glassverk, Alfr. Andersens mek. verksted, Norsk Impregnerings kompani, Larvik Slip og Verksted (under omdannelse), Larviks bryggerier, Farrisanleggene, Larviks Tobakkfabrikk m. v.

I nærheten av byen ligger Rækkevik nu nedlagte skibsverft, hvor Collin Archer bygget Fram. På østre Halsen ligger Hølsens skibsbyggeri og mek. verksted. Byen har flere skibsrederier og hvalfangstselskaper. Næringslivet er vesentlig knyttet til skibsfart, industri, hvalfangst og handel. Der utføres særlig trelast, jernkonstruksjoner samt bygnings- og monumentsten.

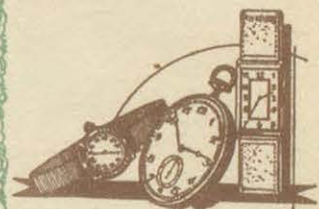
Larvik står i jernbaneforbindelse med Oslo,

Fortsettes side 120.

Bruk

Ørnesko

AKTIESELSKAPET
SKOFABRIKEN
ØRNE
LARVIK

ERLING HANGRY
AXEL GUNDERSENS EFT.
URMAKER & OPTIKER
TORVET 2 - LARVIK

SIGRID
BORGESTAD

Dame-konfektion
Kaaper & Kjoler
Alt i bestillinger
mottas. ∞ ∞ ∞

Telefon 1679

LARVIK AKTIEMEIERI

Telefon 1431 LARVIK Telefon 1567

Anbefaler sine førsteklasses
produkter i smør og ost.

Grand Hotel

Dir. Carl Sundblad

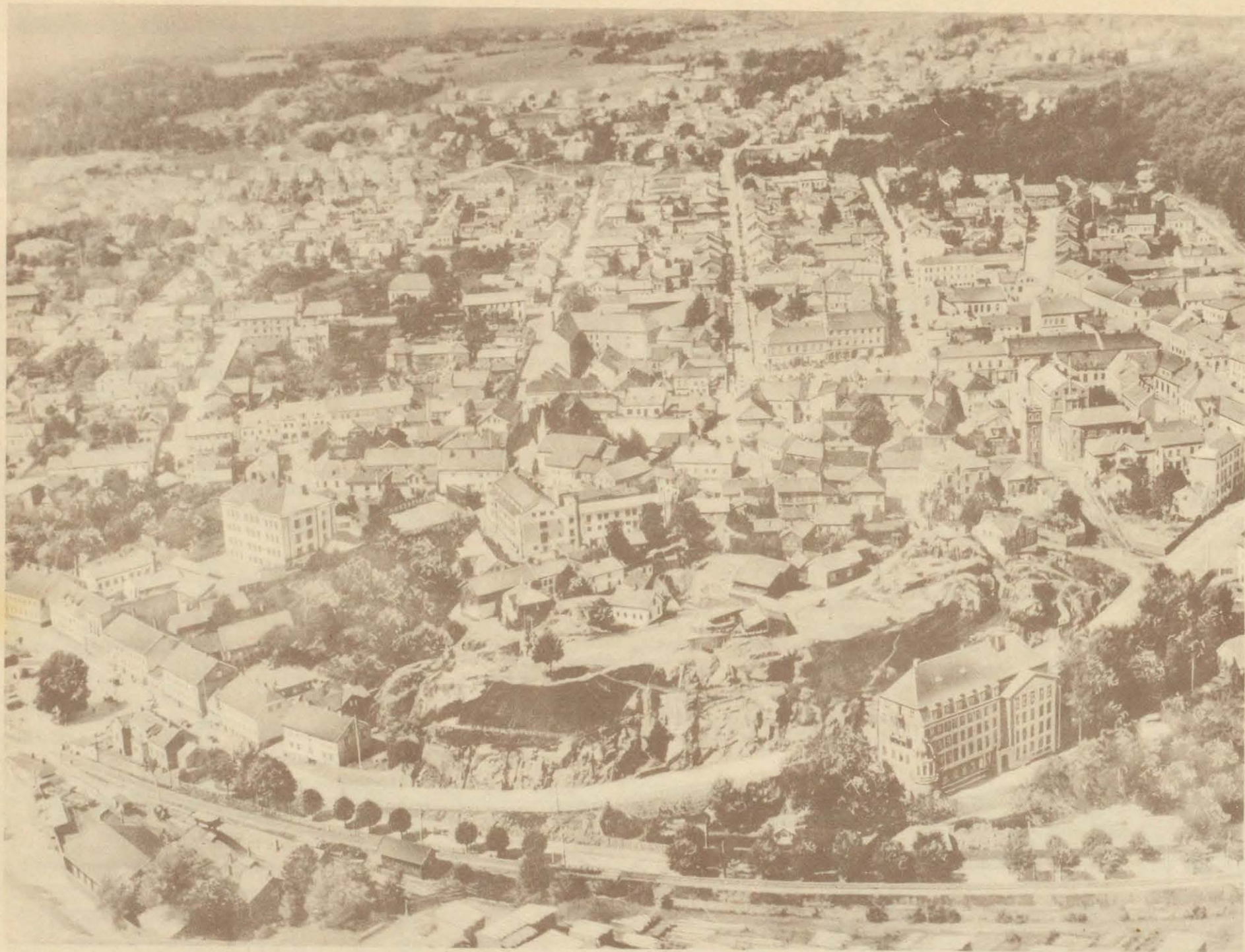
LARVIK

SPECIALFORRETNING I

DAMEUNDERTØI - STRØMPER
KORSETTER og KORSELETTER
FRISERSALONG & PARFUMERI

A/s ASTRA PRINSENS GT. 20 - Tlf. 1575

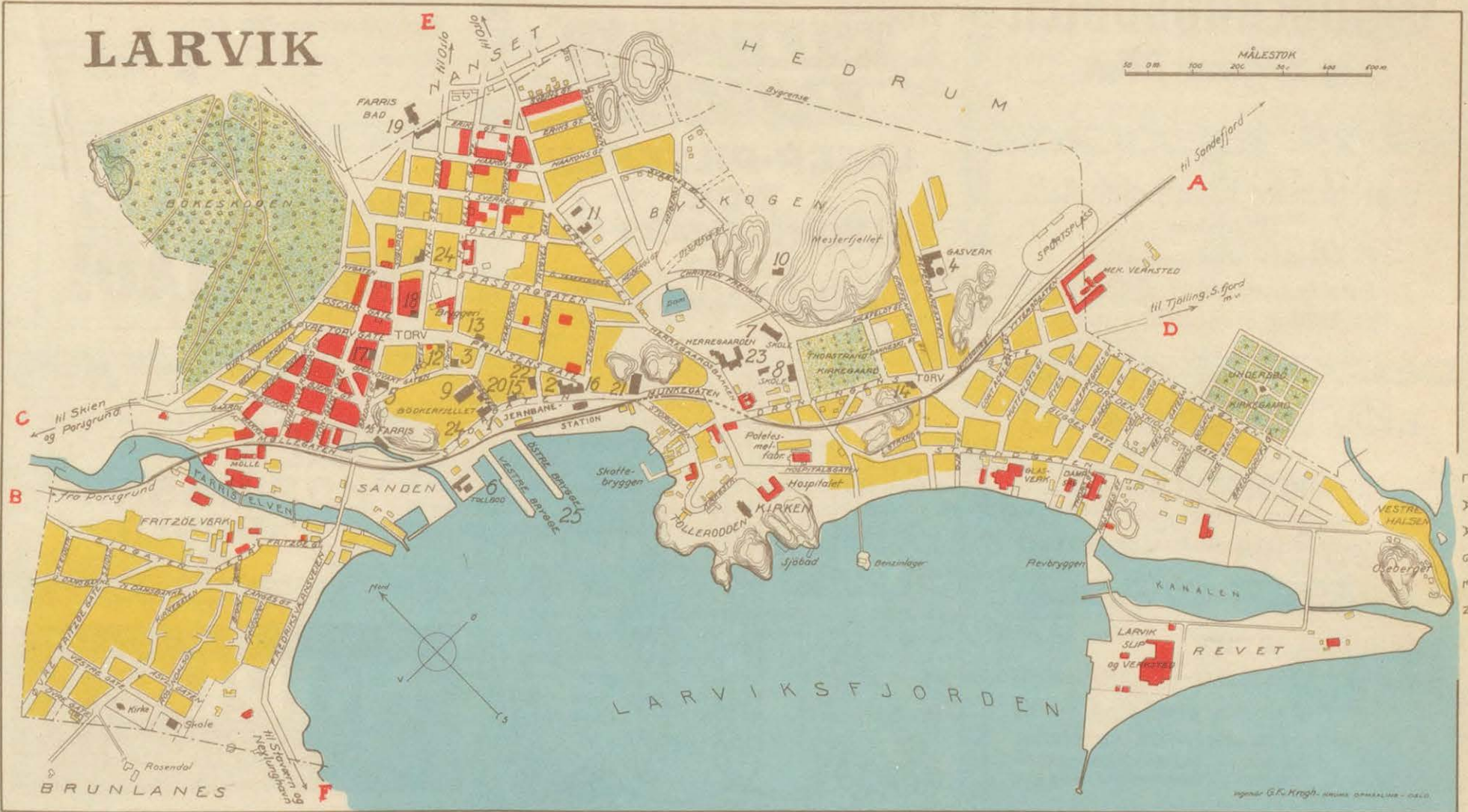

Flyvefoto over Larvik — sett fra sydvest

LARVIK

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus
2. Post og telegraf
3. Politistasjon

4. Gassverk
5. Brandstasjon
6. Tollbod
7. Middelskole
8. Folkeskole
9. " "
10. Sykehus

11. Sykehus
12. Apoteket Ørnen
13. " Svanen
14. " Hygiea
15. Grand Hotel
16. Victoria Hotel
17. Norges Bank

18. Larviks Sparebank
19. Farris Bad
20. Bad
21. Kino
22. " "
23. Herregården og museum
24. Rutebilsentraler

25. Dampskipsbrygger
- A. Jernbane til Sandefjord
- B. " " Skien
- C. Vei til Skien og Porsgrund
- D. " " Tjølling og Sandefjord
- E. " " Oslo
- F. " " Staværn og Nevlunghavn

Gudbrandsdølen

og Lillehammer Tilfuer

Den Norske Knappefabrik ^{N/s}
Lillehammer
fabrikerer som specialitet:
metal bukseknapper, uniforms,
overalls og stennøtknapper.

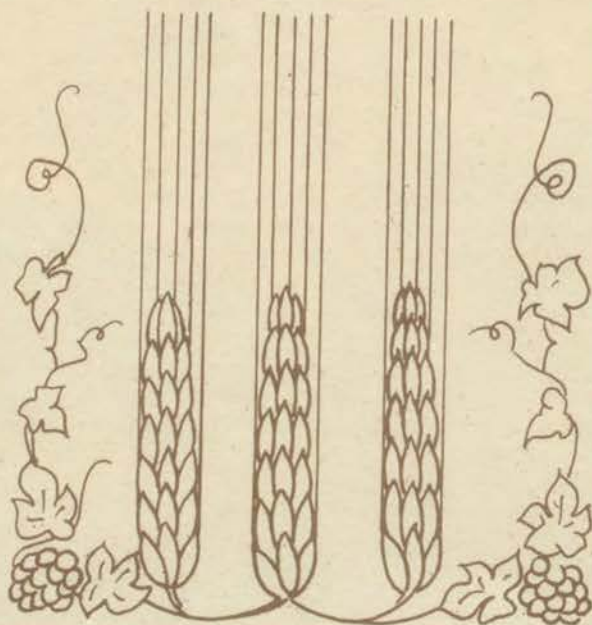
THOR BERGSENG & CO.
LILLEHAMMER
KOLONIAL
EN GROS. EN DETAIL
LAGER AV GUDBRANDSDALSK GJETOST

HANDELSGARTNER
A. J. Huuse LILLEHAMMER
Kranse, blomster, frukt
og grønnsaker anbefales.
Blomster i inn- og utland besørgeres gjen-
nem Norsk blomstertelegraf. Ring 203.

Petter Nilssen
URMAKER
OPTIKER
GRUNDET 1895

LILLEHAMMER BRYGGERI

LAGER-PILSENER
BOK
ALKOHOLSVAKT ØL
SAMT
MINERALVANDE

Campbell Damekonfektion
Lillehammer.
Alltid siste nyheter i
Kåper, Kjoler, Paraplyer
Undertøi og Strømper.
Telefon 536. Direkte import

Karl Mæhlum
Gullsmed — Gravør

Største utvalg
Telefon 238

JENSEN & CO'S
MARMELADE

ATLIER 6-0

RONEO
KOPIMASKIN
^{N/s} RONEO OSLO

NORSK FORSIKRINGSSKAP —
NORDEN
• STIFTET 1867 •
BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
UIYKKE-INDBRUD-MASKIN-570

Breisetts Hotel
LILLEHAMMER

Nærmest jernbanen. Moderne utstyrte
værelser med varmt og kaldt vand.
Centralbord. Telefon paa værelserne.
Øl- og vinret. — Moderate priser.
K. KALSTAD

A/S BORUDS GLASMAGASIN

Lillehammer

Kunsthøysen, Glas,
Porcelen, Krystal,
Presentgjenstande.
GODT UTVALG

D. STRIBOLTS EFTF.

Etabl. 1863   Inneb. HARALD BAKKEN   Telefon 64

BOKHANDEL - PAPIRFORRETNING
TRYKKERI & BOKBINDERI

Største lager av kort og billedmapper fra Lillehammer med omegn og de Sandvigske Samlinger.

A/s Mesna Bruk, Lillehammer

Jernstøperi & mek. Verksted

ved
Lilletorvet

Reparasjonsverksted for biler
og alle slags maskiner og redsk.
Mil benzinstasjon.
Mil og Vacuum olje.
Kelly automobilgummi.

Godt utvalg i:

Jernvarer

Verktøi

Farvevarer

Parfumeriartikler

**Lillehammer
Isenkram &
Farvehandel**

Telefon 300

Lillehammer

I Opland fylke ved Mjøsens nordre ende på grensen mellom Gudbrandsdalen og Mjøsbygdene ligger kjøpstaden Lillehammer, på alle sider omgitt av den vakre Fåbergbygd. — Til byen hører også den lille forstad Vingnes på Mjøsens vestside. —

Byen har en regelmessig regulering med utpreget åpen villabebyggelse og rikelig med åpne beplantede arealer. Den gjennomskjæres av Mesnaelven med en rekke vakre fosser. —

I gamle Hammer gård har byen en malerisamling og i byens sydøstre hjørne på den vakre Maihaug ligger de bekjente Sandvigske Samlinger.

Med sin vakre beliggenhet med et tørt stabilt klima, godt skiterrang med lett adkomst til høifjellet, er Lillehammer et meget søkt rekreasjons- sports- og turiststed. — Byen og omegn har da også en rekke førsteklasses kjente hoteller og sanatorier, hvorav nevnes Victoria Hotel, Breiseth Hotel, Lillehammer Turisthotel, Balberg Turisthotel, Langseth Sanatorium m. fl.

Lillehammer er anlagt ved lov av 7. august 1828 og har nu 5 400 innbyggere.

Ved Mesnaelven har byen bygget 2 kraftanlegg, som med sine 14 000 hestekrefter forsyner byen og Mjøsdistriktet med elektrisk energi. —

Ved Mesna finnes også en rekke industrielle anlegg, hvorav nevnes Mesna Træsliperi & Kartonfabrik, Gudbrandsdalens Uldvarefabrik, Lillehammer Brenderi & Bryggeri, Lillehammer Møbelfabrik m. fl.

Sundstedet mellom Vingnes og Lillehammer, som danner et ledd i den gamle kongevei til Trondhjem trafikeres regelmessig med person- og automobilferge. — Her bygges dessuten nu en ny 700 m. lang bro. —

Lillehammer står ved Dovre- og Raumabanen i forbindelse med Oslo, Eidsvold, Hamar, Dombås, Trondhjem og Åndalsnes. I forbindelse med jernbanen går om sommeren turistbåten «Skibladner» sin bekjente rute på Mjösen mellom Eidsvold og Lillehammer.

Byens samlede inntekt utgjorde i budgettåret 1929—30 6,72 mill. kroner, formue 26,96 mill. kroner. Samlet byskatt kr. 875 300, med skatteprocent 14,5. —

„EVE“ PARFYMERI

Telefon 717

Velassortert
specialforretning

PROMENADE CAFÉEN

Storgaten 45
Telefon 302

1ste kl. sted.
Øl og vinret.

LILLEHAMMER

VICTORIA HOTEL

Første klasses hotel — 60 moderne utstyrte værelser. Centralopvarming, varmt og kaldt vand paa værelserne, bad.

Hotellens beliggenhet gjør det særlig egnet til længere tid.

T. H. BERGER,
adm. direktør.

Gudbrandsdalens Uldvarefabrik LILLEHAMMER

Drestøier - Kjøletøier

Kåpestoffer - Dragtstoffer

Møbelstoffer - Portierstoffer

Ulltepper - Pledd

A/s MESNA TRÆSLIPERI OG KARTONFABRIK

Telegrams:

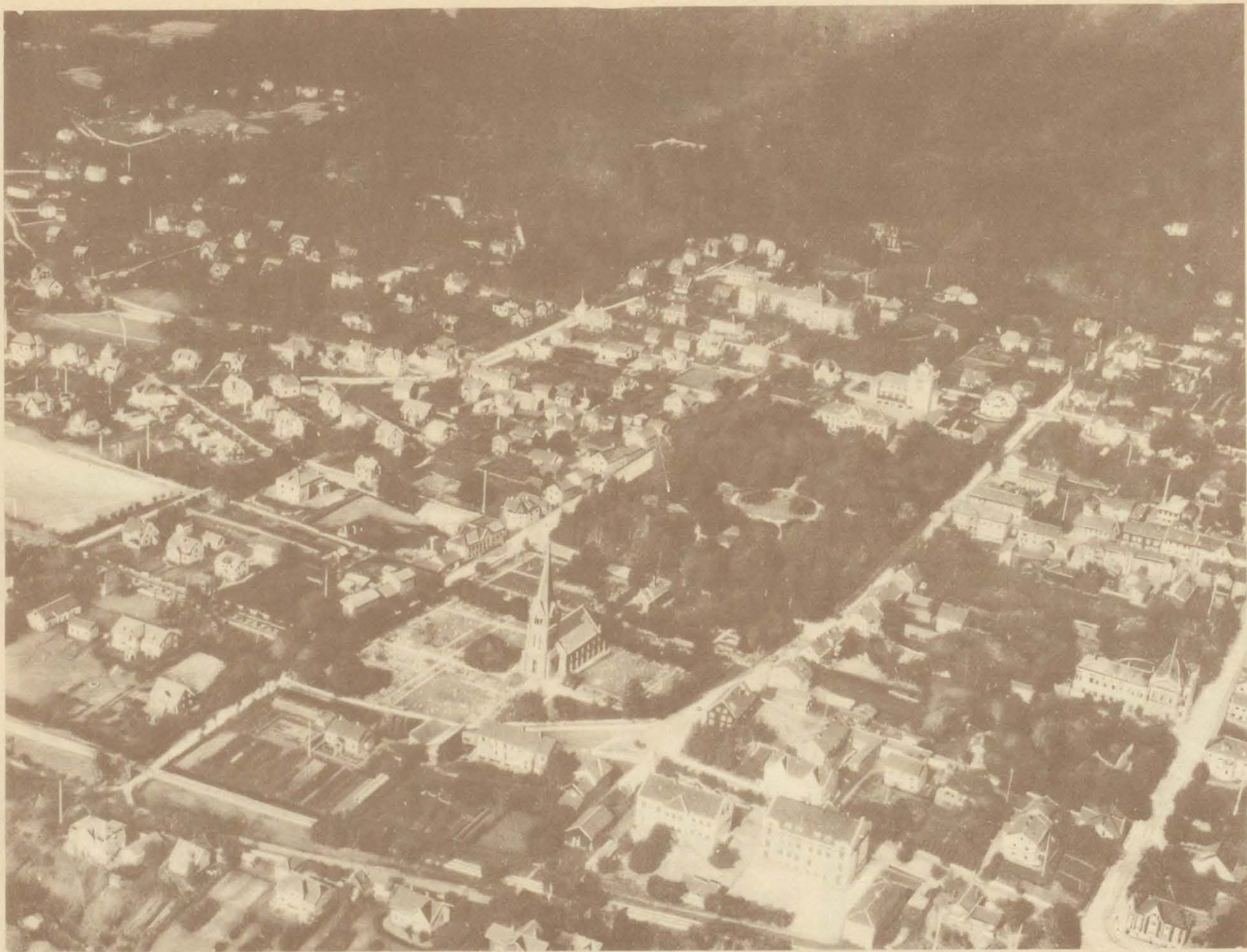
KARTONFABRIKEN, LILLEHAMMER

Codes:

A. B. C. 5th ED. BENTLEYS CODE

TELEPHONES 216 & 220

Flyvefoto over Lillehammer — sett fra sydvest

**FORTEGNELSE OVER
OFF. BYGNINGER
M. M.**

1. Post og telegraf
2. Kraftstasjon
3. Den komm. høiere skole

4. Folkeskolen
5. Opland Fylkessykehus
6. Brandstasjon
7. Lilleh. Sparebank, Festlokale
8. Victoria Hotel
9. Breiseths Hotel
10. Grand Hotel

11. Apotek
12. Apotek
13. Kino
14. Sandvigske Samlinger
15. Holdeplass for rutebiler
16. Damskibskaien
17. Bilrep. verkst.

18. Bilrep. verkst.
19. " " "
- A. Jernb. til Hamar
- B. " " Dombås
- C. Vei til Hamar
- D. " " Gudbrandsdalen
- E. " " Mesnalien

Romsdals Fiskevegnfabrik

Molde
Fabrikasjon av alle slags
fiskegarn og sildenøter, Linsnøre, forsyn mm.
Telegramadresse Fiskevegnfabrik. Telefon nr. 72.

**MOLDE BAKERI &
KNEIPBRØDFABRIK**

A/S
Bakeri & Konditori
Telefoner 331 og 71

BRØDR. BRUNVOLL

MOTORFABRIK
M O L D E

Romsdals Fellesbank

Oprettet 1927
Kapital og fonds: Kr. 360.000,—
Utfører alle bankforretninger.

Romsdalsfjorn

Fot. Wilse

Konrad Sund

MOLDE • Telefon 417

Droschebiler
Åpne og lukkede vogner.
Førsteklasses materiel.

Rauma Saftpresseri A/S

Telegr.adr.: „Rauma“.
Molde.
Safter, syltetøier, geléer, eks-
trakter, cremer, eddiker, mar-
melader og agurker etc.
Specialitet: „Rørt Tyttebær“.

**NORDENS BUNDSTOF
OG SKIBSMALING**

NORSK FORSIKRINGSSKAP —
NORDEN
• STIFTET 1867 •
BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-SJO

RONEO DEX
SYNLIG KORTSYSTEM
A/S RONEO OSLO

A. LONSETH

TRÆLAST OG BYGNINGSARTIKLER
Molde

Confectionsfabriken A/S

Molde

**ALEXANDRA
HOTEL**

M O L D E

Molde Kolonial & Bakeri ^A

TELEFON
2 5 6

Bakervarer,
Kolonial,
Hermetik,
Frukt,
Tobak.

H. GEORGE DAHL

Molde

Tlf: Butik nr. 25, kontor nr. 302. Telegr.adr.: «Bokhandler Dahl»
Bokhandel, Papirhandel, Skolemateriel,
Musikvarer, Fotografiske Artikler,
Trykkeri, Stempelfabrik,
Rammeverksted,
Leketøi

S. PETTERSON

MOLDE

Manufaktur — konfeksjon

En gros — en detail

Grundlagt 1869

Filial Aandalsnes — grundl. 1913.

Gullsmed HAGEN

Molde

Etablert 1850

TELEFON 95

Manufaktur Konfeksjon Ekvipering

i stort utvalg

U. AANDAHL EFTF.

JOHAN IVERSEN

Molde

Kjøpstad i Møre fylke, med 3 100 innbyggere, beliggende på nordsiden av Romsdalsfjorden eller Moldefjorden, 34 sjømil fra Trondhjem, 51 fra Bergen. Molde har en vakker beliggenhet opefter en svakt skrånende skogklædd li med glimrende utsikt mot Romsdalsfjorden og Romsdalsfjellene i syd (Moldepanoramaet). Omegnen er kjent for sin frodige og vekslende vegetasjon. Mange vakre villaer i byens øvre del og langs Fannefjorden.

Molde er et gammelt handelssted og den eldste av byene i Møre. I reskript av 1614 nevnes den som ladested under Trondhjem. I 1702 var der 500 innbyggere. I 1742 blev byen kjøpstad med eget våpen og tollsted. Den viktigste utførselsvare fra Molde har vært og er fremdeles fisk og sild, videre hvalolje samt sild- og fiskeguano. Endel industri har vokst frem i den senere tid, av hvilke bedrifter kan nevnes: 4 konfeksjonsfabrikker, (skredderiet er forøvrig karakteristisk for Molde og Romsdalen), 3 motorfabrikker, ullvarefabrikk, saftpresseri, møbel-fabrikk, fabrikk for garn og fiskeredskap, fabrikk for sportsfiskeredskap. En ganske vesent-

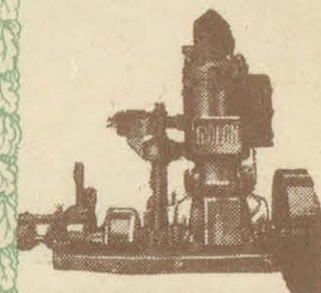
lig inntektskilde har Molde også av turisttrafikken der om sommeren er meget livlig med besøk av norske, engelske og tyske turistskib. Byen har flere gode hoteller. I byen ligger Reknes sanatorium for tuberkulose, samt Møre fylkes sykehus.

Severdigheter: Romsdals bygdemuseum i Molde, med samling av bygninger m. v. fra Romsdalen. Trollkirken i Fræna pr. Molde, kalkstensgrotte med dryppstensdannelser. Veøy gamle kirke og Rødvin stavkirke.

Molde er sete for fylkesmannen i Møre fylke. Byen anløpes av alle kystdampskib, samt av linjebåter fra Holland, Belgien, tyske Nordsjø- og Østersjøhavner og fra Spanien. Over Åndalsnes har byen forbindelse gjennom Raumabanen med landets jernbanenett.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 6 dampskib på tilsammen 1 435 br.tonns, 3 motorskib på tilsammen 454 br.tonns, 1 seilskib på 51 br.tonns.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 3,26 mill. kroner. Formue 6,30 mill. kroner. Samlet byskatt kr. 469 500. Skatteprocent 20.

Specialfabrik for
Oljemotorer
MOTORFABRIKEN
«GIDEON» A/S
Telefon 115

Største utvalg i
sports- og
jagtutstyr
Cykler og
idrætsartikler

Benzinstasjon
autogummi
autorekvisita
autooljer

ELVSAAS & CO.

Telegr.adr. Cyklefabriken
Telefon 131

Kjøkkenutstyr
Jernvarer — Støpegods
JAKOB JAKOBSEN
Molde — Telefon 22 og 294

Hotell Romsdalsheimen

Telefon 344

Kaffistova og Bondeheimen

Telefon 151

Eigar: Romsdal Ungdomssamlag

MOLDE SLAGTERI ^{A/S}

TELEFON 389

Innkjøp av levende slagt i fast
regning samt kommisjon

Panorama over Molde — sett fra nord

**FORTEGNELSE OVER
OFF. BYGNINGER
M. M.**

1. Rådhus

2. Post og telegraf
3. Tollbod
4. Kommunale kontorer
5. Alexandra Hotel
6. Aarøes Hotel

7. Hotel Romsdalsheimen
8. Reknes Sanatorium
9. Sparebank
10. Bank
11. Apotek

12. Festivitetslokale
13. Dampskibskaien
14. Bilrep. verksted
15. " "

A. Vei til Battenfjorden,
Kr.sund og Eikisdalen
B. Vei til Hollingen og Fræna
C. " " Fjellbroen, Storlien
og Varden

SÆBBØS BOGHANDEL

Telefon nr. 31 Etablert 1872 Telegr.adr.: Sæbbøs
Bok-, Papir-, Musikk- og Kunsthandel

Aksidenstrykkeri, Bokbinderi
Konsertbyrå
„Kodaks“ fotografiske Artikler

Sig. Knutsen

Moss

Alt i finere Konfektion.
1.Kl. Skrædderverksted
Telef. 389

PROMENADEKAFÉEN
CAFÉ & RESTAURANT — MOSS

Byens bedste og mest
— tidsmessige spisested. —
Like ved Jernbaneovergangen:
Indeh. **H. GRAARUD**
— — Telefon 690 — —

H.Mathisen

Moss

Pianoer, Orgler, Grammo-
foner og plater. Forøvrig
— alt i Musikbranchen. —
Fotoartikler, Rammefabrik

Telef.
410

Moss Bryggeri

Grundlagt 1838

Sælids Farvehandels Eftf.

Thor Lund

Telefon 718

Kanalen

Glass, Porselen, Keramikk
Elektr. utstyr, Radio

**Moss
Glasmagasin**

1/3 F. BREHMERS BAKERI
Wienerbakeri, Konditori og Kjekksfabrik

ETABLERET 1874
MOSS

Specialitet: Finere Selskapbestillinger i Kaker
Telefoner: Hovedforretningen nr. 8 — 375
Filialen Torvet nr. 55 Filialen Klostergt. nr. 606

Kjøl Ris
fra

MOSS RISMØLLE A/s, MOSS

Norsk Kulsyreindustri

A. Heilmann

EVALD OLSEN

Kjøtt-,
Pølsevare- og
Vildtforretning
Telefon 13 — 53

Kun Iste kl. varer

PHILIPS RADIO FÅS
I ALLE NORSKE BYER
— — — — MEN I MOSS
HOS
ERLING EGEBERG

ELLA ENGEBRETSSEN

Glasmagasin

Telf.
149

Oskar Rønneberg

Moss

Telf.
549

Jern, Stål og Metaller. Støpegods, Bygningsbeslag.
Cement, Kalk og Sand. Taksten og mursten. Sten-
verktøi, Rør og Rørdeler. Elektriske Artikler, Kjøk-
kenutstyr etc.

Moss Preserving Co.

Specialitet: **Hermetiske Erter**
(Peti Pois)

Leverandører til *Nansen, Sverdrup*
og *Amundsen*.

Vi anbefaler

Grand Hotel

Moss

^{A/s} Chr. Aug. Thorne

Norges ældste hermetikfabrik

Etbl. 1841

Norges bedste hermetik

Johan Pedersen

Cigarforretning
Moss eldste.

Dronningensgt. 15

Telefon 173

Piper, tobak,
Cigarer &
Cigaretter

Andersen & Bang

gr. 1861

Torvet Moss

Husholdningsvarer

Schous Øl, Parelius Mine-
ralvande, Farris.

En gros En detail

Avd. for Farver, Ojer, Tapeter

Moss

Kjøpstad i Østfold fylke, med 9000 innbyggere, beliggende på østsiden av Oslofjorden, innenfor Jeløya, omkring Mosselven, der kommer fra Vansjø og faller i Mossesundet. Nord for Mosselven lå det gamle jernverk, i hvis hovedbygning «Konvensjongården», Kristian Fredrik bodde under de forhandlinger, som avsluttedes med konvensjonen i Moss av 14. aug. 1814. Fra Jeløya er Moss skilt ved en kanal der tillater passasje av større skib. Moss har alltid vært en fabrikkby, og byens tilblivelse og blomstring skyldes Mosseelvens billige og lett tilgjengelige vannkraft. Tidlig var stedet kjent, og lenge før Kristiania blev anlagt foregikk der fra Moss en betydelig trelastutførsel. I 1560 finnes stedet nevnt som ladested. Som ladested hørte den først under Oslo, siden under Fr.stad. Fra 1720 regnes Moss å være kjøpstad. Allerede så tidlig som i det 16. århundre var der en mengde sagbruk i Mosseelven. Senere vokste der op en betydelig brenneribedrift med tilsammen 14 brennerier i 1833. Da brenneribedriften avtok tok møllebedriften et betydelig opsving. En vesentlig rolle i byens historie har også Moss jernverk spilt. Det blev anlagt i 1704. Til verket hørte ca. 100 gruber rundt omkring i landet. Verket eiedes fra 1776 av Bernt Anker, i hvis tid byen og verket hyppig var centrum for en

betydelig selskapelighet. Under våre kriger i begynnelsen av forrige århundre, var Moss sete for det norske hovedkvarter. Byen har flere ganger vært herjet av svære ildebrande. Omkring 1860 vokste der op en betydelig hermetikk- og senere celluloseindustri. Av viktigere fabrikker kan for tiden nevnes: Moss Verft og Dok, Moss mek. verksted, Moss Cellulose og Papirfabrik, Moss Glasverk, Moss Aktiemøller, Moss Bryggeri, A.s Moss Preserving, Moss Canning Co., 1 margarinfabr., 1 aluminiumvarefabr. (IL-O-Van), 1 oljeklæde- og korkfabr., 1 konfeksjonsfabr., 1 skotøifabr., 1 blikkemballasjefabr., 1 stål- og jernvarefabr., 1 cementstøperi, 1 gjærfabr. m. v.

Moss står ved Smålensbanen i forbindelse med Oslo, byene i Østfold m. v. samt Sverige. Fra Oslo 60 km., fra Fr.stad 34 km. Ved dampskib står Moss i daglig forbindelse med Horten, og har regelmessige ruter på de fleste av landets havnebyer samt utlandet.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 10 dampskib, tilsammen 1553 br.tonns, 1 motorfartøi, 8 037 tonns.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 9,53 mill. kroner. Formue: 26,48 mill. kroner. Samlet byskatt: 1,49 mill. kroner. Skatteprocent 19,5.

Moss Skoindustri

Spesialitet:

Welt-Barneskotøi

Innreg. varemerke:

Mascot

Repr.

^{A/s} Sko & Lær, Oslo

Moss og
Oplands
Bank ^{A/s}

utfører alle
bankforret-
ninger. . .

Moss Aktiemeieri

Moss

Anbefaler sin pro-
duksjon av Smør
og Ost.

Rikstelf. 51. Telegr.adr. Aktiemeieriet

Bruk

„Raades“ skotøi

det selges under fuld garanti.

Stort utvalg

SPORT—RADIO

Jaktrekvisita

^{A/s} STANDARD

Telefon - Moss - 749

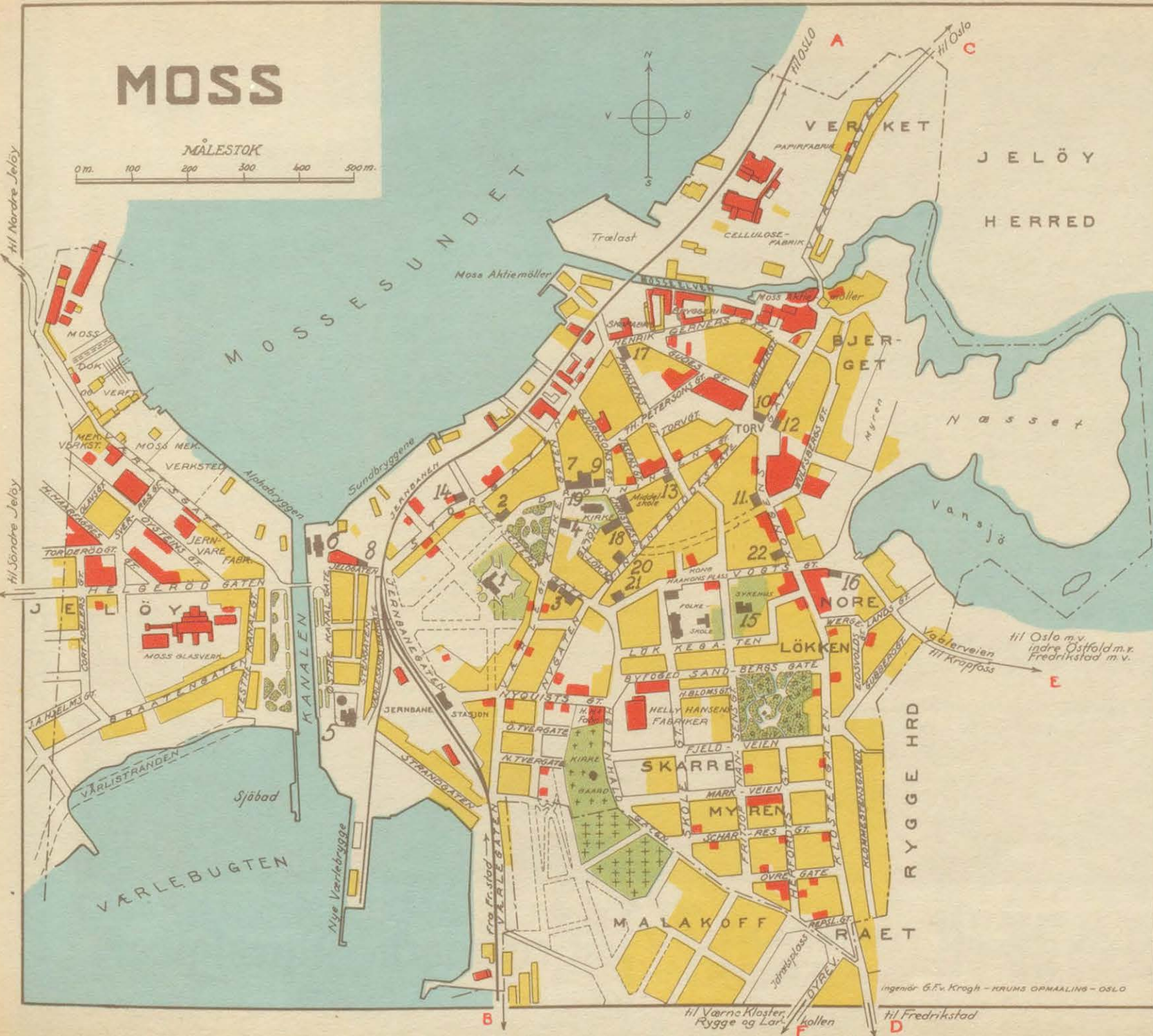
Flgvefoto over Moss — sett fra sydvest

MOSS

MÅLESTOK

0 m. 100 200 300 400 500 m.

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus
  2. Posthus
  3. Telegrafstasjon
  4. Politistasjon
  5. Gassverket
  6. Tollbod
  7. Moss Hotel
  8. Grand Hotel
  9. Moss Sparebank
  10. Moss og Oplands Privatbank
  11. Rygge Sparebank
  12. Elefantapoteket
  13. Ørneapoteket
  14. Svaneapoteket
  15. Sykehus
  16. Håndv. og industriforening
  17. Badeanstalt
  18. Bibliotek
  19. Teater, kino
  20. Bilrep. verksted
  21. " " "
  22. " " "
- A. Jernb. til Oslo
 B. " " Fredrikstad
 C. Vei til Cslo
 D. " " Fredrikstad
 E. " " indre Østfold m. v.
 F. " " Larkollen m. v.

Ingeniør G.F.v. Krogh - KRUMS OPMAALING - OSLO

NORGES MONDÆNE BADESTED
ENESTÅENDE SANDSTRAND
FREMAGENDE KJØKKEN

Nevlungen Gæstgiveri
NEVLUNGHAVN

**SHELL
BENSIN**

NORSK FORSIKRINGSELSKAP -

NORDEN

• STIFTET 1867 •

BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-570

McZadig's SUVERÉN
Barbersæpe.

**LIPTONS
TE**

**Dayton
Vegt**

Narvik

Kjøpstad i Nordland fylke, med 7 200 innbyggere, beliggende på den myrlendte forholdsvis flate halvøy mellom Ofotfjordens to indre fjordarmer Rombaksfjorden og Beisfjorden. Dens havn utgjøres av Beisfjordens ytre del, den rummelige og dype Narvikbuktt. Omgivelsene er storslagne, med frodige skogklædde lier og vakert formede fjell. Narvik deles ved jernbanelinjen i en østre bydel, Oscarshall, og en yestre, Frydenlund. Omtrent midt i byen deler jernbanelinjen sig, idet et spor svinger mot sydvest til de store malmkaier og en løper mot syd langs kysten til Kleven med kaier for almindelig dampskibstrafikk samt videre mot syd til Narvikhavn stasjon ved Fagernes (ca. 2,5 km. fra byen). Narvik er kjøpstad fra 1902. Tidligere lå her en liten gård av samme navn som byen. Det eng. svenske selskap, der begynte å bygge jernbanen (Ofotbanen i 1883) valgte Narvik til oplags- og adm.sted, og stedet fikk navn av Victoriahavn. Arbeidet blev imidlertid nedlagt inntil 1898, da Stortinget besluttet at banen skulde bygges som statsbane. Fra den tid begynte en rastløs nybyggervirksomhet. Ved begynnelsen av 1898 var der kun 5-6 hus og

ca. 50 mennesker, ved årets slutning var byens folkemengde allerede vokst til 300 og året efter til 1 800 mennesker. Angående stedets navn var der lenge sterk diskusjon og en rekke forslag fremkom (Ofothavn, Atlantia, Framton, Nordheim, Malmstad m. fl.)

Det er malmtrafikken ved det store svenske kisbolag «Luosavaara Kirunavaara» som gir byen dens preg, likesom Narviks tilblivelse er nøie knyttet til malmtransporten og Ofotbanens historie. Byen har en utmerket havn med svære moderne lastekaier.

Narvik ligger 36 sjømil fra Tromsø, 105 sjømil fra Trondhjem og anløpes av de på Nordland rutegående dampskib samt flere lokaldampskib. Ved den før nevnte Ofotbane står byen i forbindelse med de svenske jernbaner (fra riksgrensen, Vassijaure st. — 46 km.).

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 4 dampskib på tilsammen 1 668 br.tonns, 1 motorfartøi, 180 tonns.

Samlet inntekt for budgettåret 1929-30: 12,01 mill. kroner. Formue: 20,62 mill. kroner.

Samlet byskatt: 1,58 mill. kroner. Skatteprocent 15,5.

Spis

*Kelloggs
Corn flakes*

**NORDENS BUNDSTOF
OG SKIBSMALING**

RONEO
DUPLIKATOR
1/3 RONEO OSLO

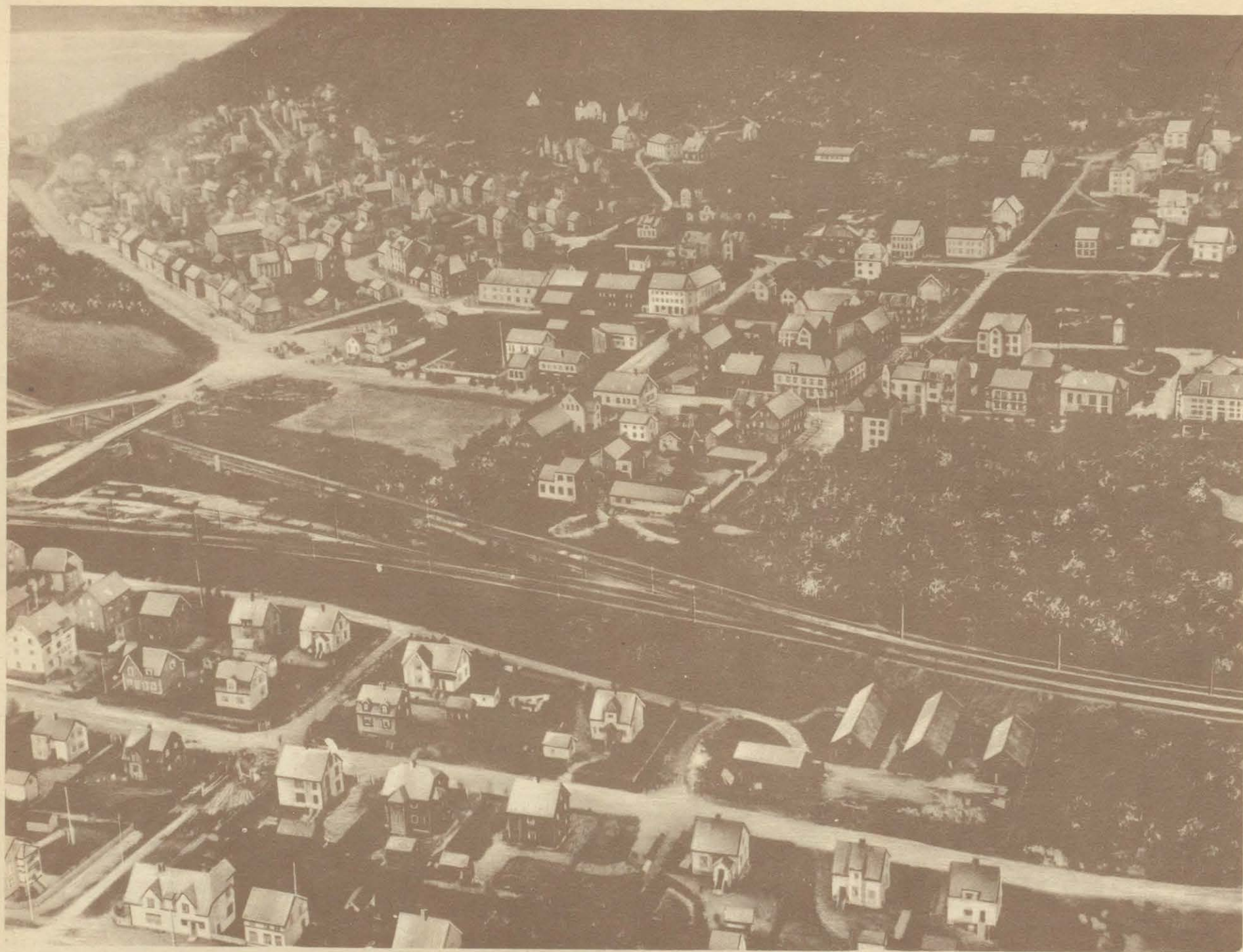
JENSEN & CO'S

KAFFE

ATELIER B. O.

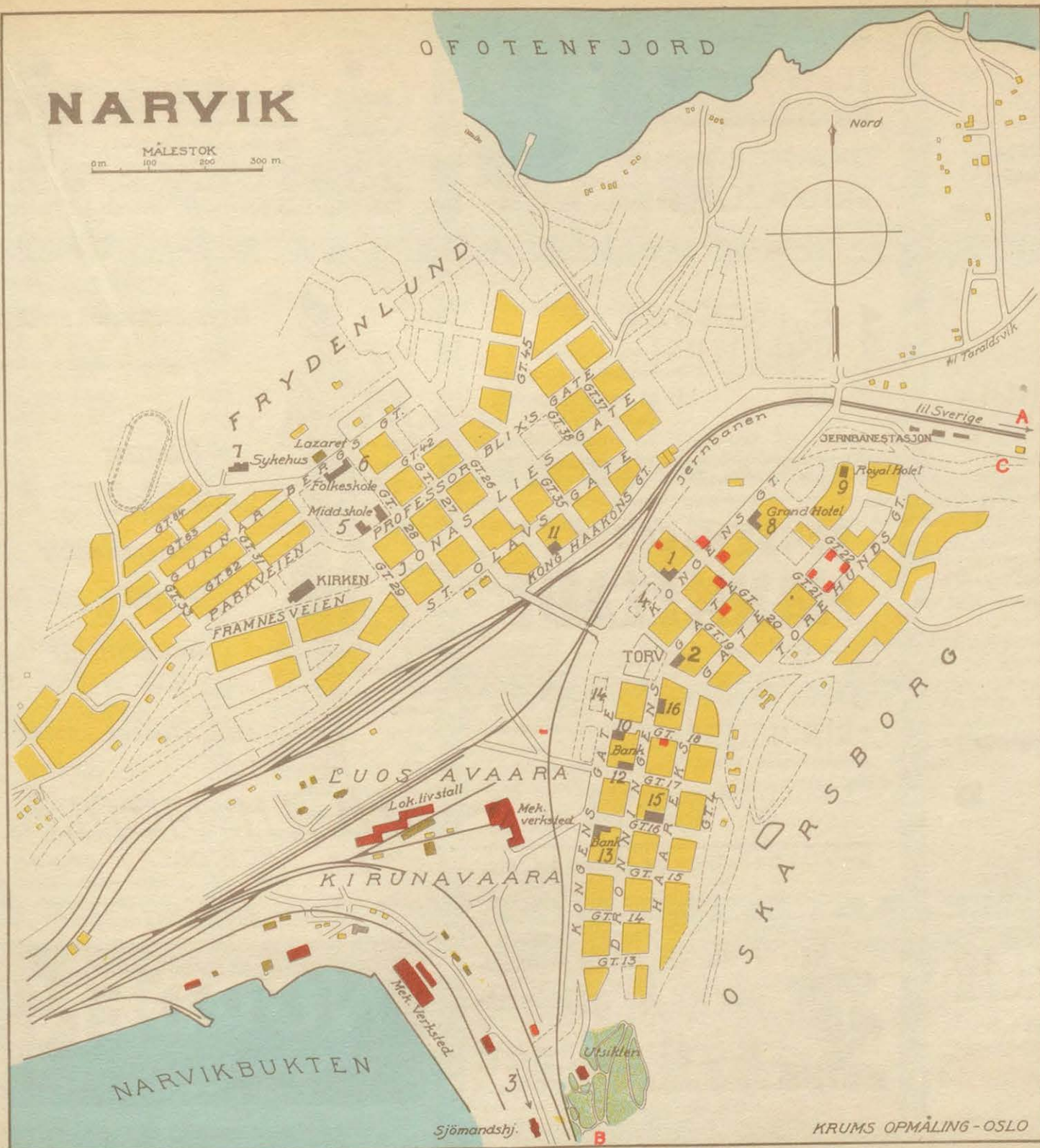

Flyvefoto over Narvik — sett fra nordvest

NARVIK

MALESTOK
0 m 100 200 300 m

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus
2. Post og telegraf
3. Til tollbod og dampskibskai
4. Fremtidig rådhus
5. Middelskole
6. Folkeskole
7. Sykehus
8. Grand hotel
9. Royal hotel
10. Apotek
11. "
12. Bank
13. "
14. Fremtidig festivitetslokale
15. Folkets hus
16. Kino
- A. Jernbane til Sverige
- B. Jernbane og vei til Fagernes
- C. Vei til Sverige

Teledølen
GRUNNLAGT 1905

*Eldste og mest utbredte
avis over Notodden og
Aust-Telemark. ☺☺☺*

VIOLINMAKER
Joh. G. Helland
MUSIK OG RADIO
PIANOLAGER

$\frac{A}{S}$ Bøyesen Maskinforretning
Telegaten 2 — — Telefoner 278 — 243
Shell Benzinstation.
Garager.
Auto Verksted.
De faar all Deres service hos os.

JOHS. AMUNDSEN
BOK- & AKSIDENS
TRYKKERI

MEIERIGARDEN
NOTODDEN
TELEFON 374

◀ *Specialitet*
Merkantile
trykksaker

FOTOGRAF
H. Johnsrud
NOTODDEN

Atelier
Fotohandel
Rammer

Tildelt gullmedalje 1922 og 1924.

Jørgen Schultz
GULLSMED

Telefon Notodden 124

Notodden

Kjøpstad i Telemark fylke, med 6 700 innbyggere, beliggende ved Heddalsvannets nordre ende ved Tinnelvens utløp i samme. Stedets oppkomst skyldes de mange bekvemme vannfall i Tinnelven mellom Tinnsjøen og Heddalsvannet (Svelgfoss, Lienfoss, Sagfoss og Tinnfoss). Notoddens eldste fabrikk er Tinfos Papirfabrik (1872), der nu foruten tremassefabrik og elektrisitetsverk også driver karbidfabrik og jernverk. Særlig ved anlegget av de store salpeterverker (Norsk Hydro — elektr. kvelstoffaktieselskap) begynte stedets hurtige vekst. Ved anlegget av den privatbyggede elektriske jernbane til Tinnoset står Notodden over Tinnsjøen i forbindelse med Rjukan og Norsk Hydros hovedanlegg der. Gjennom Heddalsvannet og Nordsjø samt kanaler står byen sydover i forbindelse med Skien og Porsgrund og Norsk Hydros nye veldige anlegg på Herøya. De store industrielle anlegg foruten det sistnevnte er: Tinfos Papirfabrik (tremasse, elektr.verk, sagbruk m. m.),

A.s Tinfos Jernverk, A.s Notodden. Calcium Carbidefabrik (se foran) — alle tilhørende det samme selskap. Notodden utfører vesentlig: salpeter, karbid, rujern og tremasse. Notodden er på grunn av sin beliggenhet midt i det naturskjønne Telemark, sine store vannfall, gode jernbane, dampskib og veiforbindelser centrum for den østre del av Telemark fylkes handel, industri og turisttrafikk, — og omgitt som byen er av et betydelig opland, byr den gode betingelser for vekst og utvikling.

Notodden står i jernbaneforbindelse med Oslo over Kongsberg, Skien og Kragerø (Sørlandsbanen), samt Rjukan over Tinnoset. Fra Oslo 145 km., fra Kongsberg 46 km., fra Skien 53 km., fra Kragerø 120 km., fra Rjukan 76 km.

Samlet inntekt i budgettåret 1929—30: 6,55 mill. kroner. Formue: 23 mill. kroner.

Samlet byskatt: 1,09 mill. kroner. Skatteprocent 19,5.

Notodden Samvirkelag
ER STEDETS STØRSTE FORRETNING

Egne avdelinger or:
Kolonial, glass, stentøi og kjøkkenutstyr.
Kjøttavdeling, slagteri og pølsemakeri.
Manufaktur og skotøi.

Hiterdals Mineralvandfabrik
L. A. TVETEN
Telefon nr. 43

Sølvmedalje Porsgrund 1925
Sølvmedalje Notodden 1922

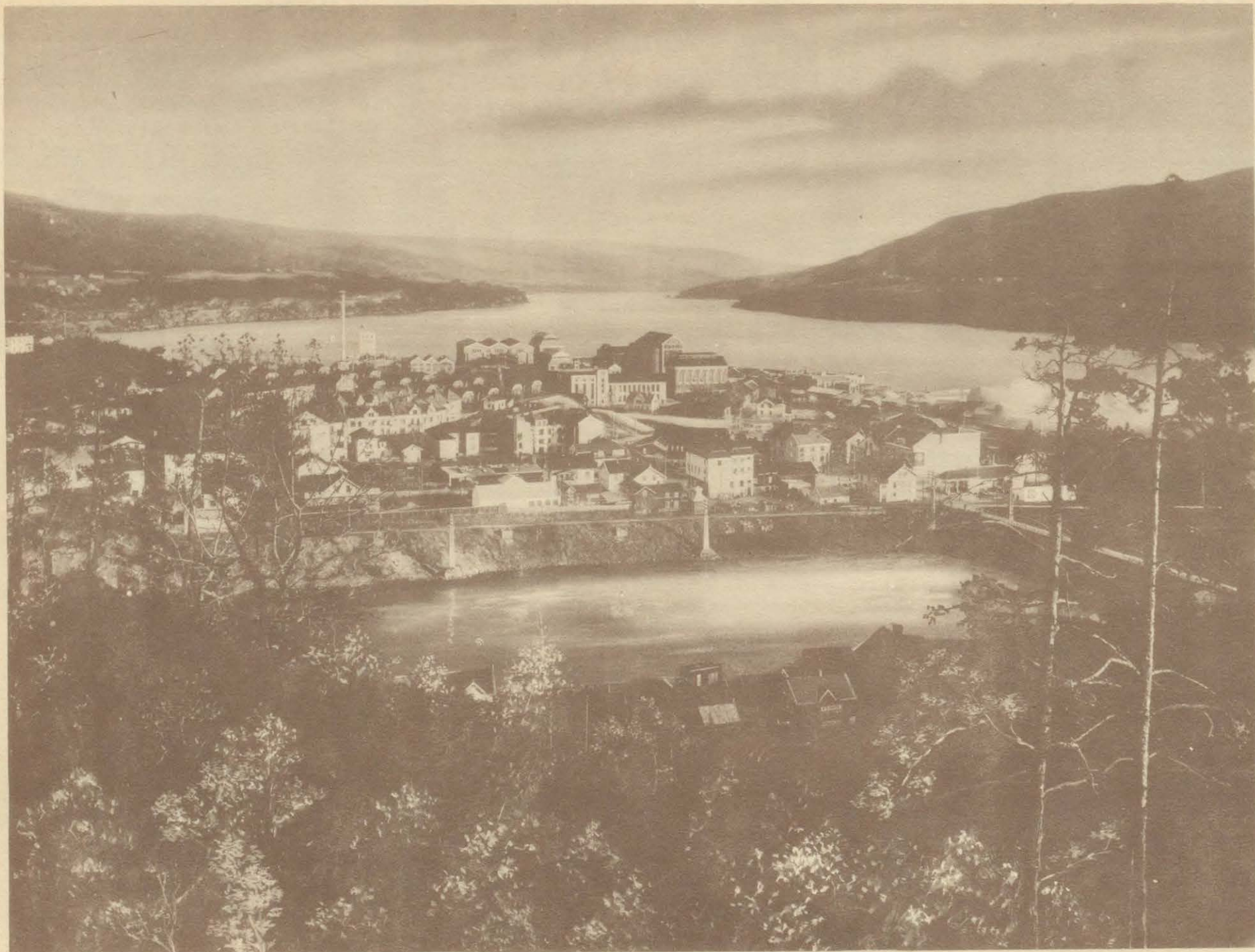

Magnus Jacobsen

Herreekvipering
Skotøi
Reiseeffekter

Telefon 91

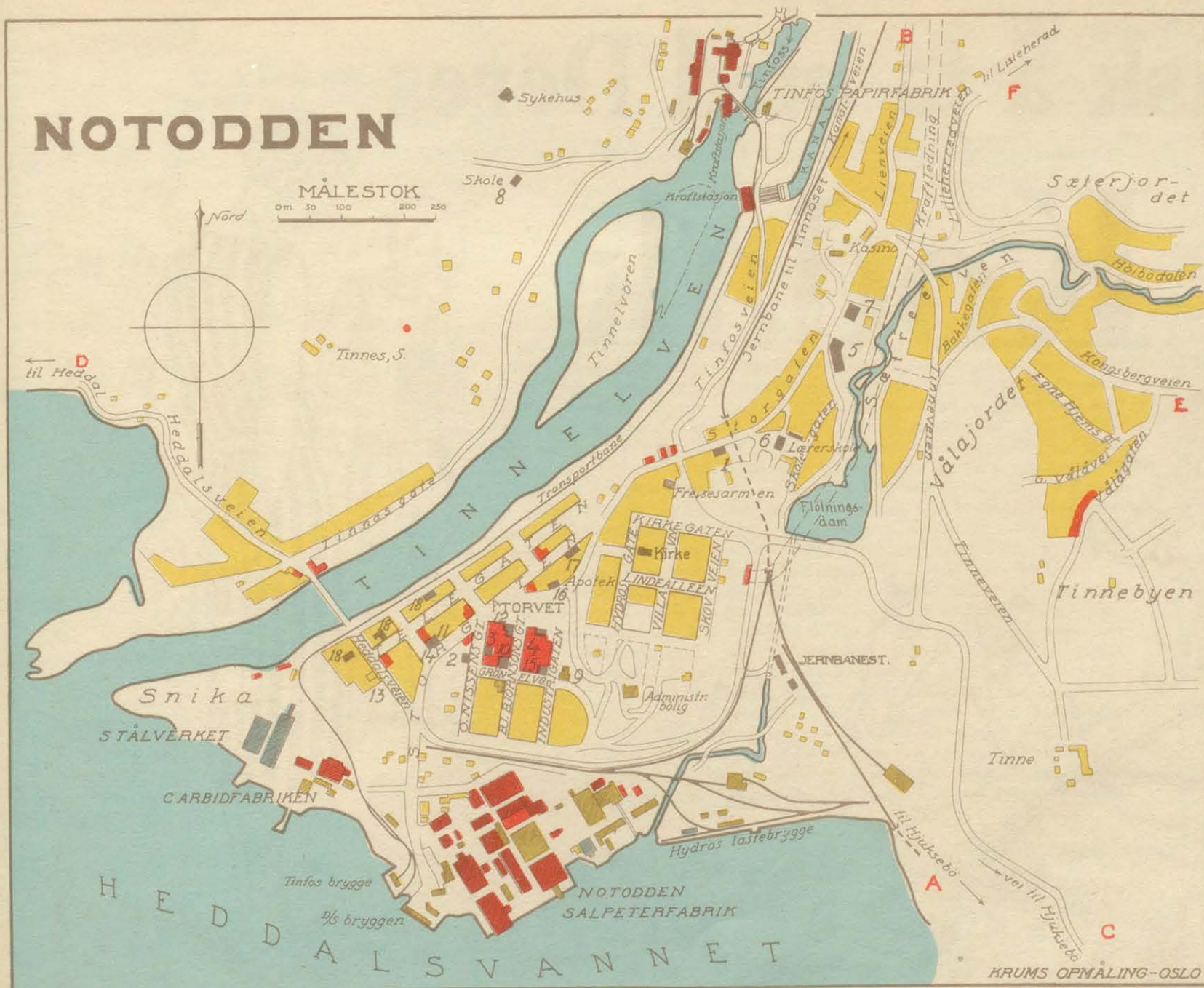

Panorama over Notodden — sett fra vest

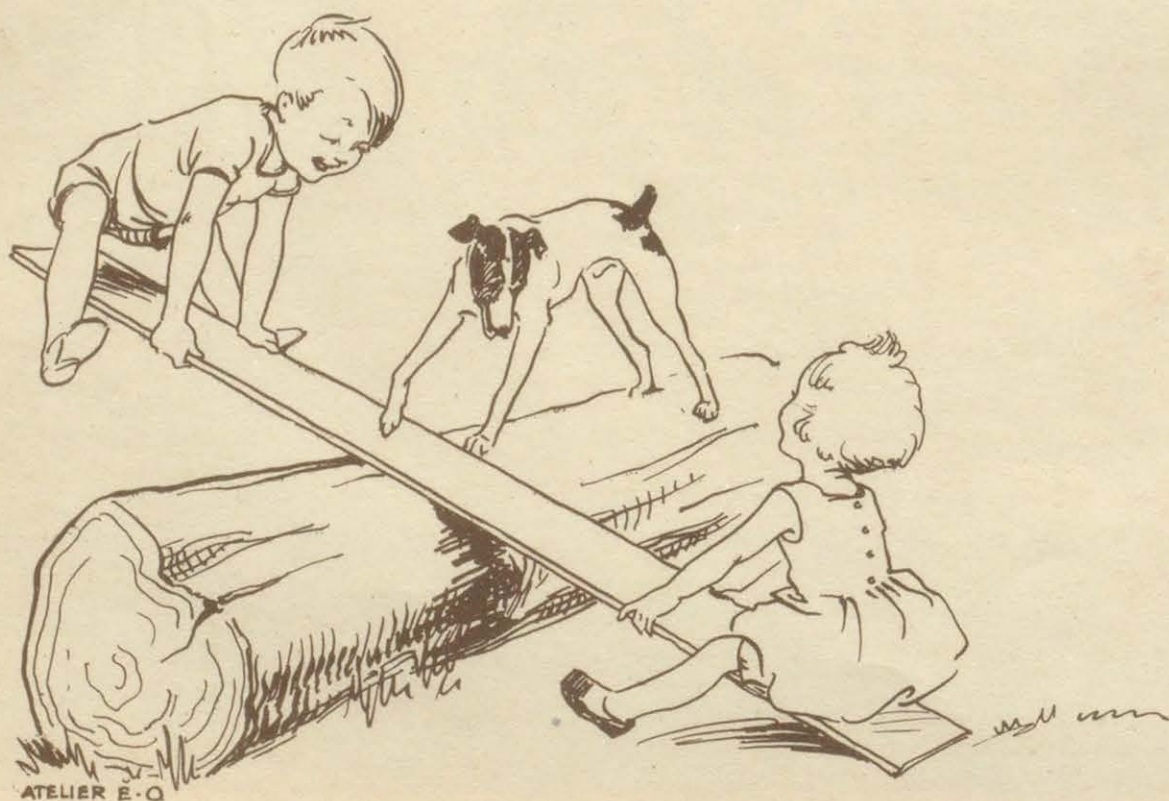

NOTODDEN

Husk å ta med Deres Kodak

ATELIER E. O.

Fotografiske
Artikler

NERLIEN

Nedre Slotts-
gate 13 · Oslo

C. FROGNER ^A/_S
JERNVAREFORRETNING
Storgt. 5. Telefon 13868

NATIONAL

Bokholderimaskiner
Bankmaskiner
Kassaregistre

Kirkegt. 20 **J. ASPAAS** OSLO

Landets største specialforretning i
SPORTSARTIKLER

VRESVI

BRUK
Carlings

HERRE-
KLÆR

STORGT. 18
OSLO

**F. Chr.
Wolff** ^A/_S

Parfumeri
Reiseartikler
Portefølje

Grønsen 10, Oslo

Oslo

er siden 1814 rikets hovedstad med 258 300 innbyggere, — sjelden vakkert beliggende ved bunnen av Oslofjorden, i centrum av landets mest fruktbare og befolkede egne.

Allerede for 3000 år siden levde der mennesker i Oslodalens skogskrenter. Dette bevises ved stenøkser o. l. funnet på forskjellige steder omkring i den nuværende by. De første folk menes å være kommet trekkende opover langs kystene fra Bohuslen og Smålenene.

Da Harald Hårdråde omkring år 1050 anla Oslo fant han her under Ekebergåsen et vel utviklet strandsted. Hele dette byområde kan neppe ha vært større en ca. 200 mål eller tilsvarende et areal som fra Stortinget til Østbanen mellom Karl Johansgt. og Rådhusgt. Innenfor dette område var der 7 kirker, (St. Halvardkatedralen, Klemenskirken m. fl.) dessuten bispeborg og kongsgård, og ca. 60 større og mindre bygårder. Kongsgården lå på øren ved Alnaelvens utløp oppe ved nuværende Vaterlands bro, — den daværende strandlinje.

Oslos handel og håndverk var i senmiddelalderen før størstedelen i hendene på tyskerne, som i slutten av det 13. århundre trengte sig inn, erhvervet privilegier på privilegier og op-

trätte med et overmøt, som ikke gav hanseaterne i Bergen noe etter. I 1500-årene trengtes dog tyskernes makt noe tilbake. Trelasthandelen begynte i dette århundre å bli betydelig og innbringende. Håkon 5 bodde selv i Oslo kongsgård like til sin død i 1319, hvorefter kongene flyttet inn på Akershus, den borg han selv hadde påbegynt over på Akersnesset. Ved en ildebrand i 1624 blev mere enn den halve by lagt i aske. Dette var en kjærkommen anledning for Christian 4 til å få hele byen flyttet mere betryggende inn under festningens murer. Innvånerens bønner om å få bygge ved de gamle gater i den brente by blev avslått. Byen blev døpt Christiania. Også selve byen blev befestet og omgitt med volder og graver. Volden gikk fra Piperviken op til Stortinget og ned Karl Johansgt. til sjøen. Det var en meget regelmessig og velregulert by kong Christian her hadde anlagt, med renessansens prinsipper for byregulering på det nøieste etterfulgt. Det eneste hus som finnes bevart fra denne tid er det såkalte Garnisonshus i Rådhusgt. opført 1626. Her lå også byens torv med en vannpost (vannkunst) hvor byens kvinner hentet vann, — samt gapestokken. I 1661 lå der innenfor voldene ialt 330

*I alle byer
i hele landet
over hele verden*

brukes flere

ELECTROLUX

Støvsugere

enn noe annet merke

AKTIESELSKAPET

ELECTROLUX

Tordenskjoldsgate 3

Oslo

Den kjente,
gamle vare
i den nye
lufttætte
pakning

**IDEAL
FLATBRØD**

spis det!

Brand- og Livsforsikrings-Aktieselskabet

SKÅNE

Malmö.

Hovedkontor for Norge:

LØKEN & CO. ^A/_S

Prinsensgate 3B, Oslo.

RONEO
DUPLIKATOR
^A/_S RONEO OSLO

BEDRE VERKTØI

C. FROGNER ^A/_S
JERNVAREFORRETNING
Storgt. 5. Telefon 13868

Norsk-Engelsk Mineralolie Aktieselskabs Tankanlegg ved Granerudstøen, Nesodden

LINOX
REGNTØI

OSLO — KIEL — HAMBURG

PRINSENS GATE 1 — OSLO

BENNETT'S REISEBUREAU ^A_S

Alle opplysninger om reiser overalt i verden. Dampskibs-, jernbane-, automobil- og flyvebilletter utstedes. — Reiseplaner utarbeides. Hotellværelser reserveres.

Kontorer i Norge: Oslo - Bergen - Trondhjem - Kr.sand S. Stavanger - Ålesund - Molde - Kristiansund N. - Narvik

RONEO

SPECIAL SYSTEM FOR ARKIV

^A/_S RONEO

OSLO

Oslo (forts)

gårde, tilsammen taksert for 131 215 riksdaler. I 1686 etterat byen var herjet av en stor ildebrand trakk bebyggelsen mere og mere nordover utenfor voldene og har etterhånden gjennom årenes løp optatt i sig de tidligere forsteder, Vålerengen, Kampen, Vaterland, Grønland, Grünerløkka, Hammersborg, Sagene, Homandsbyen, Hegdehaugen og det gamle Piperviken m. fl. I denne tid blev blandt annet også bygget Vår Frelseres kirke. Forøvrig byggedes helt vilkårlig, noe som byen får lide for den dag i dag. Bebyggelsen gikk meget langsomt fremover, fra 3000 innb. omkr. år 1700 til 7 500 i 1769. Ved århundreskiftet 1800 hadde byen 9 500 innb. Den følgende tid etter 1814 blev en storhetstid for byen, for så vidt som den da vant sin stilling som landets viktigste åndscentrum. Virkningene etter Napoleons-krigene hemmet dog lenge dens materielle fremgang. Men omkring midten av århundret bedredes de økonomiske forhold, med rask vekst av handel, skibsfart og industri, samtidig som samferdselsmidlenes utvikling skapte betingelsene for byens vekst til storby. Oslo hadde i 1824 15 360 innb. hvorefter det, særlig etter 1850, gikk meget raskt opover. I 1875 77 000 innb. i 1894 175 000 og nu 258 000.

Det var fornemlig trelasthandelen med derav

følgende skibsfart, som efter landets adskillelse fra Danmark drev byen til vær, samtidig som endel industri tidlig utviklet sig langs Akerselven.

Også annen slags handel dreves i stor utstrekning. Ti Oslo hadde til alle kanter et umåtelig opland, likefra Fr.stad i syd til Drammen i vest. Av industri fantes i 1820: 4 sagbruk, 1 kornmølle, 2 pottemakerier og endel tobakksfabr. og i Aker: 3 papirmøller, 1 klædefabr., 1 såpefabr., 5 stampemøller, 4 kornmøller, 24 sagbruk, 1 ølbryggeri og 15 brenderier. Alle disse bedrifter var dog efter vår tids målestokk meget små. Det virkelige omslag i industrien skjedde først for alvor omkring 1850.

1850 —	66	bedrifter med tils.	626	arbeidere
1880 —	222	»	»	7 425
1900 —	411	»	»	16 056
1930 —	1450	»	»	30 960

(alle småbedrifter medregnet).

Det er især de mek. verksteder og metallindustrien som siden 1850 har hatt den største fremgang, samtidig som en omspendende industri på en rekke andre felter har vokst frem. Av viktige industrier i våre dager kan nevnes: trelast, tremasse, cellulose, og papirindustri, fyrstikkindustri, verkstedsindustri, metallurgisk og kjemisk

Fortsettes side 120.

M. Ladig ^A/_S

Fløte Lanolin sæpen

holder huden smidig og ren.

LIPTONS

TE

JENSEN & CO'S
MARMELADE

ATELIER E-O

ELEKTRISITETS
^A/_S **WATT**
KARL JOHANS GT. 14.
GAMLE POSTHUSGAARDEN.

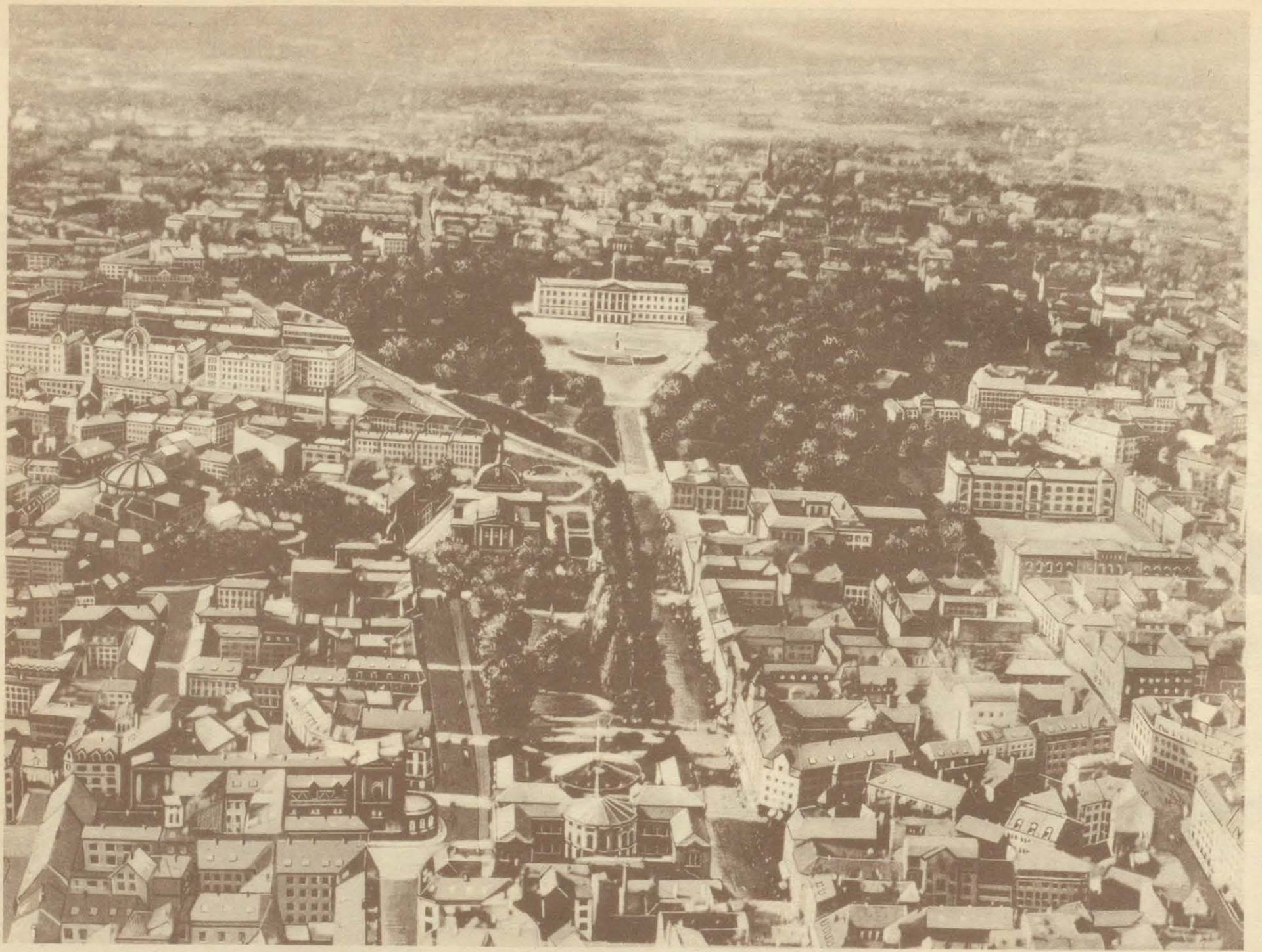
NORSK FORSIKRINGSSKAP —

NORDEN

• STIFTET 1867 •

BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-570

Flyvefoto over Oslo — sett fra sydøst

OSLO

MALESTOK
0 100 200 300 400 500 600m.

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER, HOTELLER, BANKER m. m.

De i parentes staaende tall er nr. innenfor ruten.

Postkontoret	5 E (1)	Fellesbanken	5 E (11)
Telegrafbygningen	5 E (2)	Hypotekbanken	4 E (4)
Politikammeret	5 D (1)	Chra Bank og Kreditk.	5 E (12)
Regjeringsbygningen	5 D (5)	Bondernes Bank	5 E (13)
Justisbygningen	5 E (6)		
Tollboden	5 E (4)	<i>Storre sykehus.</i>	
Stortinget	4 E	Rikshospitalet	4 D
Universitetet	4 D	Ullevaal Sykehus	4 A
Universitetsbiblioteket	3 E (1)	Røde Kors	2 D (1)
Elektrisitetsv. nye bygn.	3 D (1)	Lovisenberg Sykehus	5 B
Gasverket	6 D (1)		
Børsen	5 E (7)	<i>Bad.</i>	
Komm.lokale (Logen)	5 F (1)	Bislet Bad	4 C (1)
Nobelstiftelsen	3 D (2)	Torvgatens Folkebad	5 D (3)
Norges Geograf. Opm.	4 D (1)	Bygdø Sjøbad	Bygdøy
Rikskartverket	4 E (2)	Hovedøens Sjøbad	Hovedøen
Videnskapselskapet	2 E (1)		
Utenriksdepartementet	4 E (1)	Svømmestadion	2 E

Kirker.

Fagerborg kirke	4 C	Nationalteatret	4 E (12)
Frogner	2 D	Centralteatret	5 E (10)
Gamle Akers	5 C	Det Norske Teater	4 E (13)
Gamlebyens	6 F	Det nye Teater	4 E (14)
Garnisons	4 F	Dovrehallen	5 E (17)
Gronlands	6 E	Chat Noir Teater	4 E (15)
Jakobs	5 D	Tivoli, Røde Mølle	4 E
Kampens	7 E		
Majorstuen	3 B	<i>Turistbyraer.</i>	
Markus	4 C	Bennets Reisebyraa, A/S, Karl Johans gate 35.	
Paulus	6 C	Cook & Son, Karl Johans gt. 20.	
Petrus	6 C	Opalons Leie- og Reisebyraa, Torvet 9.	
Piperviks	4 E	Statsbanenes Reisekontor, Ostb.	
Sagones	5 A		
St. Dominikus kpl.	3 C		
St. Olavs kirke	5 D		
Svenske	5 D		
Trefoldighets	5 D	<i>Dampskibsselskaper.</i>	
Uraniensborg	3 D	Den norske Amerikaline, Jernbanetorget.	
Vaterlands	6 E	Canadian Pacific Line, Jernbanetorget 4.	
Vaalerengens	8 F	Den Norske syd Amerikaline, Lille Strandgate 5.	
Vor Frelses	5 E	Berg Hansen & Co., Prinsensgt. 12.	
Krematoriet	1 B	Det Sondenfelds Norske D/S, Prinsensgt. 1.	

Museer og samlinger.

Historisk Museum	4 D (2)	Holger Fischer, Raahusgaten 1.	
Nasjonalgalleriet	4 D (3)	Whittingtons Efftl., Skippergt. 4.	
Kunsthindstrimuseet	5 D (4)		
Folkemuseet (Bygdø)	1 F	<i>Ostbanestasjonen.</i>	
Zoologisk-Mineralogisk Museum	7 D	5 E. Tog til Trondhjem, Bergen, Sverige, Moss, Fredrikstad m. m.	
Vigelands Museum	2 C (1)		
Vigelands Fontemanlegg	2 C	<i>Vestbanestasjonen.</i>	
Deichmannske Bibliotek	5 D (2)	4 E. Tog til Drammen, Tonsberg, Larvik, Porsgrund, Skien, Kongsborg, Kragerø m. m.	

Storre hoteller.

Grand hotel	4 E (5)	<i>Byens ulkjørselsveier.</i>	
Bristol	4 D (4)	A. Veil til Sandvika, Drammen m. v.	
Nobel	4 E (6)	v. Honafoss, Kongsborg m. v.	
Savoy	4 D (5)	B. Veil til Moss, Fredrikstad m. v.	
Park	4 E (8)	Drobak, Enebak, Mysen m. v.	
Boulevard	4 E (9)	C. Veil til Lillestrøm, Kongsvinger, Sverige, Eidsvold, Hamar m. v.	
Continental	4 E (10)	D. Veil til Lillestrøm, Enebak, Holand m. v.	
Hospitset	4 D (6)	E. Veil til Sørkedalen og Lomme-dalen.	
Radhusospitset	4 E (11)	F. Veil til Maridal.	
Gehes hotel	5 E (13)	G. Veil til Kjelsaas.	
Westminster	4 E (7)	H. Veil til Holmenkollen.	
Fru Byes	5 E (14)		
Hotel d'Angleterre	5 E (15)		
Hotel Esplanade	3 B (1)	<i>Dampskibsbrygger</i>	
Søstrene Larsens hotel	4 E (11)	(for rutebaater) 4 E, F, 5 E, F.	

Storre banker.

Norges Bank	5 E	<i>Undergrunnsbanen.</i>	
Bergens Privatbank	5 E (8)	Nationalteatret 4 D.	
Oslo Sparebank	4 E (3)	Majorstuen 3 B.	
Den norske Kreditbank	5 E (9)		
Realbanken	5 E (10)		

Storre hoteller.

Tomtegaten	5, 6, E	<i>Torr, parker og plasser.</i>	
Tordenskjolds gate	4, E	Stortorvet	5, E
Torvgaten	5, D, E	Nytorvet	5, E, D
Tostrups gate	2, D	Ankertorvet	5, D
Trondhjemsveien	6, 7, D, 7,	Ekertorvet	5, E (E)
		Jernbanetorget	5, E
		Stortorvet	4, D
		Frognerparken	2, C
		Stensparken	4, B, C
		Athenium	4, E(A)
		Majorstuen	3, B
		Uraniensborgveien	3, C, D
		Underhaugsveien	4, C
		Vaalerengsgaten	7, 8, E
		Vibes gate	3, C
		Vognmandsgt.	5, 6, E
		Vogts gate	6, B
		Waldemar Thranes gate	4, 5, C
		Welhavens gate	4, D
		Wergelandsveien	4, D
		Yongsgaten	5, D
		Økernveien	7, 8, D, 8, C

GATEFORTEGNELSE

Aakebergveien	7 E
Aasaveien	3 B, C
Aasengaten	6, 7, A
Akersbakken	5, C
Akersgaten	4, 5, E, D
Akersveien	5, C, D
Anth. Schjots gate	4, B
Arbins gate	3, E
Arendals gate	2, A, B
Balders gate	6, A
Bergens gate	5, D
Bernt Ankers gate	6, E, F
Bispegaten	5, C
Bjerggaards gate	2, E
Bjorn Farmanns gate	2, E
Bogstadvien	5, C, E
Brogaten	1, 2, 3, D
Bygde Allé	3, D
Chr. den IV gate	4, D
Chr. Krohgs gate	6, D, E

Colbjørnsens gate	3, D
Collets gate	4, C, 5, B
Cort Adellers gate	3, E
Drammensveien	1, D, 2, D, E, 3, E, D, 4, D
Dronningens gate	5, E
Eckersbergs gate	2, D
Ekebergveien	7, F
Eilert Sundts gate	3, C, D
Elisenbergveien	2, D
Balders gate	3, F
Erling Skjalgsons gate	2, D
Engen	4, E
Fagerborggaten	3, 4, B
Framgaten	4, C
Fredrik Stangs gate	2, D, E
Frognerveien	2, C, D, 3, D
Frydenberg gate	7, C
Frydenlunds gate	4, C
Gabels gate	2, D, E
General Birks gate	4, B

Gimleveien	2, D
Gjetemyrsveien	4, 5, C, 5, B, A
Grefsenveien	7, A
Grüners gate	6, C
Grønsen	5, E
Gronlandsleret	6, E
Gyldenløves gate	2, C, 2, 3, D
Goteborggaten	6, C
Halvdan Svartes gate	1, C, D
Hans Hauges gate	7, A
Hansteens gate	3, E
Havegaten	7, D
Haimdalsgaten	6, D
Holgesons gate	6, C
Herm. Foss gate	5, C
Holbergs gate	4, D
Holtgaten	3, C, D
Huitfeldts gate	3, E
Hægdehaugsveien	3, C, 4, D
Inkognitogaten	3, D
Industrigaten	3, C
Jacob Aals gate	3, C, B

Jarlegaten	7, E
Jens Bjelkes gt.	6, D, 7, E
Josefines gate	3, 4, C
Karl Johans gate	4, D, E, 5, E
Karl den XII gate	5, E
Kirkegaten	3, 4, E
Kirkeveien	2, 3, C, 3, B
Kjøbenhavns gate	6, C
Klingensbergs gate	4, E
Kongens gate	5, E
Kongsveien	6, F
Konows gate	6, F
Kr. Augusts gate	4, D
Kristinehundvei	1, 2, D
Kronprinsens gt.	4, E
Kruses gt.	3, D
Lakkegaten	6, D, E
Langgaten	6, 7, C
Leif Eriksons gate	2, E
Løkveien	6, F
Løvenskjolds gt.	2, D

Majorstuveien	3, C
Markveien	6, C, D
Maridalsveien	5, C, B, A
Mogens Thorsens gate	2, D
Motfeldts gate	6, D, E
Munkedamsveien	3, 4, E
Møllergaten	5, E
Neuberggaten	4, B
Niels Juels gt.	2, E, 3, D
Nobels gate	2, D
Nordraaks gate	2, C
Norbygaten	5, 6, D
Nordre gate	7, E
Normannsgt.	2, D
Odins gate	3, B, C
Ole Vigs gate	5, D
Osterhaugsgaten	3, E, D, 4, D
Parkveien	4, B, C, D
Pilestrædet	6, E
Platous gate	6, E
Prinsens gate	5, E

Prof. Dahls gate	3, C
Raadhusgaten	4, 5, E
Rathkes gate	6, D
Riddervolds gate	3, D
Rosenborggaten	3, C
Rosenhofgaten	7, B, C
Rosenkrantzgaten	4, E
Russeløkveien	3, 4, E
Sannergate	7, A
Schleppergreisgate	5, 6, C
Schweigaards gate	6, 7, E
Sihms gate	6, 7, E
Svendrups gate	3, B, C
Svolders gate	6, C
Sørligaten	2, 7, E, 7, D
Thereses gate	4, B, C
Th. Heffyes gate	2, D
Thorshovs gate	6, B
Thorvald Meyers gate	6, C, D
Thurmanns gate	5, B
Thidmands gate	6, C, D
Toftes gate	2, C, D
Tollbodgaten	3, B, C

Skolegaten	4, E
Spurveisgaten	3, 4, C
Stenersgaten	5, E
Stensberggaten	4, D
St. Halvards gate	7, F
St. Olavs gate	4, D
Storgaten	5, D, E
Storingsgaten	4, E
Strandgaten, store.	5, E
Strandgaten, lille	5, E
Strømsveien	7, 8, E
Svendsrups gate	3, B, C
Svolders gate	6, D
Sørligaten	2, 7, E, 7, D
Thereses gate	4, B, C
Th. Heffyes gate	2, D
Thorshovs gate	6, B
Thorvald Meyers gate	6, C, D
Thurmanns gate	5, B
Thidmands gate	6, C, D
Toftes gate	2, C, D
Tollbodgaten	4, 5, E

Tomtegaten	5, 6, E
Tordenskjolds gate	4, E
Torvgaten	5, D, E
Tostrups gate	2, D
Trondhjemsveien	6, 7, D, 7,
	C, B
Trondhjemsvei, nye	7, B
Trondhjemsvei, gamle	7, B
Trogatene	6, E
Urtogaten	6, D, E
Uelands gate	6, B
Ullevaalsveien	4, B, C, 5, D
Uraniensborgveien	3, C, D
Underhaugsveien	4, C
Vaalerengsgaten	7, 8, E
Vibes gate	3, C
Vognmandsgt.	5, 6, E
Vogts gate	6, B
Waldemar Thranes gate	4, 5, C
Welhavens gate	4, D
Wergelandsveien	4, D
Yongsgaten	5, D
Økernveien	7, 8, D, 8, C

Torr, parker og plasser.

Stortorvet	5, E
Nytorvet	5, E, D
Ankertorvet	5, D
Ekertorvet	5, E (E)
Jernbanetorget	5, E
Stortorvet	4, D
Frognerparken	2, C
Stensparken	4, B, C
Athenium	4, E(A)
Majorstuen	3, B
Uraniensborgveien	3, C, D
Underhaugsveien	4, C
Vaalerengsgaten	7, 8, E
Vibes gate	3, C
Vognmandsgt.	5, 6, E
Vogts gate	6, B
Waldemar Thranes gate	4, 5, C
Welhavens gate	4, D
Wergelandsveien	4, D
Yongsgaten	5, D
Økernveien	7, 8, D, 8, C

Jensen & Co

FINERE KOLONIAL
FRUKT^{ETC}

LANDETS
STØRSTE
FORRETNING
I BRANCHEN

TORVGATEN 5A · OSLO

HOTEL ASTORIA

BYES HOTEL
Akersgaten 21, Oslo
Telefon nr. 13770

Nyt moderne hotel i centrum.
Like ved stortinget

MODERATE PRISER

Agenter
i
alle
byer

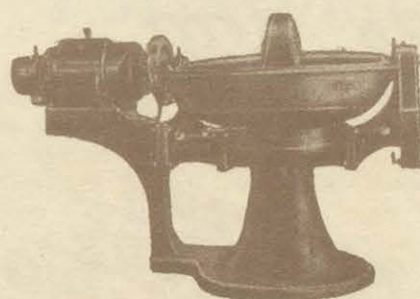
A/S HOTEL WESTMINSTER

Karl Johansgate 45
Telefon 15964

CENTRALT
Rimelige priser

Brylluper & mindre
selskaper mottas

KJELD BIRGER HANSEN

Vegter
hurtighakkere
Paalægsmaskiner
Elektriske kjøt- &
Kaffekværner
Personvegter

DAYTON VEGT
OSLO

CANADIAN PACIFIC

Generalagent
for NORGE:

EIRIK FLATEBØ

Jernbanetorvet 4
OSLO
Telefon 25214

CANADIAN PACIFIC

HOVEDAGENTER

AALESUND	Nils N. Musæus
BERGEN	L. D. Kirkwold
KRISTIANSAND	Arthur Normann
KRISTIANSUND	Kr. Brevig
STAVANGER	Halvard N. Pedersen
TRONDHJEM	C. I. Kiönig A/S

CANADIAN PACIFIC

TIL CANADA, U. S. A. OG ORIENTEN

A. THORSTENSEN

Telef. 211 & 226 PORSGRUND Telef. 211 & 226
Etablert 1907

Colonial, Mel, Formel & Fetevarer.
Sild & Fisk.

**Porsgrunds
Glasmesterforretning**

Elektrisk Glassliperi

Slepne og polerte

Bilruter
Diskeplater
Bordplater
Hylder

PEDER TOLLEFSEN

PORSGRUND

Manufakturforretning
Lager av Symaskiner, —
Linoleum, — Kaapelager.

**Porsgrunds
Automobilforretning ^{A/S}**

TELEFON 262

Aut. Ford-forhandler
Reparasjonsverksted
Benzinstasjon

N. LANGTVEDT

**OPTIKER
PORSGRUND**

Finere Brilleoptik

Porsgrunds Sparebank

Oprettet 1844

Chr. S. Hanssen
PORSGRUND

**KUL, JERN
STOPEGODS
GLASS, MALING
BYGGEARTIKLER
SKIBSUTSTYR
KJØKKENUTSTYR**

TELEGR.ADR.
JERNHANSEN
TELEFON 319
219 - 119

ATELIER E-O

Porsgrunds Meieribolag

Telefoner 104-254.

Produksjon av
nøkkeløst, goudaost, pultost, smør, prim.

M. Ladig Fløte Lanolin
sæpen

holder huden smidig og ren.

NORSK FORSIKRINGSSELSKAP —

NORDEN

• STIFTET 1867 •

BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-570

**RONEO ARKIV
SKAP**

^{A/S} RONEO OSLO

GULLSMED

HANS FRIIS

TELEFON 577

**H. G.
GUNDERSEN**

CONDITORI
& BAKERI

Telefon 631

Specialitet: Kongekaken

H. JOH. DYRING

Bog- & Papirhandel

PORSGRUND

Porsgrunds Mek. Værksted

Indehaver:
Ingeniør CHR. J. REIM

Staalskibsbyggeri, maskin- og
kjeværksted samt støperi.

OLE WANGS stenhuggeri

fører alltid stort lager av gravmonumenter, gravplater og rammer såvel polerte som finhugne, i forskjellige finere stensorter. All slags stenhuggerarbeide mottas til billigst beregnede priser. Gravittere leveres til fabrikkpris. Lager av klæberstensovne og kaminer. All slags marmorarbeide for snekkere, plater til elektrisk bruk osv. *Elektrisk sliperi. Tlf. 197.*

**Trygve
Gundersen** $\frac{A}{S}$

PORSGRUNN
Telegramadresse: Trygve

All slags assurance.

Telefon 101

„Byens mest
velassorterte
Skotøi &
Herreekviperings-
forretning.“

**August
Petersen** $\frac{A}{S}$

PORSGRUND
TELF. 12

Porsgrund

Kjøpstad i Telemark fylke, med 9025 innbyggere, beliggende ved Skienselven, nær dens utløp i Frierfjorden.

Porsgrund (av plantenavnet «pors») er ved elven delt i 2 deler, østre og vestre Porsgrund, og forbundet ved en bro. Mens terrenget på sydbredden stiger svakt mot syd og mot øst på det nærmeste er flatt, stiger landet på nordbredden temmelig steilt.

Porsgrund nevnes tidlig som handelsplass under Skien. I 1652 kjøpte staten Porsøen og anla her et tollsted, der senere fikk navn av Tollbodøen. På grunn av dens heldige beliggenhet, spesielt for eksport av trelast, vokste Porsgrund temmelig hurtig. Porsgrund var også en av de første steder, hvor korn blev tillatt direkte innført fra Danmark. I 1842 blev Porsgrund selvstendig kjøpstad. Da Skien omkring midten av forrige århundre fikk utdypet Skienselven og kanalveien bygget i forbindelse med Telemarksvannene, vokste denne bys handel og skibsfart i begynnelsen frem på Porsgrunds bekostning. Omkring 1880 begynte Porsgrund å omlegge sitt næringsliv fra vesentlig skibsfart og skibsbyggeri til industrielle bedrifter under en rekke ener-giske og fremsynte menns ledelse. (Porsgrunds Gjærfabrik, Porsgrunds Porcellænsfabrik m. v.)

Av større industrielle bedrifter kan for tiden nevnes: Porsgrunds Porcellænsfabrik, Porsgrunds Metallurgiske Aktieselskab, De Norske Gjer & Sprittfabriker, Porsgrunds Jernstøperi, Porsgrunds Metalverk, Norrøna Fabriker m. fl. Nevnes kan også Borgestad Fabr. beliggende ved Skienselven, ca. 2 km. nord fra byen.

Norsk Hydros landskjente nyanlegg er beliggende på Herøya støtende op til Porsgrunds sydspiss, begrenset av Frierfjorden i syd og Gunneklevfjorden i nord. Porsgrunds hovednæringsveier er industri, handel og skibsfart. Byen utfører særlig: industriprodukter, trelast og is. Porsgrund står ved jernbane i forbindelse med Oslo og alle byer i Vestfold og Telemark.

Fra Oslo 199 km., fra Skien 9 km., fra Larvik 38 km., fra Brevik 13 km. Ved dampskib står byen i forbindelse med alle byer på Oslofjordens vestsida.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 14 dampskib, tilsammen 23 430 br.tonns, 6 motorfartøier, 22 703 tonns.

Samlet utførsel for 1928: 19,83 mill. kroner. Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 8,35 mill. kroner. Formue: 21,16 mill. kroner. — Samlet byskatt: 1,18 mill. kroner. Skatteprocent 18,5.

Fr. Klevjer

1. kl. skredderforretning

Raadbustl., Porsgrund. Telefon 61

Diplom fra Akademiet i Berlin. Fylkesutstillingens sølvmedalje 1925. Største lager av alle slags stoffe i moderne mønstre og gode kvaliteter. De bør se mit utvalg og undersøke mine priser før De bestemmer Dem. Arbeide og passing garanteres.

Grenmar

Porsgrund

Annoncebladet for
Porsgrundsdistriktet

**VICTORIA
HOTEL**

PORSGRUND

Centralbord 84—210
Garage — Bilpark

**Porsgrunds
nye
Møbelfabrik** $\frac{A}{S}$

Telefon 355

Garantert arbeide. Hurtig levering.

**Specialitet:
Ek og Bjerk
Spisestuer**

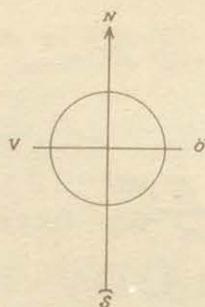

Flyvefoto over Porsgrund — sett fra sydvest

PORSGRUND

MÅLESTOK
0 100 200 300 400 500 M.

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus
2. Post og telegraf
3. Elektr.verk. brandvakt
4. Middelskole
5. Folkeskole
6. Porsgrunn mek. fagskole
7. Sykehus
8. Hospital
9. Hotel
10. " "
11. " "
12. Bank
13. Apotek
14. " "
15. Bad
16. Klub
17. Teater
18. Bilrep.verksted
19. " "
20. Damskibsbygge
- A. Jernbane til Larvik
- B. " " Skien
- C. Vei til Skien
- D. " " Larvik og Brevik
- E. " " Eidanger og Brevik
- F. Vei til Herøya

ingeniør G. F. Krogh - KRUMS OPMAALING - OSLO

A/s Framnæs mek. Værksted

SANDEFJORD

Nybygning av damp og seilskibe.

Reparationer utføres hurtig og billig.

Flytedokker: Nr. 1 løfteevne 12 000 tons.

Nr. 2 løfteevne 5 200 tons.

Nr. 3 løfteevne 900 tons.

Kjelekran. Løfteevne ca. 100 tons.

Flytekran. Løfteevne ca. 150 tons.

Sveiseverksted med Kjellbergs sveisesystem.

Specialitet: Hvalfangerbaater, flytende hvalkokerier, fiskemelfabrikker og flytedokker.

Telegramadresse: „Værkstedet“ Codes: Watkins

Telefoner: 21 - 280 - 451 & 453

Direkte rikstelefon.

Scotts

A.B.C. (5th Edition)

Liebers

A/s Sandefjords Bryggeri & Mineralvandfabrik

anbefales

Telefoner: 15 - 144 - 477

FOTOGRAF DIMITRI KOLOBOFF

Moderne Studio-Atelier

Telefon 136. SANDEFJORD

C. OSCAR SCHELBRED

Sandefjord

Herreekvipering - Skredderi

Assortert Manufakturforretning

G. A. BØE

JERNVAREFORRETNING

SANDEFJORD - TELEFON 32 - 752

Odd Gleditsch

FARVEHANDEL

SKIBSREKVISITA

Jotun's maling og lakk

TELEFON 12 - 890

Odd Gleditsch

Hotel Kong Carl

SANDEFJORD

Telefon 17 & 289, centralbord
med forbindelse til samtlige værelser.

TH. ESKEDAL SLIP- & MOTORVERKSTED

TELEFON 734

Motorrekvisita - Bensin og Motoroljer.
Agent for „Real“ „Kvik“ og „Marna“ Baatmotorer

TELEFON 98 - 750

LUDV. FOSS

BOK- & PAPIRHANDEL
TEATER- & KONSERTBYRA

ETABLERT 1899

JOHS. BJØRNERUD GULDSMED

TELEFON 589

Guld-, Sølv- & Emaljevarer
i rikt utvalg

FINN ANDERSENS GLAS- & STENTØIMAGASIN A/s

Telefon 716

Presentgjenstande
for alle anledninger.

Privatbanken i Sandefjord A/s

Oprettet 1928

Kapital og fonds Kr. 1,280,000

Utfører alle almindelige bankforretninger.

Sandefjord er hvalfangstens centrum.

SANDEFJORDS BLAD

er den største og mest utbredte avis i Sandefjord og omegn. Utkommer daglig i 6 og 8 sidig format i et av landets mest velstillede distrikter.

Hotel Atlantic

Indehaver Peter Tenden

Godt kjøkken. Veltempererte vine
Stor, deilig have. — God musik.

A/S THOR DAHL, SKIBSHANDEL

Bryggen, Sandefjord
Telefon 14 Rikstelefon 6. Telegramadresse: Dahl.

Velassortert Lager av Skibsproviant, Dæksrekvisita, Maskinrekvisita, Olier HVALFANGST-UTSTYR etc. Prima Varer. — Billige Priser.

SANDEHERRERED AKTIEMEIERI

Telefoner 56 — 726
Telgr.adr. Aktiemeieriet
SANDEFJORD

Kjøp
melk og fløte
smør og ost
hos oss.

SANDEFJORDS MØBELFABRIK

BERNH. LIE
Telefon nr. 147
Privat nr. 1255

Velassortert
Møbelforretning
Skibsstopning

Sandefjord

Kjøpstad i Vestfold fylke med 5670 innbyggere. Byen ligger meget vakkert ved bunnen av Sandefjordsfjorden begrenset i øst og vest av skogbevokste fjellknauser. I den sydlige bydel ligger Sandefjord Bad med vakre parkanlegg. Øst og sydvest for byen ved Kamfjorden og sydover til Vera fabriker, ligger der en utstrakt arbeiderbebyggelse, vesentlig tilknyttet de herværende store industrielle bedrifter. Allerede i det 14. århundre foregikk der fra Sandefjord en betydelig utførsel av trelast.

Stedet hørte først til under Tønsberg, senere under Larviks jurisdiksjon. Først ved anlegget av Sandefjord Bad i 1836 (gytjebad og svorlkilder) blomstret stedet op og blev i 1845 kjøpstad. Skibsfarten tok til, der begynte en livlig ishavsfangst og i 1855 var folkemengden vokst til 1165 innbyggere. Da hvalfredningen i Finnmark besluttet i 1904 blev fangstfeltet forlagt, først til Svalbard og Færøyene, men drives i de senere år næsten utelukkende i Sydishavet ved hjelp av flytende kokerier, — og i de senere år som pelagisk fangst fra moderne kolosser på 20—23000 tonn.

I byen er der for tiden 12 hvalfangerselskaper med 17 kokerier og 78 hvalbåter.

Sandefjord er nu verdens største hvalfangerby, og en by i rask fremvekst.

På fjordens østside ligger 2 store industrielle bedrifter, der nøie er tilknyttet hvalfangsten og skibsfarten, nemlig; Framnes mek. Verksted og skibsbyggeri, der i sin nye flytedokk kan ta skib på inntil 24 000 tonn. Samt Vera Fettrefineri, hvor der dog i de siste år ikke har vært nogen virksomhet. Med hvalfangsten følger en meget betydelig handel og flere industrier.

Byens viktigste næringsveier er: hvalfangst, skibsfart, handel og industri — samt den med badet forbundne virksomhet.

Sandefjord står ved dampskib i daglig forbindelse med Oslo, Tønsberg, Larvik, Moss og er ved jernbanen tilknyttet alle byer i Vestfold og Telemark. Fra Oslo 140 km., fra Tønsberg 24 km., fra Larvik 19 km., fra Drammen 140 km.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 91 dampskib, tilsammen 130 654 br.tonns, 3 motorfartøier 10 021 tonn.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 8,78 mill. kroner. Formue: 32,39 mill. kroner.

Samlet byskatt: 1,23 mill. kroner, med skatteprocent 11.

IVAR HALVORSEN

Telefon 124 - 687

MASKINBAKERI & KONDITORI

Alle sorter baker- og konditorvarer sendes overalt.

FRU BARTHS INSTITUT

TORVGT. 1

Ansikts- Hår- og Fotpleie utføres.

Elektrisk behandling for ischias.

Bestil time. Telefon 881

LAURITZ PEDERSEN

OG

Telefon 658 - 110

Sandefjords Pøsefabrik A/S

Telefon 11 - 804

anbefaler
førstekl. Kjøtt - Pøsevarer - Vilt m. m.

RONEOSTÅL

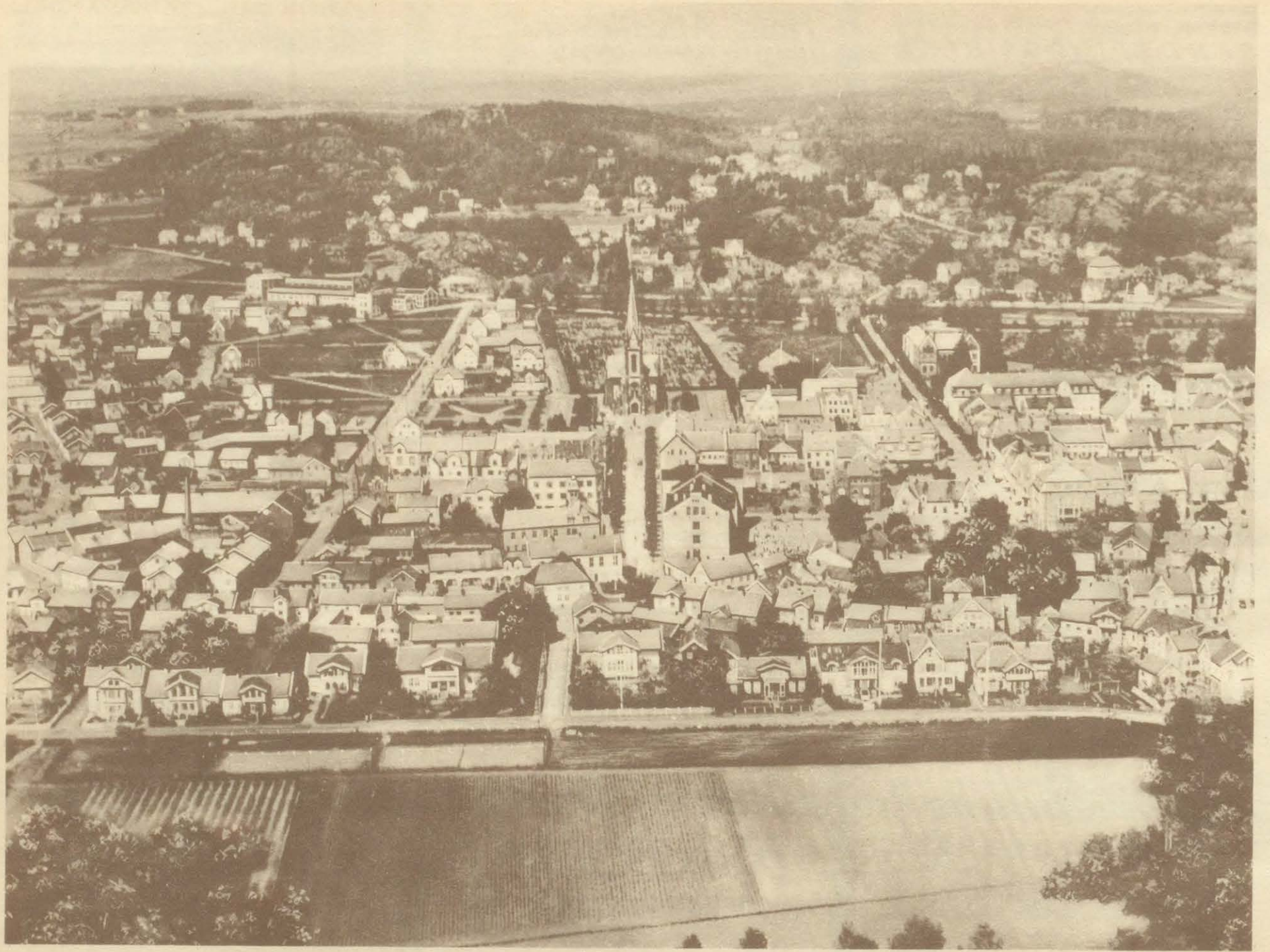
MODERNE KONTORUTSTYR
A/S RONEO OSLO

OLE GJEKSTAD

TELEFON 325

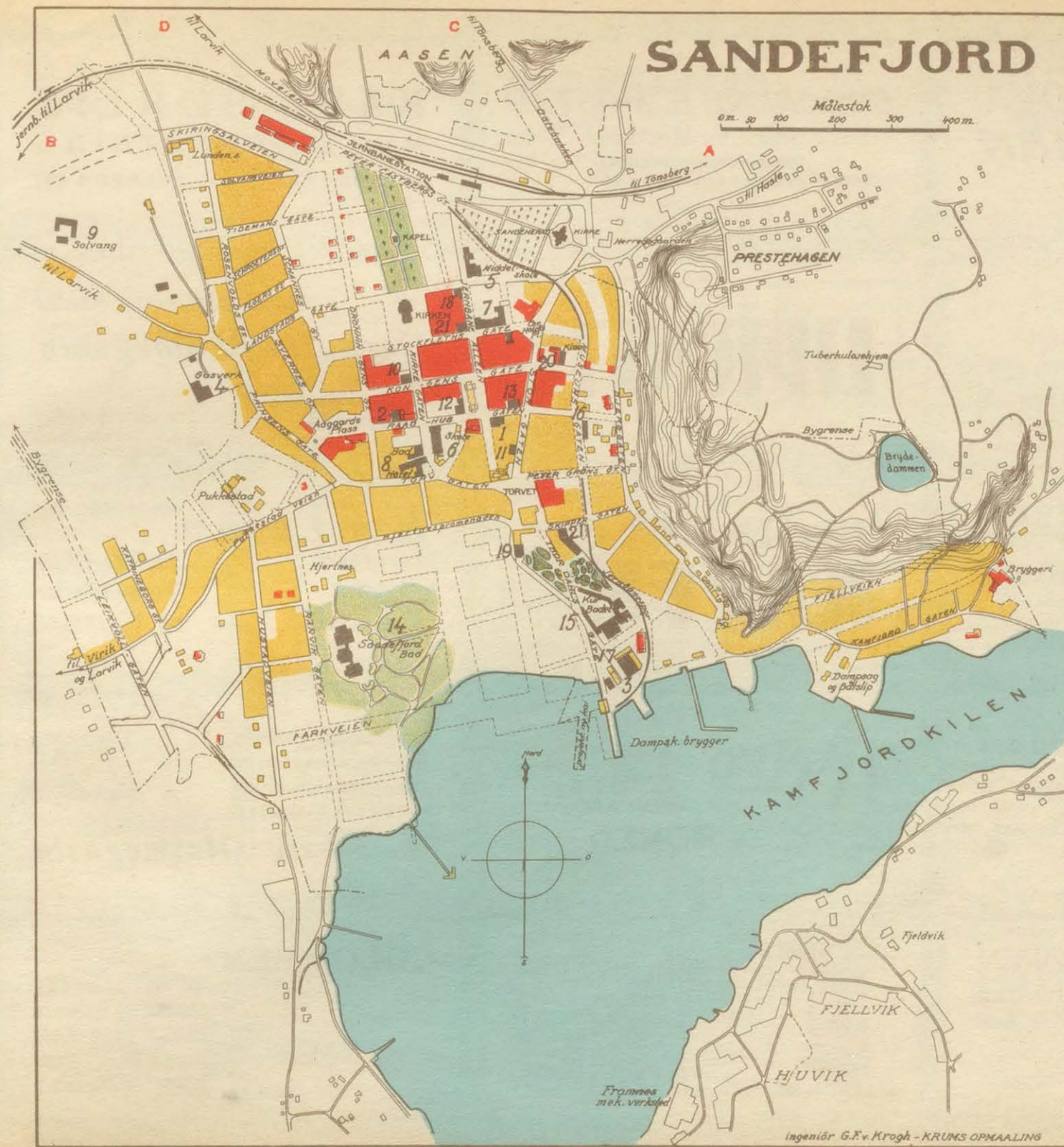
HERREEKVIPERING
SJØMANDSUTSTYR

Flyvefoto over Sandefjord — sett fra syd

FORTEGNELSE OVER
OFF. BYGNINGER
M. M.

1. Post og telegraf
  2. Politistasjon
  3. Tollbod
  4. Gassverk
  5. Middelskole
  6. Folkeskole
  7. Hotel Atlantic
  8. Kong Karl
  9. Solvang Sykehus
  10. Apotek
  11. " "
  12. Bank
  13. " "
  14. Sandefjord Bad
  15. " "
  16. Hvalmuseum
  17. Hvalfangstens Hus
  18. Teater
  19. Kino
  20. " "
  21. Bilrep. verksteder
- A. Jernbane til Tønsberg og Oslo
 B. " " Larvik
 C. Vei til Tønsberg
 D. " " Larvik

ingeniør G.F.v. Krogh - KRUMS OPMAALING

**MATSTOVA
BONDEHEIMEN**
SARPSBORG

BRØDRENE S. MOSTAD
(før Chr. Mostad)
Telefoner: 26 og 99

KARL SØRLIE
MØBELFORRETNING
SARPSBORG TELEFON 421

Chr. Saugstad
Etbl. 1902
Finere Colonialforretning
Cigarer &
Tobakker

LIPTONSTE

Altid siste nytt i Skotøi
Herkules Skomagasin
Torvet
Telefon 720

1/3 Sarpsborg Bryggeri
Malteri og Mineralvandfabrik
Telefoner: 11 og 811

JENSEN & CO'S
KAFFE

L. A. Lærum
Sarpsborg
Toiletartikler
Tannbørster
og Kammer
Tlf. 291^I og 291^{II}
En gros - En detail

Sarpsborg Farvehandel
Torvet 5
Etabl. 1890
Telefon 75

RONEO SPECIAL
SYSTEM
FOR ARKIV
1/3 RONEO OSLO

Glas, stentøi, porselen.
Kjøkkenutstyr pre-,
sanggjenstande og
elektrisk utstyr.
Sarpsborg Glasmagasin
Telefon 193

OTTO SKJØREN
Slakter- & Pølsemakerforretning
Kjøtbasaren nr. 3 & 4.
Telefoner:
Butikken 703 & 717
Basaren 242

GRL. 1898
GULLSMED
**KJELL
E.
BORGEN**
TELEFON 326

„GLOMMEN“
er Sarpsborgs
største og ledende
blad. Sine Kol-
leger helt over-
legen i utbredelse.

O. K. LAENGEN
KOLONIAL- OG FEDEVARER
EN GROS

Telefoner: 433 og 618
Privat 618^{II}
Telegr. adr. „OKLA“

IVER BRAATEN
BOKHANDEL — PAPIRHANDEL

SARPSBORG

Stort lager av:

Jern, Stål, Metaller, Jernbjelker og Kanal-
stål. Rør, Bygningsartikler, Støpegods,
Kjøkkenutstyr og Sportsartikler,

Ole Slorer
Telefoner: 688 og 37

Hatter, Luer
Pelsvarer

Bundtmaker

Gustaf Olsen

St. Mariegt. 109

Det beste inn-
kjøpssted i

MUSIKK

i Sarpsborg er

Mellebys
Musikkhandel

Telefon 990

Sarpsborg

Kjøpstad i Østfold fylke med 12 500 innby-
gere, beliggende på vestsiden av Glommen, 15
km. fra Glommens utløp i fjorden ved Fredrik-
stad. Sarpsborg ligger på vestsiden av Sarps-
fossen og begrenses i øst og syd av Glommen.
Sydøst i byen ligger den store gård Borregård.
Selve Borregård fabrikk ved Sarpsfossen blev
først innlemmet i byen i 1912.

Sarpsborg der er meget regelmessig regulert
med brede gater er en av Norges eldste byer.
Den het oprindelig Borg og blev anlagt av Olav
den Hellige, der i 1016 opførte en kongsgård og
en kirke (Maria Kirke) på tangen vest for Sarps-
fossen. Rundt denne kongsgård (Borgargardi d. e.
Borregård) vokste der op en by, der ved midten
av det 13. århundre fikk navnet Sarpsborg. Ved
gården Borg holdtes Borgartinget.

I 1567 efterat byen var avbrent av svenskene
flyttedes den til Fr.stad. Den gamle gård Borg
forsvant ved en jordutrasning i 1702. Ved lov
av 9. august 1839 blev Sarpsborg kjøpstad. De
gjenværende gamle bydeler blev underlagt det
nye Sarpsborg og nye byggegrunner utlagt av
Borregårds grunn.

Der foregikk på den tid en betydelig trelast-

utførsel. Byens vesentligste fremgang skyldes
dog de store bedrifter der hører under Borre-
gård (cellulosefabrikk, papirfabrikk, karbidfa-
brik m. m.) — en av verdens største industrian-
legg i cellulose- og papirbransjen. Av andre fa-
brikker kan nevnes Hafslund Sulfittfabrik, Norsk
Elektrisk Metalindustri, melkefabr., bryggeri,
teglverk m. m. Over Sannesund drives dessuten
en stor utskibning av papir og cellulose m. m.
idet byen her kan anløpes av oversjøiske skib.
Sarpsborg utfører særlig: papir, cellulose, karbid,
trelast m. m.

Byen står i dampskibsforbindelse med Oslo og
byene på østsiden av Oslofjorden. Ved jernba-
nen står Sarpsborg i forbindelse med alle byer
i Østfold samt med Sverige.

Fra Oslo 109 km., fra Fr.stad 15 km., fra Hal-
den 28 km.

Handelsflåte (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930:
7 dampskib, tilsammen 6227 br.tonns.

Samlet innførsel for 1928: 8,41 mill. kroner, ut-
førsel: 38,19 mill. kroner. Samlet inntekt for
budgettåret 1929—30: 19,07 mill. kroner. For-
mue: 96,76 mill. kroner. Samlet byskatt: 2,53
mill. kroner. Skatteprocent: 12,6.

As Bøndernes Hus

1ste kl. Hotel & Café

Godt Kjøkken —
Hyggelige Rum
Bilplads

M. Opsahl
Urmaker

Ur- og
Brillehandel

Sarpsborg
Telefon 164

Ligård Hanssen

BOKHANDEL PAPIRHANDEL
SARPSBORG

Butterfly Conditori

Byens største utvalg, byens eneste
spesialconditori. Alt fremstilles kun
av selv lavede opskrifter. De beste
raastoffer, den reneste aroma.

Butterfly Conditori

St. Mariegt. 96 SARPSBORG
Indeh. P. B. Løwhaug Telefon 432

JOH. STAMSAAS

Automobilforretning, Bensindepot
og Verksted

Telefon 615

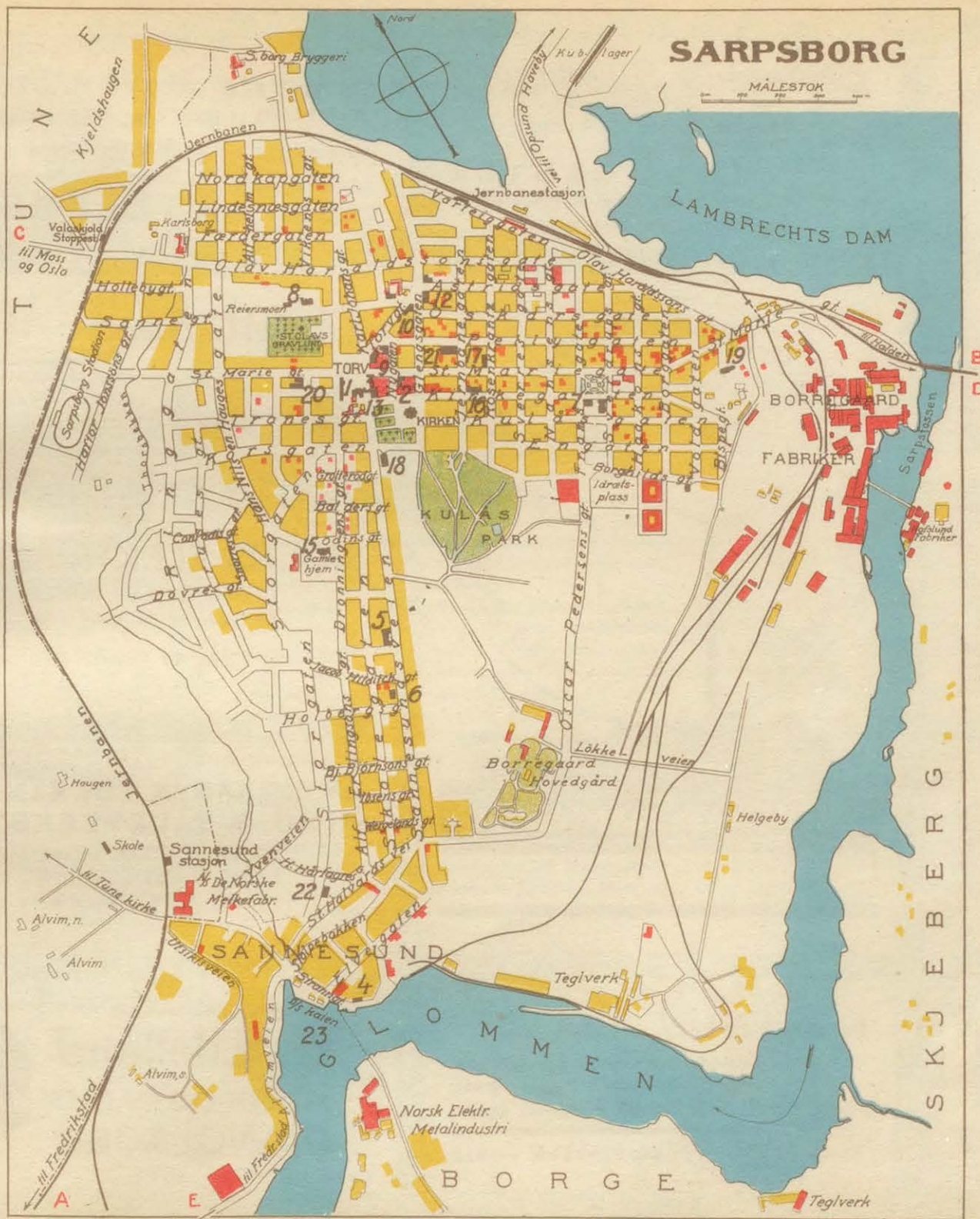
Privat 616

Panorama over Sarpsborg — sett fra vest

FORTEGNELSE OVER
OFF. BYGNINGER
M. M.

1. Rådhus
  2. Post og telegraf
  3. Politistasjon
  4. Tollbod
  5. Middelskole
  6. Folkeskole
  7. "
  8. Sykehus
  9. Kristiansens Hotell
  10. Bøndernes Hus
  11. Sarpsborg Sparebank
  12. Sarpsborg og Oplands
Aktiekreditbank
  13. Apoteket Bjørnen
  14. Løveapoteket
  15. Folkebad
  16. Verdens-teater
  17. Centralteater
  18. Festivitetslokale
  19. Borgarsyssel museum og
ruinpark
  20. Bilverksted
  21. "
  22. "
  23. DS kai
- A. Jernbane til Fr.stad
B. " " Halden
C. Vei til Moss og Oslo
D. " " Halden
E. " " Fr.stad

EINAR STENSRUD A/S

Kul og Koks

Telefoner 312 & 2251

Eriksrøds Stenhuggeri

SKIEN

Indehaver: A. Eriksrød

Største lager av:

GRAVMONUMENTER

I DE VAKRESTE NORSKE STENSORTER

Omsætning over hele landet

Skienes Meieribolag

Telefoner: Kontoret 549 - 2172. Utsalget 2129.

Alle bør bruke vor fortrinlige kondenserte melk

TELEMELK

NYLAGTE EGG

Fjærfeslakt - Honning - Kraftfor Rugemaskiner. - Alt i redskaper for høns og bigården. - - - - -

TELEMARK EGGCENTRAL

Telefon 984

Telefon 984

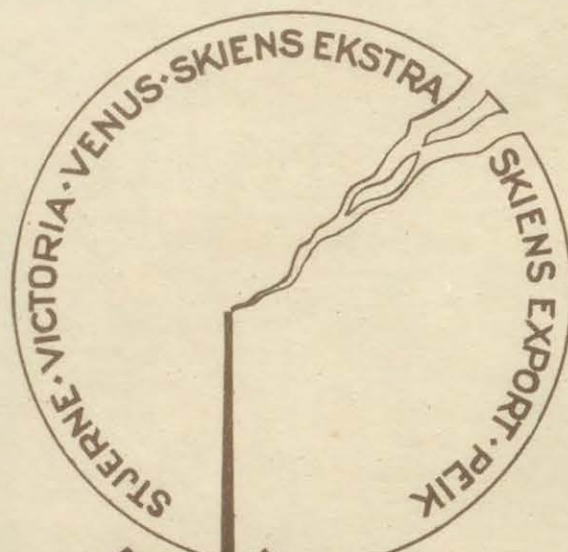
S. N. LINDAHL

SKIEN

Konditori & Bakeri

Telefon 2028

Privat 572

SKIENS MARGARINFABRIK A/S

Chr. M. Skau

Telefon 938

Største utvalg av ferdige klær

SKIENS ELEKTRISKE A/S

INGENIØR JAC. BØHLE

Torvgaten 11 — Telefon 985

Elektriske anlegg av enhver art. Radio.

**NILS CHRISTENSEN
MANUFATURHANDEL**

PRINSENS GT. 8

AMERIKANSK VULKANISERING & SÅLEVERKSTED

INDEH.: O. STEEN WERNER

LANDMANDSTORVET

SKIEN — TELEFON 2644

TELEMARKSTØVLEN

Bedste Ski-, Skogs-,
og Sportsstøvle.

HERKULES FABRIKAT

Grand Hotel, Skien

Rindende koldt og varmt vann samt telefon på alle værelser. Elegant montert, all mulig komfort, personheis, garasje.

Ø1 — 1. kl. kjøkken — vin

VIOLIN MAKER

Joh. G. Helland

MUSIK OG RADIO

PIANOLAGER

Erik St. Nilssen - Skien

Telefoner 335 — 440 — 913

BOK - MUSIKK & PAPIRHANDEL
Bokbinderi - Trykkeri - Eskefabrikk
KODAK FOTOGRAFISKE ARTIKLER

Høyers Hotel

SKIEN

Byens bedste •
Ny indehaver

Fortuna skotøi

anbefales

A/s BAKKENS SKOFABRIK
SKIEN

SKIENS MØBELLAGER

BERNH. MATRE
ved Lannmanstorget
Forretningstelef. 753

Fører eit stort og gildt
lager av ferdig husbunad.
Golv- og divanteppe. Dei
nyaste modellar i korg-
møblar. Kolombusdivanen.
Møblar for hotell, pensjo-
nat og kaféar.

Rimelege avbetalingsvilkår

MARIE IVERSEN

Undertøi
Tricotage

Skien

Kjøpstad i Telemark fylke, med 16 500 innbygere ved Skienselvans utløp av Hjellevannet. Hjellevannet er begrenset mot Skienselven ved 3 små øyer forbundet ved broer. På øyene ligger de fleste store fabrikker. Etter den siste byutvidelse, mot vest til Falkumelven og mot syd, søndenfor Klosterfoss, er store og bebyggede partier blitt innlemmet under byen. Skiens opprinnelse og første historie henger nøie sammen med Gjemsø Klosters.

Allerede i 1346 fikk Skien kjøpstadsrettigheter, og der foregikk en ikke ubetydelig handelsvirksomhet i forbindelse med klosteret. Ennu større betydning for Skien fikk sagbrukene, av hvilke de første blev anlagt omkring midten av det 16. århundre. På grunn av de daværende dårlige havneforhold og store ildebrander, sinkedes byens vekst, og det var først etterat fossene og vassdraget blev regulert og seilleden utdypet i 1850-årene, at Skiens egentlige fremgang skriver sig. Mens byens folkemengde i 1855 var 4020 innbyggere, var den allerede i 1898 10 365.

Skien har i lange tider vært en fremstående industriby. Særlig må nevnes Laugstol Bruk og Klosterfossen Papirfabrik. Av senere større in-

dustrielle bedrifter kan nevnes: Union & Co.s fabri. (tremasse, cellulose og papir), Skiens Papirfabrik, Telemark Skogeiierbruk, A.s Skiens Verksteder, A.s Skiensfjordens Skofabrik, A.s Skiens Margarinfabrik, Skiens Aktiemølle, bryggeri, tobakksfabrikk m. fl. Nevnes kan også Skotfoss Papirfabrik 8 km. fra Skien ved Løveidkanalens nedre ende.

Skien står ved dampskib og jernbane i forbindelse med Oslo og alle byer på Oslofjordens vestside samt Kongsberg, Notodden og Kragerø. Gjennem et storartet kanal- og sluseanlegg står byen enn videre i forbindelse med Norsjø, Bandaks- og Heddalsvannet.

Skiens viktigste næringsveier er: industrivirksomhet, handel og skibsfart og utfører særlig: tremasse, papir, trelast samt ertser.

Handelsflåte (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 23 dampskib (16 607 br.tonns), 1 motorfartøi (143 tonns).

Samlet innførsel for 1928: 15,84 mill. kroner. Utførsel: 20,72 mill. kroner. Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 14,63 mill. kroner. Formue: 38,7 mill. kroner. Samlet byskatt 2,33 mill. kroner med skatteprocent 18,7.

Strømpe & Hanskemagasinet

Prinsensgt. 7
Telefon 2138

Fylkets eneste
specialforretning

Kafé Duval

Torvgaten Skien
2. etage, inngang vis a vis posthuset

1. kl. Kafé

Udmerket smørbrød.
Middag - Lunch - Øl

Cand. pharm. C. Christoffersen

Telefon 579 og 2578 - Skien

Drogeri

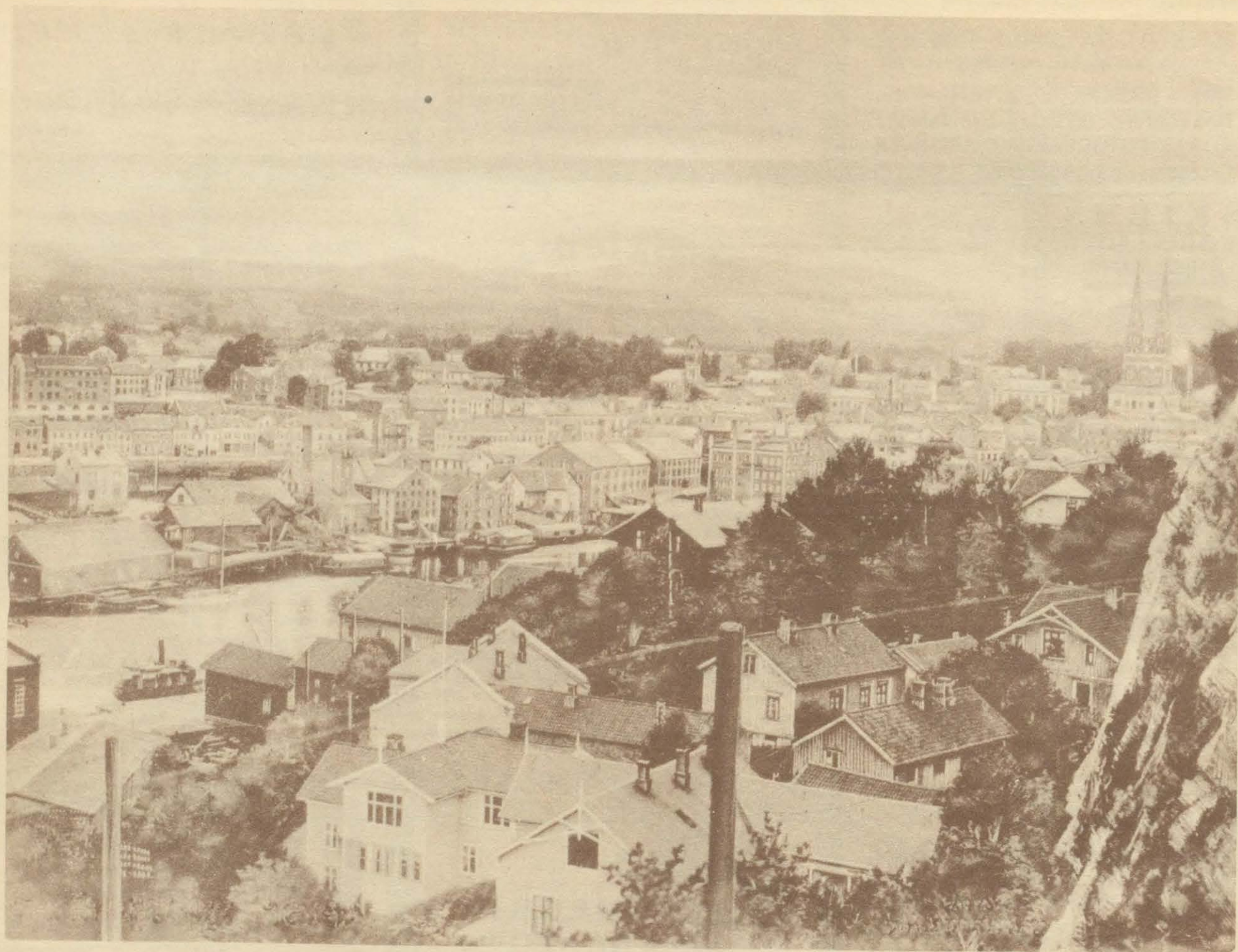
Parfymeri

Farvehandel

RONEO
KOPIMASKIN
A/s RONEO OSLO

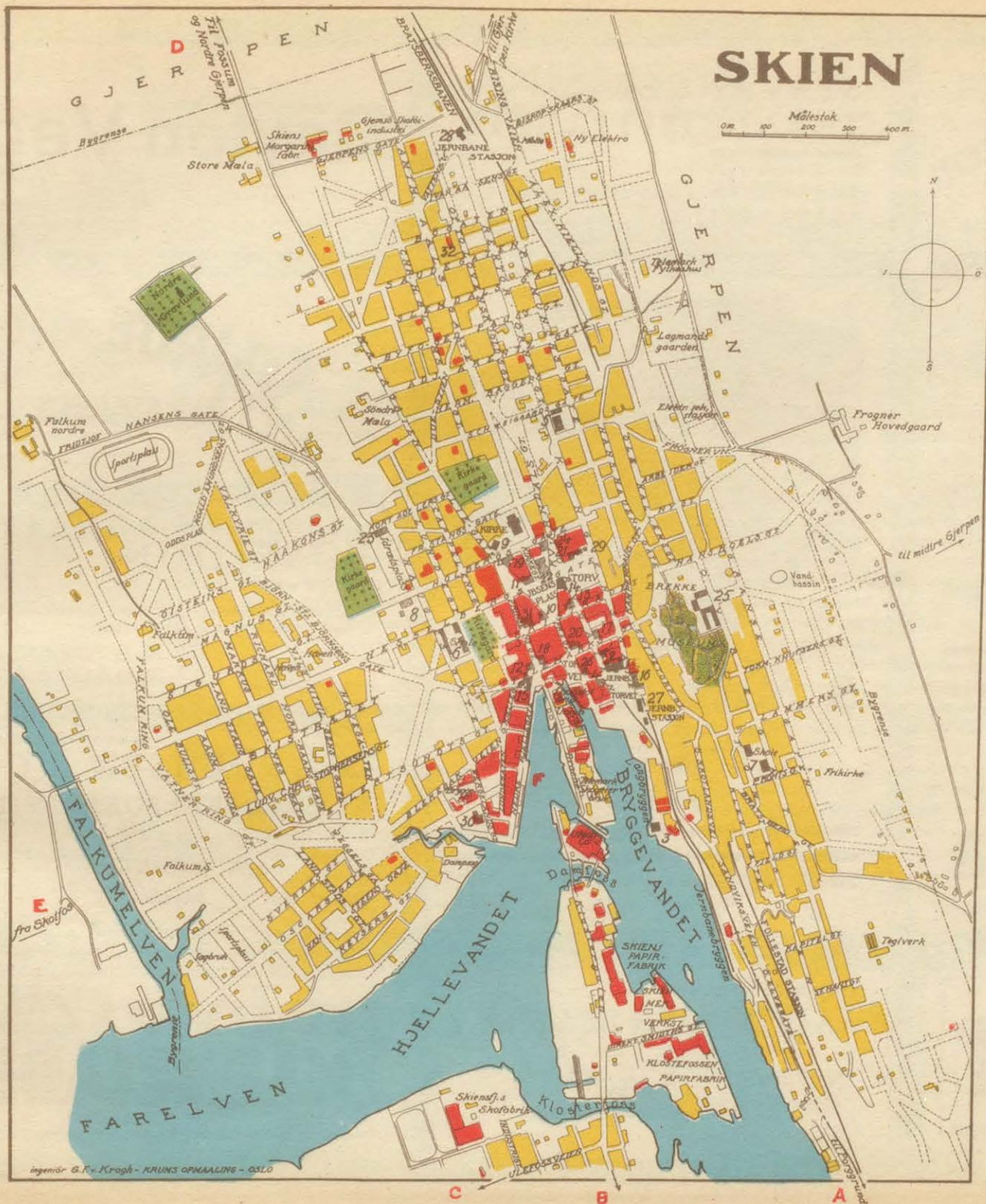
Stedet for de fordelagtigste
indkjøp av Tricotage, Korte-
varer, Leketøi etc. er og blir i
LONDONER BAZAR
En gros TORVET En detalj

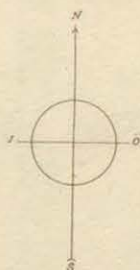
Panorama over Skien — sett fra øst

SKIEN

Målestok
0m 100 200 300 400m.

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus, politikammer
2. Post og telegraf
3. Tollbod
4. Elektr. verket
5. Latinskolen
6. Lunde folkeskole
7. Bratsbergklevens folkeskole
8. Folkeskole
9. Norges Bank
10. Kreditbanken
11. Skiens Sparebank
12. Bondernes Bank
13. Gjerpens Sparebank
14. Børsen
15. Grand Hotel
16. Høyers Hotel
17. Royal Hotel
18. Løveapoteket
19. Apoteket Bien
20. Skiens Apotek
21. Skiens Håndverkerforening
22. Festivitetslokale, bibliotek
23. Turnhallen
24. Kino
25. Brekke Museum
27. Gl. jernbanestasjon (til Porsgrund m. v. - Oslo)
28. Nye jernbanestasjon (til Kragerø, Kongsberg og Oslo)
- A. B. Vei til Porsgrund
- C. " " Ulefoss m. v.
- D. " " Nordre Gjerpen
- E. " Skotfoss
- F. Telemarkskibenes brygger

ingeniør G. Fr. Krogh - KRUNGS OPMAALING - OSLO

**GRÆSENS DAMPBAKERI
KNEIPPBRØDFABRIKK**

Telefoner: 1879 - 3079 - 1809
2422 - 1600 - 1013

*I alle byer
I hele landet
Over hele verden*

brukes flere Elektrolux støvsugere
enn noe annet merke.

Aktieselskapet Electrolux
Kirkegaten 1, Stavanger

SVEA
BRAND- OG LIVSFORSIKRING

Åpnet 1866 i Göteborg

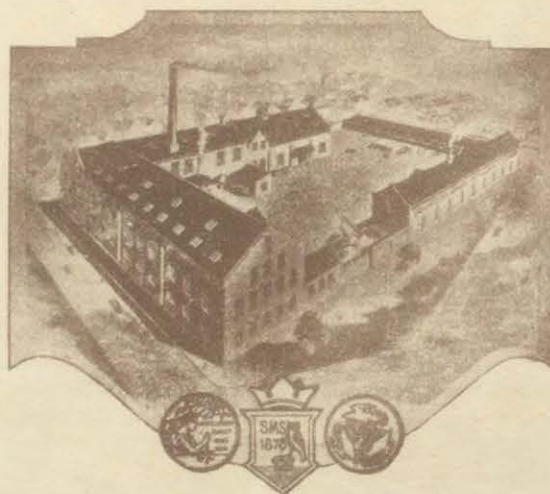
OPRISTET I 1914

Aktiekapital — kroner 12 millioner — fuldt indbetalt
Reserveløst kr. 5 millioner. Ekstra brandvædifond kr. 5 millioner
HOVDAGENT FOR NORGE: ARTH. SVENDSEN, KARL JOHANSBY, OSLO

Agenter
i
alle
byer

**STAVANGER
TRAADSTIFTFABRIK**

Telegramadresse
TRAADSTIFT
Stavanger

S. Mauritzens Sønner

Aktieselskab — Etableret 1878

Stavanger.

Fabrik for
stearinlys, sæber, sæbepulver No. 116.

Telegr. adr.: «Esemes» — Rikstelefon 131

Dayton Vegt

**SUNRISE
BAKEPULVER**

Forsikrings-Aktieselskabet
POSEIDON
Stiftet 1871 — Oslo

Overtar forsikringer i de fleste skadebrancher
ved representantene for Stavanger:

**N. B. SØRENSEN
S. DAGSLAND**

**OLUF JENSEN & CO.
BUNDTMAKERFORRETNING**

**FURRIER
KÜRSCHNER**

Etablert 1862 — Kirkegaten 44 — Stavanger

LIPTONS TE

ATELIER E. O.

Ingeniørfirmaet
SAUGSTAD & PLATOU A/S

Leverer
Maskiner — Anlegg
Elektricitetsverk

**JENSEN & CO'S
MARMELADE**

ATELIER E. O.

JOTUNS

Bundstoffer, Mønjemaling
Færdige Malinger, Al-
slags Lakker anbefales.

Ths. S. Falck

Stavanger. Tlf. nr. 30

JOHNS FLOOR

Grundlagt 1846

BOKHANDEL
PAPIRHANDEL
KONTORUTSTYR

Kirkegaten 14, Provstebakken 3. Telefoner: 127, 2970.

P. Pedersen & Søn

Cigar & Tobaksfabrik

STAVANGER

TRADE MARK

Specialfabrik i finere
krydrede delikatesser
Telegr.adresse: „Mælandero“
Tlf. 1112 - 2092. Privat 2062

JOHNS
MÆLAND A/S
LTD.
STAVANGER

J

A/S Laugmanden

spiser man ikke bare
1. klasses kaker men
frokost og aftens
til uhørt billig pris.

Stavanger

Kjøpstad i Rogaland fylke, med 47 300 innbygere, ved bunnen av Byfjorden, en arm av Bokfjorden, er en av landets eldste byer.

Fra Byvågen i nord til Hillevågen i syd ligger i en dalsenkning, som deler byen i en østlig og vestlig del, Bredevannet nær Vågens bunn og Hillevågsvannet, der ved et trangt sund står i forbindelse med Hillevågen. Terrenget stiger jevnt op fra havnen og dalsenkningen og går både i øst og vest over i et forholdsvis jevnt lende, hvorover de nyere bydeler har vokst frem. Den sydvestlige del av byen har dog sterkere stigning opover til det vakre parkanlegg omkring Vålandshaugen med glimrende utsikt over byen, omegnen, fjordene og havet.

Den centrale bydel, forretningsstrøket, ligger omkring Vågens bunn, Bredevannet og på halvøen mellom Byvågen og Østervåg. De fleste av byens fabrikker ligger til sjølinjen; det største fabrikkstrøk finnes på det jevne terreng som fra Østervåg går østover mot Gannsfjorden. Byens nyeste og største villastrøk ligger på vestkanten.

Byens vakreste parti er parkanlegget omkring Bredevannet. Her ligger domkirken, bygget i det 12. århundre, byens største seværdighet, som

næst etter Nidaros domkirke er landets beste minnesmerke fra middelalderen. Like ved ligger Bispekapellet (Munkekirken), de katolske bispers privatkapell og Kongsgård skole, i tidligere tider residens for den katolske biskop, senere bolig for lensherrene, nu off.skole og gymnasium.

Jernbanestasjonen ligger ved Bredevannet. Teatret og museet, en monumental bygning, i et parkanlegg på høiden ovenfor og byens sykehus over på den annen side av Musegaten. Museet har en rikholdig oldtidssamling, zoologiske og etnografiske samlinger, samt en nyere sjøfartsavdeling. Kunstforeningen har en ny, vakker bygning i St. Svithungst.

Stavanger var opprinnelig sete for biskopen i Stavanger bispedømme, og stedets opkomst skyldes, bortsett fra den utmerkede havn nær det åpne hav, den omstendighet at det sted, hvor Stavanger nu ligger, var kronens eiendom og blev funnet bekvemt og centralt beliggende som sete for biskopen.

Formentlig har der ved Vågen og Bredevannet vært nogen bebyggelse, men helt inn i det 15. århundre har der visstnok kun vært en mindre gruppe hus rundt den prektige domkirke og bi-

Fortsettes side 121

Joh.
Rasmussen &
Racine A/S

Alle sorter

jernvarer, stangjern,
plater og metaller

A/S
STAVANGER
TINFABRIK
STAVANGER

SMELTEHYTTE
LEGERINGSVERK

TIN - BLY

THS. S. FALCK STAVANGER

Forhandler al slags sild. Makrelexport.
Specialforretning i vaarsild, storsild, skjæresild, Lislandsild, Tønder
Disponent for: Stavanger Saltlager A.s.
Lager av Trahan Salt.
Falck's Assurancekontor A.s
Dækker al slags forsikring.
Tangaskeexport

Telegramadresse: Thomas, Stavanger — Rikstелефон nr. 30

RONEO DEX
SYNLIG KORTSYSTEM
A/S RONEO OSLO

Brødrene Olsen A/S

Telegramadr.:
«Brolsen»

Skibsmæglere — Dampskibsexpedition &
Spedition — Assurance & Havariagenter

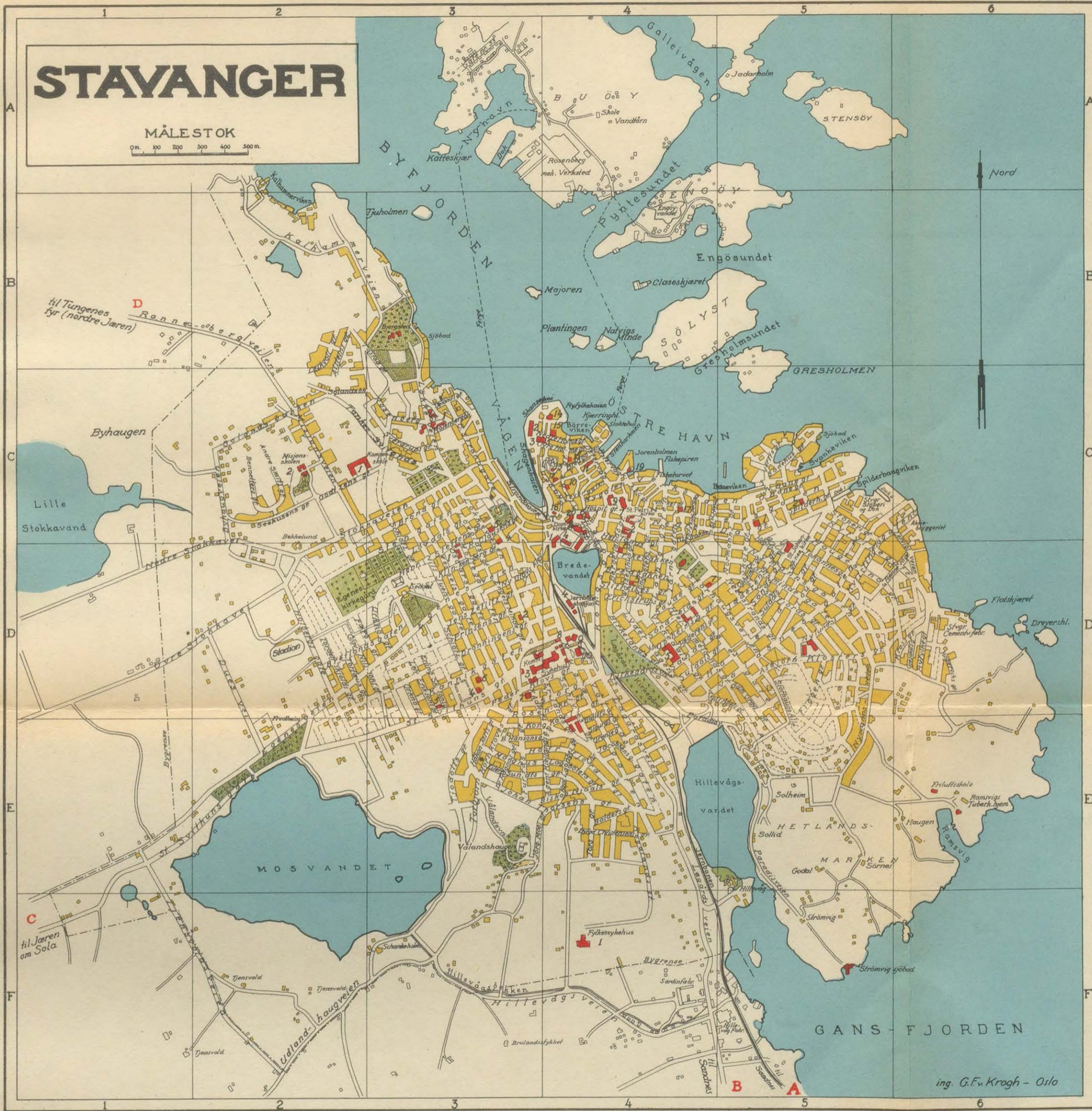

Flyvefoto over Stavanger — sett fra vest

STAVANGER

MÅLESTOK
0m 100 200 300 400 500m

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER, HOTELLER, BANKER m. v.

De i parentes stående tall er nr. inuenfor ruten.

Post og telegraf	4 C (1)	Svanen	4 C (18)
Politistasjon	4 C (2)	Ørnen	3 C (5)
Brandstasjon	4 C (3)	Hjorten	4 C (17)
Tollbod	3 C (2)	<i>Andre bygninger.</i>	
Gassverket	3 C (1)	Børsen	4 C (20)
Jernbanestasjonen	4 D (4)	Badeanstalt	4 C (19)
<i>Større skoler.</i>			
Kongsgård skole	4 C, D (4)	Bibliotek	4 C (9)
St. Svithuns	4 D (5)	Frimurerloge	3 D (2)
Johannes	5 C (1)	Kunstforening	3 D (5)
Kampen	2 C (1)	Museum	4 D (10)
Petri	4 C (7)	Håndv.- og Industrifrg.	4 C (12)
Solvang	3 D (1)	Teater	4 D (9)
Storhaug	4 D (2)	Folketeater	4 D (6)
Tekn. aftensskole	4 D (3)	Valbjergtårnet	4 C (13)
Misjonsskolen	2 C (2)	Bilverksteder 5 C, (2), 3 D, (6), 3 C, (4), 3 D, (7)	
<i>Større sykehus.</i>			
Stavanger komm. sykehus	3-4 D (3)	<i>Dampskibsbygger.</i>	
Fylkessykehuset	4 F (1)	Strandkaien, for hurtigruten på Nord-Norge	3 C
<i>Banker.</i>			
Norges Bank	4 C (6)	Skagenkaien, for Amerikal. 3 C	
Stavanger Sparekasse	4 C (8)	Skagenkaien, Skansekaien, Rytflkekaien, for kyst-rutene og ruter på utlandet	3-4 C
Privatbank	4 C (5)	Stenkarkaien, for lokalbåter	4 C
Handels- og Industribank	4 C (16)	<i>Byens utkjørselsveie.</i>	
Bøndernes Bank	4 C (14)	A. Jernbane til Sandnes.	
Hetlands Sparebank	4 C (11)	B. Veil til Sandnes og Jøren.	
<i>Kirker.</i>			
Domkirken	4 C	C. Veil til Jøren om Sola.	
St. Petri kirke	4 C	D. Veil til Tungenes fyr (Nordre Jøren).	
St. Johannes	5 D	<i>Bydeler.</i>	
Hetlands	4 D (1)	Storhaug	4-5 D
St. Svithuns	3 D (4)	Kannik	3 D
<i>Hoteller.</i>			
Grand Hotel	4 C (15)	Vaaland	3-4 E
Victoria	3 C (3)	Lervig	5-6, C, D
<i>Apoteker.</i>			
Hygiea	4 C (10)	Holmen	4 C
Løven	4 D (8)	<i>Torver.</i>	
Storhaug	4 D (7)	Torvet	4 C (T)
		Nytorvet	4 C (N)

GATEFORTEGNELSE

A.B.C. gt.	4 C	Kalhammerveien	2-3 B	Rennese gt.	5-6 D
Agent Kiellands gt.	4 E	Kannik gt.	3 D	Risbakken	4 C
Alsteins gt.	2 B	Karls gt.	4 D-E	Rosenberg gt.	3 C
André Smits gt.	2 C	Karlminde gt.	5 D	Rosenbergbakken	3 C
Avaldnes gt.	5 D	Kaptein Langes gt.	4 E	Rosenkrantz gt.	3-4 D
Asbj. Klosters gt.	5 D	Kirke gt.	4 C	Rogalands gt.	4 E-F
Admiral Grays gt.	5 D	Kirkegårdsveien	4 D	Ryfylke	5 C-D, 6 D
Bennetters gt.	2 C	Kirkebakken	4 D	Saude gt.	4 D
Bredbakken	4 D	Klinkenberg gt.	3 D	Sandeid gt.	4 D
Byhaugveien	2 C	Kongens gt.	4 C-D	Sands gt.	4-5 D
Birkelands gt.	4 D	Kort Adels gt.	3 D	Schives gt.	4 D-E
Brond gt.	3 C	Kongstens gt.	3 C-D	Schietz gt.	3 C-D
Butlers gt.	4 D-E	Kong Karls gt.	3-4 E, 4 D	Seehusens gt.	2 C
Bredgaten	4 C	Koperviks gt.	6 D	Sigurds gt.	4 E
B. Hansons gt.	3 E	Kross gt.	6 D	Skolegt.	5 C-D
Bergelands gt.	4 C-D	Kvittingø gt.	5 C-D, 6 C	Skagen	4 C
Badehus gt.	5 C	Lagårdsveien	4 D-E-F	Solandsbakken	2 C
Balders gt.	4 E	Langgt.	4 C-D	Spilderhaug gt.	5 C
Biskop Njals gt.	4 E	Leikvold gt.	2 B	Stokkaveien	2-3 C
Bretlands gt.	2-3 D	Leiv Eriksens gt.	3 D	Stengaten	3 C-D
Bf. Christensens gt.	4 E	Lervigs vei	6 C-D	Store Skipper gt.	4 C
Chr. Jakobsens gt.	4 E	Løvdahls gt.	3 C-D	St. Hans gt.	4 C
Dahlgate	5 C	Lydseffjords gt.	5 D	Stoperi gt.	5 C
Dronningens gt.	3 D	Lyder Sagens gt.	4 D	St. Svithuns gt.	3 D-E
Dro. Ragnas gt.	3 E	Løkkeveien	3 C-D	Storhaugveien	4-5 D
Dues vei	2 D-E	Løwolds gt.	3 C-D	Stiftelses gt.	4 D
Egenesveien	2 D-E, 3 D	Mg. Lagaboters gt.	3-4 E	Storhaugs Allé	5 D-E
Engelsmindegt.	3 D	Misjonerveien	2 C	Storgt.	4 D
Eilert Sundts gt.	3-4 E	Mussetgt.	4 D-E	Sverdrups gt.	3 C
Erl. Skjalgsøns gt.	3 D	Mølle gt.	3 D	Suldals gt.	4-5 D
Erlands gt.	4 D-E	Nedre Holme gt.	4 C	Taarn gt.	4 C-D
Erichstrups gt.	4 D	Nedre Dal gt.	4-5 C	Tastad gt.	3 B
Figgen gt.	5 D	Nedre Bane gt.	5 C	Tanke Svilands gt.	2-3 C
Furras gt.	3 E	Nedre Stokka vei	1-2 D	Tjensvoldsveien	1-2 F
Fære gt.	2-3 D	Nerstrands gt.	5 D	Tjodolls gt.	3 E
Gjesdals gt.	6 D	Nils Abels gt.	5 D	Tordenskjolds gt.	2 D
Godtzens gt.	2 C	Nils Juels gt.	3 D	Torfæus gt.	2 D
Grense gt.	4 E	Normanns gt.	5 C-D	Tors gt.	4 E
Håkon Jarls gt.	3 E	Nygaten	4 C	Torbj. Hornkloves	3 E
Hårfjords gt.	3-4 E	Ny Olavsklev	3 D	Udlandhaugveien	2 F
Haugesunds gt.	5 D	Nymanns gt.	5 D	Uelands gt.	3 C
Haukelid gt.	4-5 D	Nylunds gt.	5 D	Vaalands gt.	4 D-E
Hetlands gt.	4 C-D	Nymanns vei	5 D-E	Vaalandsveien	3 E
Herr. Steffens gt.	3 C-D	Olav Nilssons gt.	2-3 D	Vever gt.	4 C
Hjelmelands gt.	4 D	Opheims gt.	4-5 D	Verks gt.	4-5 C
Holbergs gt.	2 D	Orkne gt.	3 D	Værfts gt.	5 C
Hospitals gt.	4 C	Oscars gt.	3 D	Vinkel gt.	4 C
Høgstjords gt.	5 C-D	Paradisveien	4 D-E, 5 E-F	Vikeds gt.	4 D
Hillevågveien	3-4 F	Peder Clausens gt.	3 D-C	Waisenhus gt.	4 D
Jens Zetlitz gt.	3 D	Peder Klows gt.	3-4 D	Wessels gt.	3 D
Jelse gt.	4-5 D	Peders gt.	4-5 C	Østre Strandgt.	3 C
Johannes gt.	5 D	Prinsens gt.	3 D	Østervåg gt.	4 C
Johan Thorsens gt.	3-4 E	Rannebergveien	1-2 B	Øvre Holme gt.	4 C
Jørgen Moes gt.	3 E			Øvre Bane gt.	5 C
Jøderens gt.	4-5 D			Øvre Stokkavei	1-2 D

ing. G.F. Krogh - Oslo

M. Fadig's SUVERÉN
Barbersæpe.

NORSK FORSIKRINGSSELSKAP —
NORDEN
• STIFTET 1867 •
BRAND-ANSVAR-AUTOMOBIL
ULYKKE-INDBRUD-MASKIN-SJØ

SHELL
BENSIN

LIPTONS
TE

Tromsø

Stiftstad i Troms fylke med 11 000 innb. ligger vakkert til ved Tromsøundet, på østsiden av den lille skogbevokste øy Tromsø. Omgivelsene er storslagne med snedekte, vakkert formede fjell vil alle kanter. Allerede omkring midten av det 13. århundre bygdes en kirke på Tromsøen. Omkring kirken blev så efter hvert bygget boliger og kirkestuer, og stedet utviklet sig tidlig til en handelsplass.

Fra midten av det 18. århundre fremkom gjen- tagne forslag om anlegg av en kjøpstad i Tromsø stift, og Tromsø nevntes som et dertil skikket sted. Men først ved forordning av 20. juni 1794 bestemtes at byen skulde anlegges på Tromsøen. Det gikk i begynnelsen smått med byens vekst, — i 1855 var den vokset til 2958 innbyggere. I begynnelsen av 1870-årene tok imidlertid byen et betydelig opsving som følge av de rike sildfiskerier i de omliggende distrikter. Da disse avtok, blev bedriften etter hvert omlagt til ishavsfangst og bankefiske. Særlig har Tromsø utmerket sig i ishavsfangst i nordpolarlandene. En rekke videnskapelige ekspedisjoner

har startet herfra. Til fangst ved Island, Grønland o. a. utrustes der årlig fartøier.

Av industrielle bedrifter o. l. kan nevnes 2 skibsverft, 3 mek. verksteder, 3 olje- og sildmel- fabrikker, tønne- og garnfabrikk, smørfabrikk, bryggeri og mineralvannfabrikk, skofabrikk, snekkerifabrikker o. s. v.

Byen utfører tran, sild, fisk og fiskeprodukter samt ishavsprodukter.

Tromsø er sete for Nord-Norges værvarslings- nordlysobservatorium og museum.

Byen står i regelmessig dampskibsforbindelse med alle norske kystbyer — samt Hamburg — 125 sjømil fra Trondhjem, 85 sjømil fra Vadsø og Russland.

Handelsflåten (over 100 tonn) bestod pr. 1. jan. 1930: 9 dampskib på tilsammen 2 478 br. tonns, 8 motorskib på tilsammen 1 589 br. tonns, 1 seilskib på 722 tonns. —

Samlet innførsel for 1928: 3,1 mill. kroner. Utførsel: 3,4 mill. kroner. Samlet antatt inntekt for budgetåret 1929—30: 6,73 mill. kroner. Formue: 14,6 mill. kroner. Samlet byskatt: 1,02 mill. kroner. Skatteprocent 19,5.

Spis

Kelloggs
Corn flakes

Dayton
Vegt

NORDENS BUNDSTOF
OG SKIBSMALING

RONEO
DUPLIKATOR
A/S RONEO OSLO

JENSEN & CO'S
KAFFE

ATELIER B · O

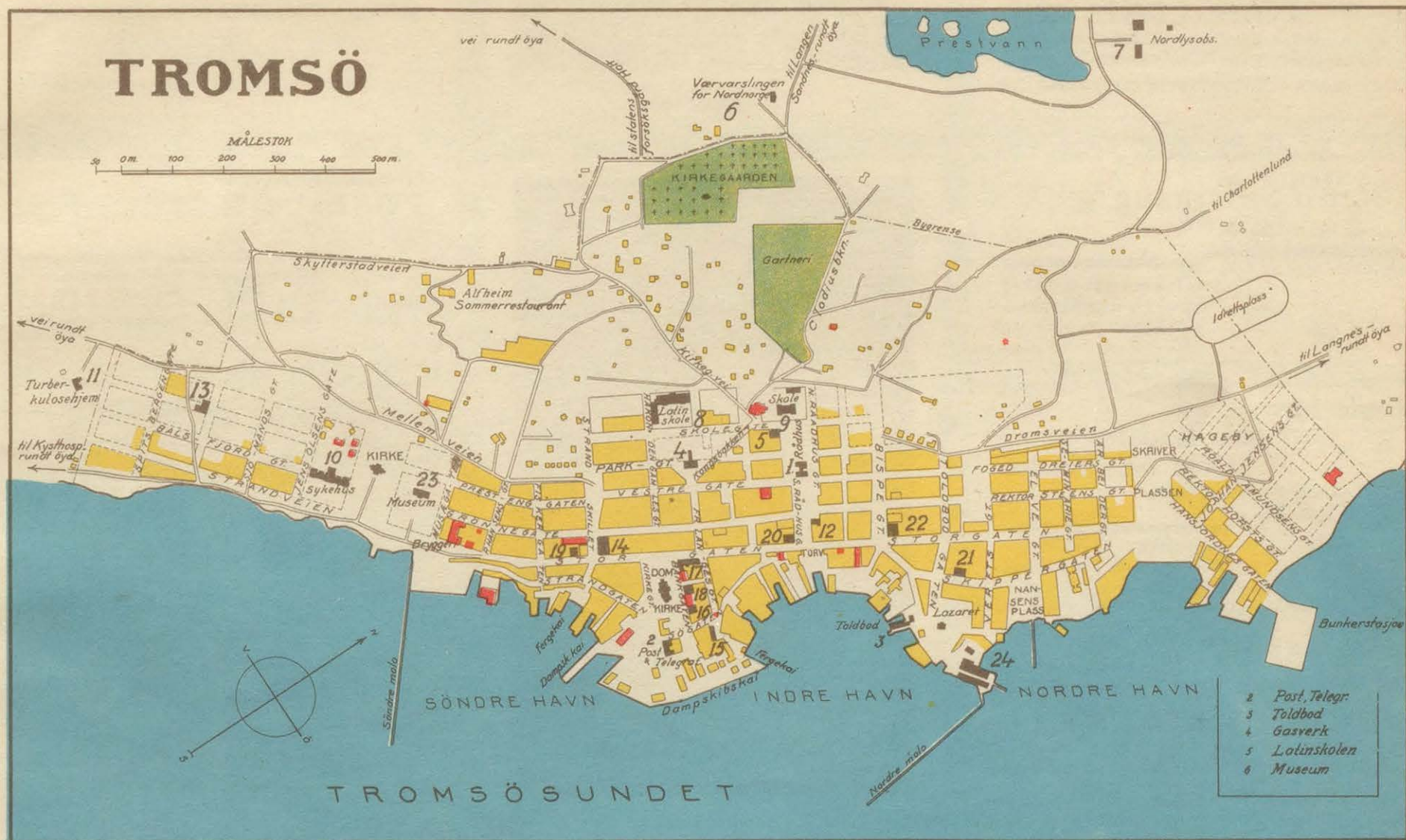

Flyvefoto over Tromsø — sett fra syd

TROMSÖ

MÅLESTOK
0 m 100 200 300 400 500 m.

**FORTEGNELSE OVER
OFF. BYGNINGER
M. M.**

- 1. Rådhus
- 2. Post og telegraf

- 3. Tollbod
- 4. Komm. adm. bygn.
- 5. Brandstasjon
- 6. Værvarslingen for Nord-Norge
- 7. Nordlysobservatoriet
- 8. Latinskolen

- 9. Folkeskole
- 10. Sykehus
- 11. Tuberkulosehjem
- 12. Katolsk kirke
- 13. " hospital
- 14. Hotel

- 15. Hotel
- 16. Norges bank
- 17. Bank
- 18. Bank
- 19. Apotek
- 20. "

- 21. Håndverk foreningen
- 22. Sjømandshjem
- 23. Museum
- 24. Tromsø Skibsverft

URMAKER

A
S Sev. Hoff's efft.

Søndre gate 12 — Trondhjem
Grunnlagt 1858. Telefon 1046

Den mest velassorterte urforretning

• 1863 •

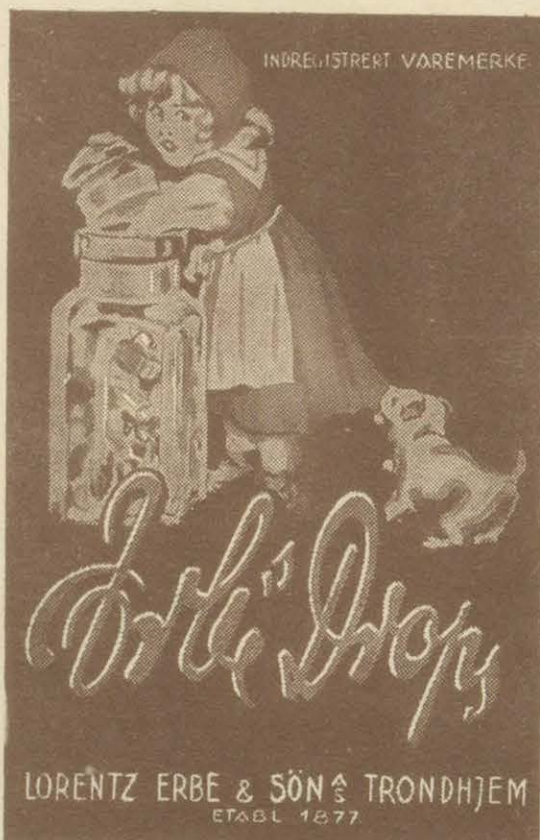
I. Barreth
MØBELFORRETNING. MØBELSNEKKERI

Telefon 4754
Trondhjem

Martin Sæterhaug A/s

Søndregt. 26. Telefon 3651.

«Diamant» sykler
Sports og idretts-
artikler.

Forsikrings-Aktieselskabet

POSEIDON

Stiftet 1871 — Oslo

overtar forsikringer i de fleste skadebrancher
ved fvdelingskontoret i Trondhjem:

Agenter
ansettes

WILH. KAVLI A/S
Fjordgaten 21 — Telefoner 1185—2350

I alle byer

I hele landet

Over hele verden

brukes flere Elektrolux støvsugere
enn noe annet merke.

Aktieselskapet Electrolux
Dronningensgt. 12, Trondhj.

Agenter
i
alle
byer

Alt i Radio

A/s **NORDENFJELDSKE
TEKNISKE BUREAU**

(Disp. Ing. Th. Reinbolt)

Møllergaarden, Nordregt. — Telefoner 3483 og 2519.
TRONDHJEM

Brand- og Livsforsikrings-Aktieselskabet

SKÅNE

Malmö.

Hovedkontor for Norge:

LØKEN & CO. A/S

Prinsensgate 3B, Oslo.

E. D. MOGSTAD

Etabl. 1883

FARVEHANDEL

Trondhjem

Teaterkafeen

Frokost, middag og lunchretter.
Musik fra 5—7 og fra 8 aften.

Telefon 184
Inneh. J. Mellin

JENSEN & CO'S
MARMELADE

ATELIER E-O

ANDREAS MOE

GLASMAGASIN
ETABLERT 1880
TRONDHJEM

Telegramadresse: Andreas — Telefon 393

I. K. LYKKE A/s

Trondhjem
Etablert 1836

Kolonialforretning
en gros og detail

A. HolbækEriksen & Co.

Bokhandel — Papirforretning

Bok- og aksidenstrykkeri — Bokbinderi
Protokolfabrik — Linieranstalt — Mærkelapfabrik.

En gros og en detail.

Fotografier fra Trøndelagen
leveres på kort varsel.

Fotograf Schrøder

Nordre gt. 6 Trondhjem

Moderne
fotografier
og forstørrelser.

Trondhjem

Stiftstad i Sørtrøndelag fylke, med 56 500 innb. ved Nidelvens utløp i Trondhjemsfjorden. Trondhjem har en sjelden vakker beliggenhet ved den brede fjord, med sitt vide utsyn, og med elven som snor sig gjennom byen. Den eldste og viktigste bydel ligger på nord- og vestsiden av Nidelven. I øst for elven ligger de senere tilkomne bydeler, Baklandet, Rosenborg og Lademoen, i syd Singsaker og bebyggelsen på Øya og i vest for hovedbyen Ila og bebyggelsen i den bratte åsside vest for elven. Nord for den egentlige by og adskilt fra denne ved de lukkede havnebassenger, ligger den store flate, kunstig opmudrede sandslette Bratøren, med jernbanestasjonen, tollboden, store kaianlegg og pakkhus. Karakteristisk for Trondhjem er den sammenhengende rad av brygger eller lagerhus som i nord og øst omslutter den centrale bydel. Trondhjem er en av landets aller eldste byer med rike historiske minner. Byen er anlagt av Olav Trygvessøn i 997, der ved Nidelvens utløp (os) bygget en kongsgård og en kirke. Den eldste by forfalt dog snart, men, blev på ny anlagt av Olav den Hellige i 1016. Det gamle Trondhjem eller Nidaros, som den en tid blev kalt, var stadig opholdssted for de norske konger og fikk

stor betydning som sete for erkebiskopen. Byen var regnet som landets hovedstat. Omkring år 1300 skal der ha ligget 10—12 kirker og flere klostre (Bakke nonnekloster, Elgeseter kloster, Dominicanerklostret og Franciscanerklostret og Nidarholm kloster på Munkholmen). Det fornemste minne fra denne tid er den berømte domkirke, Norges gamle erkebiskopkirke. Den skal være opført på det sted hvor Olav den Helliges lik blev jordet efter slaget ved Stiklestad i 1030. Den første kirke blev anlagt av Olav Kyrre omkring 1075, av hvilket anlegg nu intet er tilbake.

Det var den kraftige biskop Eystein Erlandson, som påbegynte opførelsen av den nuværende katedral. Hele kirken antas å ha stått ferdig omkring 1320. Mange av våre konger, erkebisper og stormenn blev gravlagt i kirken. Domkirkens restaurering påbegyntes i 1869 og har siden vært drevet fortløpende, inntil nu, da dens fullendelse nærmer sig. Av andre minnesmerker fra gammel tid kan nevnes: erkebisppegården (kongsgården), katedralskolen, Lade kirke, Munkholmen og Kristiansten festning. I krigshistorien har Trondhjem spilt en betydelig rolle. Spesielt kan nevnes slaget på Kalvskindet i 1179 og

Fortsettes side 121.

A/s NORSKE ALLIANCE FORSIKRINGSSKAP

TRONDHJEM
Søndre gt. 15

Alt i
herrekonfektion
og herreartikler
KUN DET BESTE

Erling Berg
KAPPER-FRÅKKER-HERREARTIKLER

Nordre gt. Telefon 1939
TRONDHJEM

CHEVROLET
PERSON- & LASTEBILER
VERKSTED — BENSINSTASJON

A/s ANCO

Nordre gt. 11 Tlf. 4105, 4155, 4161, 4177 k.

RONEO ARKIV
SKAP

1/3 RONEO OSLO

Norsk Hjemarbeidet
Sølv og Emalje
Juvélér K. Staudenmann
Motto: reell — billig
Nordregate Trondhjem
Utvalg sendes

Flyvefoto over Trondhjem — sett fra nord

TRONDHJEM

MALESTOK
0m 100 200 300 400m

FORTEGNELSE OVER OFFENTL. BYGNINGER, HOTELLER, BANKER M. M.

1. Komm. adm. bygn., rådhus 5 D
2. Gl. rådhus 6 C
3. Postkontor 5 C
4. Telegraf 5 C
5. Politikammer 5 C
6. Tollbod 6 A
7. Gasverket 9 B
8. Landfengslet 4 C
9. Kriminalasylet 3 C
10. Trondhjems Sykehus 3,4 E
11. Røde Kors 4 E
12. Tekniske Høiskole 5 F
13. Tekniske Mellernskole 4 C
14. Katedralskolen 5 C

16. Realskolen	5 C	39. Varmebædeanstalten	6 C
17. Handelsgymnasium	4 C	40. Østre Folkebad	7 C
18. Bispehaugen Folkeskole	7 C	41. Vestre	4 B
19. I lens	3 B	<i>Museer og samlinger m. m.</i>	
20. Lademoens	4 D	42. Videnskapens Selskap	4 C
21. Lilleyby	9 C	43. Stiftsarkivet	5 E
22. Singsaker	6 E	44. Kunstforeningen	5 D
<i>Kirker.</i>			
Domkirken	5 D	45. Fiskeritstillingen	6 C
Vor Frue kirke	5 C	46. Erkebispegården	5 D
I lens	3 C	47. Stiftsgården	5 C
Bakke	7 C	48. Kunstindustrimuseet	6 C
Lademoen	9 C	<i>Teater, foreninger m. m.</i>	
Lade kirke	10 A	49. Trondhjems Teater	5 C
Hospitalskirken	4 C	50. Frimurerlogen	5 C
<i>Hoteller.</i>			
23. Britannia Hotel	5 C	51. Håndverk- og Industrif.	6 C
24. Føniz	5 C	52. Arbeiderforeningen	5 C
25. Grand	5 C	53. Harmonien	5 C
26. d'Angleterre	5 B	54. Studentersamfundet	4 E
27. Scandinavie	6 C	<i>Utstillingen 1930.</i>	
<i>Banker.</i>			
28. Norges Bank	6 C	55. Hovedutstillingen	3 C
29. Nordenfj., Kreditbank	5, 6 C	56. Fiskeri	3 B
30. Trondhjems Sparebank	5 C	42. Olavs	4 C
31. Privatbanken	6 C	58. Rikshistorisk utstilling	5 D
32. Realkreditbanken	6 C	A. Jernbane til Hamar, Røros og Oslo (Dovrebanen og Rørosbanen)	
33. Strindens Sparebank	6 C	B. Jernbane til Levanger, Steinkjer m. v. (Nordlandsbanen og Storlien (Sverige))	
<i>Apoteker.</i>			
34. Hjortepoteket	5 C	C. Gråkallbanens utgangspunkt 5 C. Dampskibe kaiar for rutebåtene (Bratøren) 6-7 A, B.	
35. Svane	5 C	D. Vei til Røros, Hamar, Oslo.	
36. Love	5 C	E. Vei til Inherred, Levanger, Steinkjer m. v.	
37. Ladejarlen	7 B	F. Vei til Klebu m. v.	
38. St. Olavs	6 B, C		

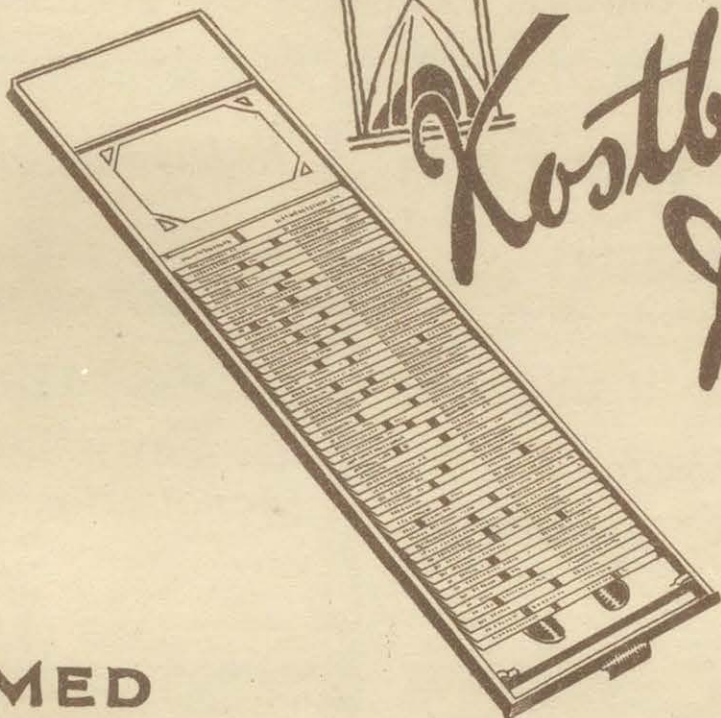
GATEFORTEGNELSE	Bispegt.	4 C-5-D	Elgeseter gt.	4 E-F	Gudrunns gt.	3 D	Kalvskindsgt.	4 C	Kronprins Olavs gt.	3 C-D	Nonnegt	7 C-D	Skansegt.	6 D	Ustadløkveien	8 B-C	
Aasmund Vinjes gt.	7 D	Blusuvoldsbakken	7 E	Elveggt.	4 C	Guttorms gt.	3 D	Kindts gt.	6-7 E	Ladeveien	10 A-B	Nordre gt.	5 B-C	Skoletgt.	2-3 B	Vertsgt.	6-7 C
Abels gt.	4 F	Bratøren	6 B	Erik Jarls gt.	4 E	Gyldenløves gt.	7 C	Kirkegt.	6-7-8 C	Lillegaardsbakken	6 D-E	Nyveibakken	2 D	Skrenten	6 D	Vollabakken	5 E
Abelsborgsgt.	2-3 B	Bratortgt.	6 B	Erling Skakkes gt.	4-5 C	Haldens gt.	7 D	Kjølmandsgt.	6 C	Ludvig Daes gt.	8 C-D	Nyveien	2-3 C-D-E	Stadsingenior Dahls gt.	8 C-D	Wedels gt.	7 E
Alex. Kiellands gt.	7 D	Brinken	6 D	Eysteins gt.	3 D	Harald Haardraadesgt.	4 E-F	Kleists gt.	2 B	Magnus Godes gt.	4 F	Olav Kyrrs gt.	3-4 E	Stenbergt.	2 C	Weidemanns vei.	7 C
Ankers gt.	7 E	Brobakken	6 D	Falsens gt.	7 E	Henrik Ibsens gt.	7 D-E	Klostergt.	3 C-D, 4 D-E	Margretes gt.	3-4 D	Olav Trygvessons gt.	5 B, 6 C	Stiklestadgt.	9 B	Wessels gt.	7 C
Arilds gt.	2 C	Brynsvei	2 C	Fjordgt.	5-6 B	Holbergs gt.	7 D-E	Kløbuveien	5 E	Mellemilien	2-3 B	Prinsens gt.	5 C	Strandveien	8-9 B	Øvre Allé	5-6 E
Arilds Christie gt.	7 C-D	Byaasveien	2 C-D	Frostaveien	8-9 C	Hospitaltekkene	3-4 B-C	Kneiken	4-5 E, F	Mellemveien	8-9 C-B	Professorveien	5-6 E	Strindveien	8 D	Øvre Møllenbergt.	6-7-8 C
Bakkegt.	6 C	Bynesveien	1-2 B	Fæstningsgaten	7 D-E	Indherredsveien	7-8-9-10 C	Knofotgjellene	2 B	Munkegt.	5 D C-B	Riddervolds gt.	6-7 E	Sverres gt.	4 C-D		
Bergliots gt.	4 E	Ohr. Monsens gt.	8 D	Gamle Aasvei	2 D	Ilevolden	2-3 B, 2-3 C	Kongensgt.	4-5 C	Nedre Allé	6 E	Rogerts gt.	6 E	Teglverksgt.	5 E		
Bergsbakken	6 E-F	Dok gt.	6-7 C	Gamle Kongevei	7-8-9 C	Jarleveien	9 B	Krambodgt.	6 B-C	Nedre Baklandet	6 C	Rosenborggt.	7 C	Tidemanns gt.	5 F		
Bergsligt.	2 C	Dronningens gt.	4-5 C	Gardemogt.	9 B	Johan Sverdrups gt.	4 F	Krantgt.	6 D	Nedre Møllenbergs gt.	6-7-8 C	Rønningsbakken	10 C	Tordenskjoldsgt.	4 B-C		
Bernhard Getz gt.	8-9 C-D	Dyrborgveien	2 C	General von Kroghs gt.	8-9 B	Johan Lies gt.	7-8 D	Kristianstns gt.	6 D	Neufelds gt.	5 E	Sandgt.	4-5 B	Tyholtsveien	6-7 E		
		Eidsvolds gt.	6 E	Gudes gt.	6 F	Jonsvandsveien	6 E-F			Nidare gt.	3-4 D	Sindsakerbakken	5 E	Udbyes gt.	4 F		

ing. G.F. Krogh - Oslo

*Kostbare minutter,
de kan spare!*

KAN DE TIL ENHVER
TID ØIEBLIKKELIG
KONTROLLERE:

- 1° SALG
- 2° KREDIT
- 3° LAGER
- 4° ARBEID

MED

RONEO DEX

**SYNLIG KORTSYSTEM!
KAN DE GJØRE DET!**

FORLANG
DEMONSTRASJON

Å RONEO, GRENSEN 16, TIF. 12748, OSLO.

TØNSBERGS SPAREBANK

OPRETTET 1847

Utfører inkasso paa Tønsberg og omegn. Prompt og grei avregning.

ETABLERT 1904
TELEFON: 1918

Chr. Askjem URMAKER
TØNSBERG

Tønsberg Andelsmeieri

Telefoner: 1057 - 2178

Melk - Fløte - Smør - Ost

Håndverkerens

Restaurant og Selskapslokaler
anbefales.

Telefon 1866 · TØNSBERG · S. W. Olsen

GULLSMED
TH. MARTHINSEN
(Innehaver E. Marthinsen)

TORVET
TØNSBERG
TELEFON 1244

P. THORESEN

ETABLERT 1883 TØNSBERG TELEFON 1005

Ass. finere manufaktur

Specialavdelinger for:

Kaaper og Kjoler

Systue for:

Kaaper og Dragter

Gardiner og Møbelstoffer

Gulvtepper og Linoleum

Sengeutstyr

1895 1930
Malervarer - Linoleum
Støpegods - Vaskeartikler

TØNSBERG FARVEHANDEL
E. GRINVOLL

STORTORVET. TELEFON 1149, 1307

Hedvig. Ness Modeforretning

Storgaten 22 Telefon 1575

Altid godt utvalg i de
nyeste og moderne ting

E. Christiansen

Konditori & Wienerbakeri

Storgaten 19 - Telefon 1204
Kammegaten 8 - 1060

T Ø N S B E R G

HANS CHR. EVENSEN

Telefon 1039 Tønsberg Telefon 2359

Jernvarer - Kjøkkenutstyr

W. Asplin & TORVET

Delikatesse - Kjøtt - Pølsesorr.

TELEFONER:

Delikatessen .....1210 Asplin privat.....1994
Kjøttforretningen ..1007 Pølsemakeriet 1489

Knut Knutsen ^{2/3}

Telefon 1377 - Telegramadr. Knut
STORGT. 26 - TØNSBERG

Herreekvipering - Herrekonfektion

HOTEL KLUBBEN

Indehaver: Johannessen

Telefon 1612 - 1613

SKAL DE SETTE HUS
Bør De se mitt utvalg av møbler.

Finn Feiner

Storgaten 12

Telefon 1818.

Elektriske
Anlegg

Evensen & Holm
Telefon 1440 - 1946

Elek-
trisk
materiell
og utstyr

C. Christensen

Glasmagasin
ETABLERT 1897

T Ø N S B E R G

TELEFON 1321

Tønsberg

Kjøpstad i Vestfold fylke, med 12 600 innb. — beliggende ved bunnen av Tønsbergfjorden, på den ytre Oslofjords vestsida og nord for det smale løp (Stenskanalen) mellom fastlandet og Nøtterøy. Byen har et havnebasseng ved bunnen av Tønsbergfjorden som her benevnes byfjorden og et sydøst for Tønsberg under navn av Træla.

I byens nordvestlige del ligger det 60 m. høje slottsfjell med levninger av det gamle befestede slott Tunsberghus.

I hvilket år Tønsberg blev anlagt, savner man nøiaktige historiske opplysninger om, — men dens anlegg regnes til noe før år 900. I omkring 200 år var Tønsberg den eneste kjøpstad langs kysten av det sønnenfjeldske Norge. Kongene tok ofte opphold på Tunsberghus slott. I hansa- og reformasjonstiden gikk byen meget tilbake, og da en stor brand i 1536 la omtrent hele Tønsberg i aske knektes byens utvikling for lange tider. Først i slutten av det 18. århundre fikk byen et mektig opsving gjennom handel og skibsfart. Til byens trivsel bidrog senere ikke minst den i 1840 av Sven Foyn igangsatte ishavsfangst på sæl, hval og bottlenose.

I tiden mellom 1855 og 1870 vokste befolkning

gen med ca. 60 pct. eller fra 2 200 i 1830 til 5 000 i 1870. Tønsberg har for tiden tilsammen 6 hvalfangerselskaper.

På Slottsfjellet befinner sig et hvalfangermuseum. Byens øvrige hovednæringsveier er: skibsfart, industri og handel, — og utfører særlig hvalfangstprodukter og trelast. Av større industrielle bedrifter o. l. kan nevnes: Kaldnæs mek. Verksted og dok, Jarlsø Verft, (Jarlsø pr. Tønsberg), Tønsberg Smørfabrik, Tønsberg Bryggeri, Tønsberg Papirindustri, Tønsberg Reperbane, Norsk Amerikansk Skofabrik, Tønsberg Sølvvarefabrik, tobakksfabrikk, 2 mek. verkst., harpunfabr. m. fl.

Byen står i daglig dampskibsforbindelse med Oslo og de fleste byer i Oslofjorden, og pr. jernbane i forbindelse med Oslo og alle byer i Vestfold. Fra Oslo 115 km., fra Holmestrand 30 km., fra Sandefjord 24 km., fra Larvik 43 km. Tertiærbanen til Eidsfoss 48 km.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 110 dampskib, tilsammen 292 362 br.tonns, 33 motorfartøier 179 285 tonns, 2 seilskib 113 tonns.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 13,52 mill. kroner. Formue: 59,36 mill. kroner. Samlet byskatt: 2,73 mill. kroner. Skattepct. 16,25.

THV. BRUU ^{A/S}

Etablert 1851
Telegramadr. Thorvald

Finere kolonial
Skibshandel

Tønsbergs Blad.

Vestfolds
største
og mest
utbredte
dagblad.

Utkommer alle hverdage kl. 7 morgen.
Daglig oplag 9500.

Olafsens Bog- & Papirhandel ^{A/S}

Storgaten 28 Tønsberg
Telefoner nr. 1372 & 2340

BOKTRYKKERI - BOKBINDERI
LINIERANSTALT - PROTOKOLFABRIK

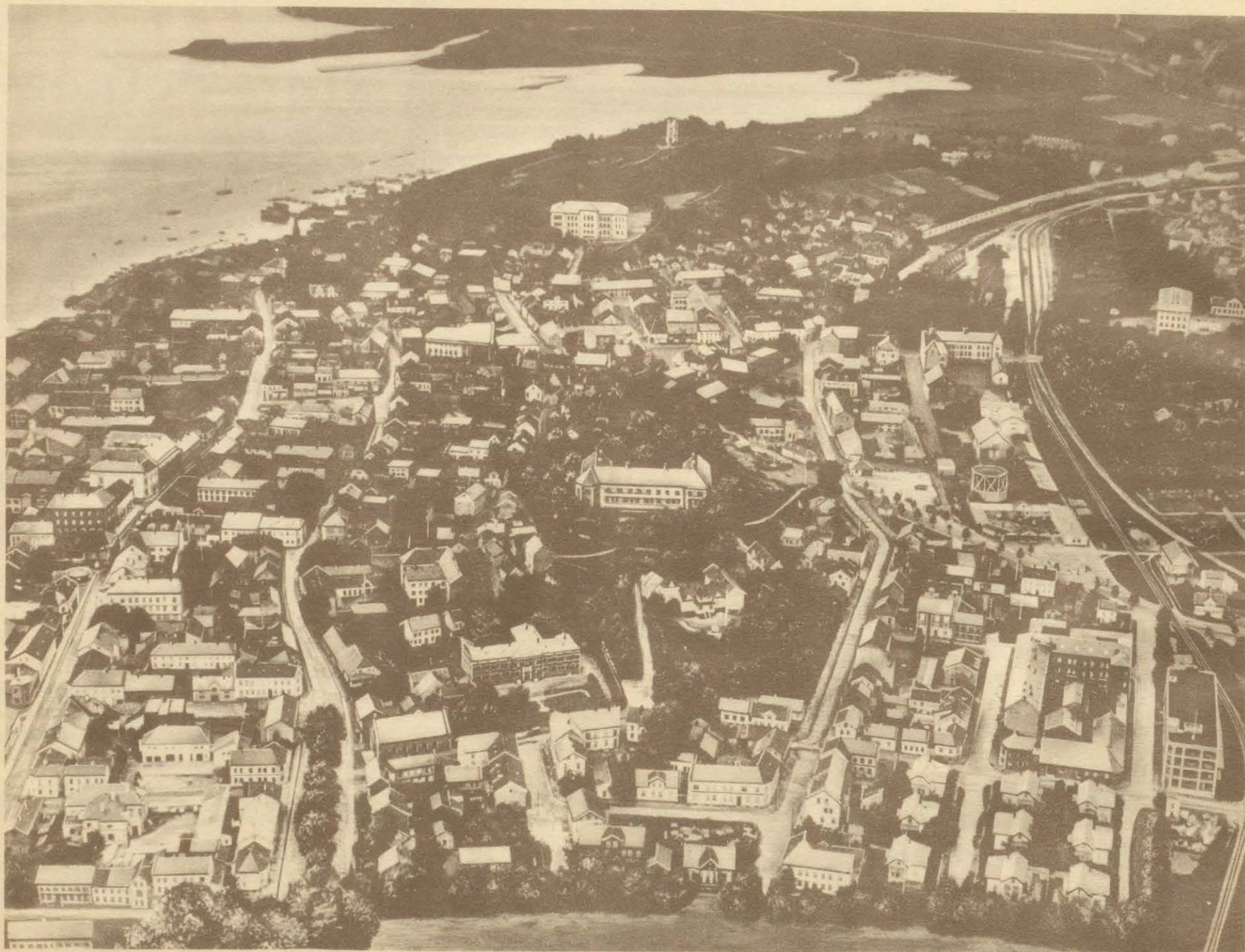
RONEOSTÅL
MODERNE KONTORUTSTYR
^{A/S} RONEO OSLO

Tønsberg øl & mineralvand

Telefon 1644 og 1643

^{A/S} Tønsberg Bryggeri

Flyvefoto over Tønsberg — sett fra sydøst

TÖNSBERG

MAALESTOK
0 100 200 300 400 m.

FORTEGNELSE OVER OFF. BYGNINGER M. M.

1. Rådhus	15. Svaneapoteket
2. Post og telegraf	16. Løveapoteket
3. Elektr. verk	17. Bad
4. Tollbod	18. Bilrep.verksted
5. Brandvakt	19. " "
6. Kirken	20. " "
7. Fremtidig rådhus	21. Holdeplasse for rutebiler
8. Fylkessykehus	22. Museum
9. St. Olavs Klinik	23. Bredestuen
10. Victoria Hotel	24. Michaels Kirke
11. Hotel Klubben	25. St. Olavskirkens ruiner
12. Nytt hotell (under bygning)	A. Dampsk.brygge
13. Tbg. Håndverk og Industribank	B. Jernb. til Oslo
14. Tønsberg og Oplands Bank	C. " " Skien og Eidskoss
	D. Vei til Horten
	E. " " Valle
	F. " " Notterø

E. O. GOTTEN
ASSURANCE
AALESUND

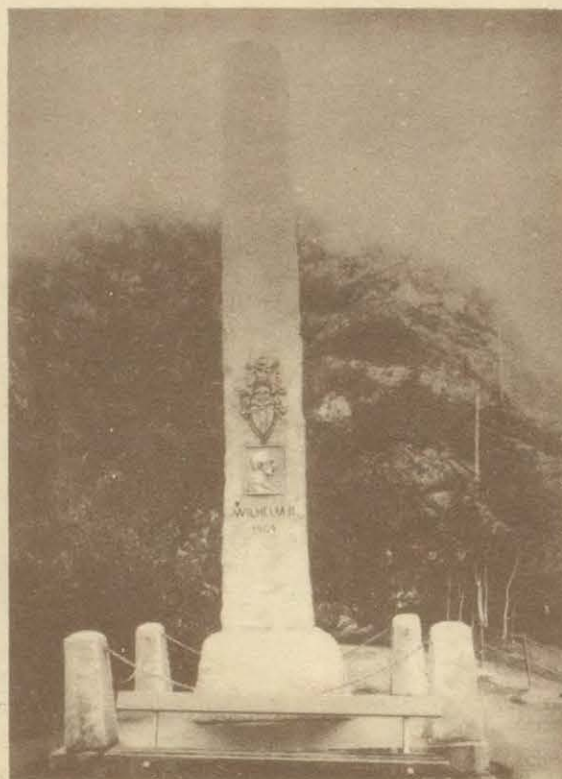
AALESUNDS
SALTKOMPANI A/s

Telegrafadresse: Salt
 Telefon: 605 og 825

Fritz Aas A/s
Herreekvipering

AALESUND

SUNRISE
BAKEPULVER

Wilhelmstøtten

Fot. Wilse

P. DRABLØS & CO.
 - AALESUNDS GLASMAGASIN -

En gros. En detail.
 Tlgr.adr.: Glasmagasinet
 Telefon: 136 - 1199

Johs. Paulsen
AALESUND

Specialforretning i

Oljer, pakninger samt
 alle slags bruksartikler
 for motor- og dampskib.

JOHN WIIK
KJØKKENUTSTYR

AALESUND
TELEFON 764

JENSEN & CO'S
MARMELADE

ATELIER E. O.

KR. INGEBRIGTSEN

Oljer og Maskinrekvi-
 sita. - Farvehandel.

Telefon 35. Telegr-
 adr.: Kr. Ingebrigtsen

SVEA
 GÅRDET 1855 A/s GÅRBERG
BRAND- OG LIVSFORSIKRING
 OPRÆTET I GÅRBERG
 Aktiekapital - kroner 12 millioner - fuldt indbetalt
 Reservelund kr. 6 millioner. Ekstra brandskadefond kr. 5 millioner
 HOVEDAGENT FOR NORD: ARTH. SVENDSEN, KARL J. HANSTAD & OSLO

Agenter
 i
 alle
 byer

JENS GRYTTE A/s

Skibshandel
AALESUND

LIPTONSTE

ATELIER E. O.

A/S AALESUNDS SMØRFABRIK

Fylkets største fabrik
leverer den fineste margarin

HOTEL SCANDINAVIE

AALESUND

Centralbord. Telefon alle værelser

JOHS. HAVNEVIK AALESUND

Bokhandel, Papirforretning, Musiklager.
Sjøkartlager, Fotografiske artik-
ler, Pianoer og Orgler fra de le-
dende fabriker, Pap, Tapeter,
Rammelister, Akcidenstrykkeri og
Bokbinderi.

Gullsmed K. HAGEN

Aalesund

Stort utvalg i
Gull, sølv, plett og
emalje m. m.

Moderne forlovel-
sesringer på lager.

Megetfordelaktige priser

De bedste kaker
og wienerbrød
faar De fra

L. EHLERS KONDITORI

Telefon 144 — Aalesund

Ålesund

Kjøpstad i Møre fylke med 18 400 innbyggere ligger ved Aspevågen på øyene Nørøvøya, Aspøya og Hessa straks nord for Storfjorden.

Byens grenser er nu utvidet og omfatter hele Aspøya og størsteparten av de to andre. Nørøvøya og Aspøya hvorpå det egentlige Ålesund er beliggende er adskilt ved det meget trange sund, Hellesundet, hvorover fører bro, der forener begge de bydeler, der i daglig tale kalles «utom» og «innom» sundet.

Ålesund hadde med sin gode havn forlenget avløst det i middelalderen kjente nærliggende handelssted Borgund, da den i 1824 først blev ladested og siden i 1848 kjøpstad. Byens egentlige betydning som eksport- og handelsby daterer sig fra siste del av forrige århundre og står i forbindelse med utviklingen av det rasjonelle havfiske utenfor Sunnmørkysten, som har gjort Ålesund til hjemstavn for en stor fiskerflåte av motor- og dampskib, som nu driver på hele Norskekysten nordenfor Haugesund, ved Island, ja helt henne ved Grønland.

Den 23. januar 1904 brente den gamle meget uregelmessig bebygde by, vesentlig trehus, næsten fullstendig av. Byen blev meget hurtig gjenopbygd efter en omfattende nyregulering, med hele det centrale bystrøk bebyggt med murhus, av hvilke mange er meget tiltalende og stilfulle.

Som bekjent var det ved denne brand at keiser Wilhelm II av Tyskland ydet den første og meget verdifulle hjelp til avhjelp av den herskende nød.

Ålesunds viktigste næringsveier er fiskeri, ishavsfangst, handel, samt den i forbindelse med fiskeriet opståtte industri.

Av viktigere industrielle bedrifter kan nevnes: 3 hermetikkfabr., 5 skibsverft, 6 mek. verksteder, 5 sildoljefabr., 3 not- og garnfabr., 1 ullvarefabr., 2 konfeksjonsfabr., 2 smørfabr., 4 trevarefabr. Statens kjøleanlegg for sild og fisk, 3 tranfabr., 1 såpefabr., 3 reperbaner.

Ålesund har ved ruteskib daglig tilknytning til jernbanen over Åndalsnes og står ved dampskib i livlig forbindelse med de fleste norske havnebyer samt med utlandet. Byen er også centrum for lokaltrafikken på de omliggende fjorder og distrikter.

Fra Trondhjem 38 sjømil, fra Bergen 42 sjømil. Handelsflåten pr. 1. jan. 1930 (over 100 tonn): 77 dampskib, tilsammen 14 710 br.tonns, 11 motorskib, tilsammen 2110 br.tonns.

Samlet innførsel for 1928: 12,74 mill. kroner. Utførsel: 26,24 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 17,03 mill. kroner. Formue: 32,71 mill. kroner. Samlet byskatt: 2,38 mill. kroner med skattepct. 19.

H. I. GIØRTZ SØNNER

Kolonial
Mel
en gros

AALESUND

O. STØLE MANUFAKTUR- FORRETNING

ENGROSS - EN DETAIL
Telefon 294—296

Damekonfektion
Tepper Linoleum

AVHOLDSHJEMMETS CAFE

Middag 12—16 alle dager
ellers
kaffe og smørbrød 8—20

RONEO

SPECIAL
SYSTEM
FOR ARKIV

A/S RONEO OSLO

Oscar Larsens Trævareforretning

Aktieselskap

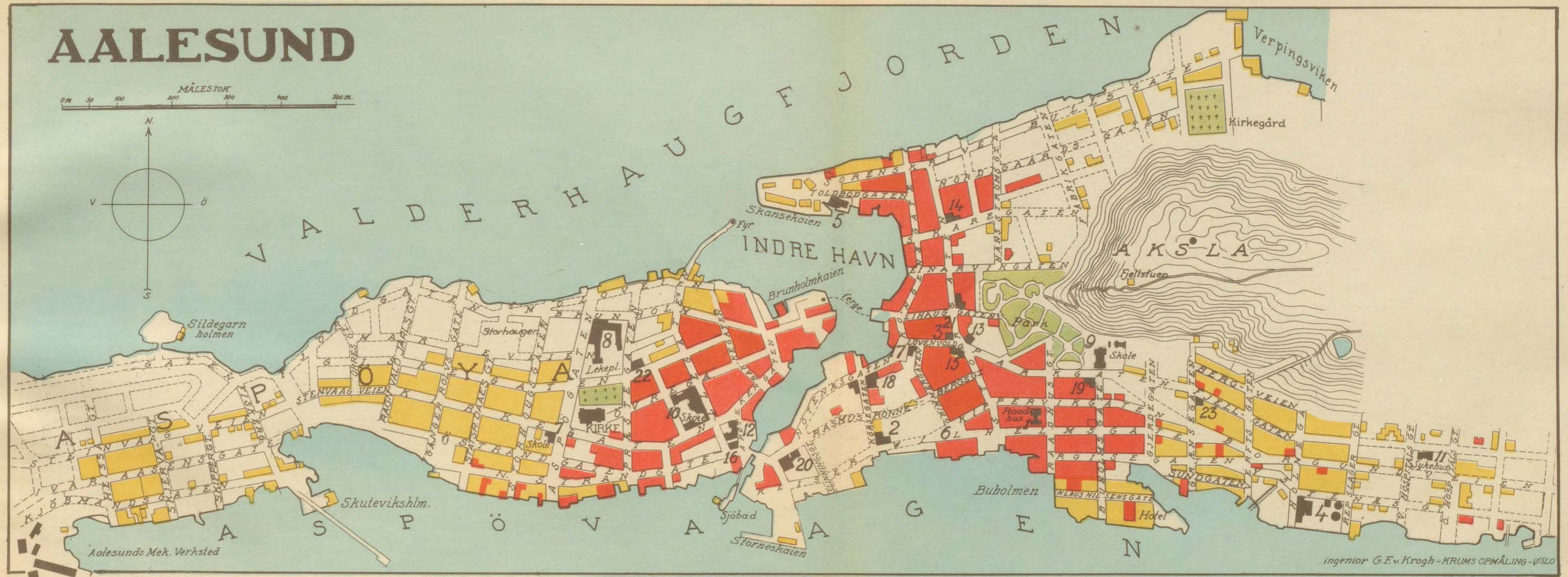
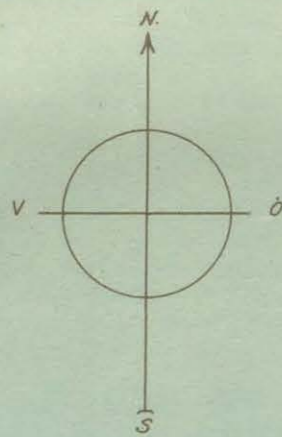

Flyvefoto over Aalesund — sett fra nordvest

AALESUND

MÅLESTOKK
0 m 50 100 200 300 400 500 m.

ingeniør G. F. v. Krogh - KRUMS OPMÅLING - OSLO

- 1. Rådhus.
- 2. Post og telegraf.
- 3. Politistasjon, komm. kontorer

- 4. Gassverk.
- 5. Tollbod.
- 6. Elektrisitetsverk.

- 7. Aspøy gamle skole.
- 8. Aspøy nye skole.
- 9. Nørve skole.

- 10. Latinskole.
- 11. Sykehus.
- 12. Apoteket Svanen.

- 13. Apoteket Nordstjernen.
- 14. Hotel Victoria.
- 15. Hotel Scandinavie.

- 16. Norges Bank.
- 17. Bank.
- 18. Bank.

- 19. Folkebad.
- 20. Teater, arbeiderforening.
- 21. Kino.

- 22. Frimurerlosje.
- 23. Bilverktøed.
- A. Hurtigrutens kai.

- B. Andalsnesrutens kai.
- C. Kai for lokalskiber.

Fortsettelse av bybeskrivelser

ARENDALE

Samlet innførsel for 1928: 9,88 mill. kroner. Utførsel 6,03 mill. kroner. Samlet inntekt for budgettåret 1929—30 11,26 mill. kroner, formue 44,51 mill. kroner.

Samlet byskatt 1,36 mill. kroner. Skatteprocent 15,5.

BERGEN

ofte vært herjet av store ildebrander av hvilke i nyere tid særlig kan nevnes branden i 1916 der la det centrale strøk mellem Vågen og Lille Lungegårdsvann i aske. Dette areal er nu bebygget med store moderne murhus. (Se panoramaet).

Innbyggerantallet androg i 1750 til 19 000, i 1815 kun 17 000. Fra 1850 da byen teller 24 000 vokser tallet og når i 1880 43 000, i 1900 72 000 og nu 96 000.

Så langt tilbake som byen nevnes har ombygningen av våre vestlige og nordlige landsdels produktoverskudd av sjøbedriften vært knyttet til Bergen, — ennå idag utgjør omsetningen av tørrfisk, klippfisk og sild m. m. i forbindelse med stor og utstrakt skibsfart byens viktigste næringsveier.

Siden Bergensbanens åpning i 1908, hvorved byen kom i jernbaneforbindelse med det øvrige land, har omsetningen fått forøket opsving. Bergen har også en stadig voksende industrivirksomhet: — mølleindustri, tekstilfabr., mek. verksteder, jernstøperier, skibsbyggerier, smørfabrikker, papirfabr., hermetikkfabr., tobaksfabr., skofabr., gjær- og spritfabr., elektrokjemiske fabr., aluminiumfabr., cementvarefabr., gardinfabr., repsluger- og notfabr. m fl.

Bergen er en by med rike historiske tradisjoner og severdigheter, av hvilke kan nevnes: Det gamle ærverdige rådhus, opført av Kristoffer Walkendorf, domkirken (oprinnelig klo-

sterkirke), — Korskirken fra kong Sverres dager, — Bergenhus med de to historiske byggverk Håkonshallen, opført av Håkon Håkonsen og Rosenkrantz tårn. Enn videre kan nevnes Mariakirken (Tyskekirken), Stadsporten og Murhvelvingen.

Bergen har enn videre mange museer: Bergens museum, Det Hanseatiske museum, Kunstforeningen, Kunstindustrimuseum, Billedgalleriet, Fiskerimuseet, Rasmus Meyers samlinger m. fl.

Blandt byens severdigheter må også regnes Fløibanen (kabelbane) op til Fløien med det nye Fløifjellsettlement, hvorfra fåes den herligste utsikt over byen, Bergensdalen og Skjærgården.

Bergen står i regelmessig dampskibsforbindelse med alle landets havnebyer — fra Oslo til Vadsø og med utlandet: England, Frankrike, Tyskland, Belgia, Holland, Sverige, Danmark og Amerika m. fl.

Ved Bergensbanen står byen i forbindelse med Oslo og det øvrige jernbanenett. Fra Oslo 492 km.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 293 dampskib på tilsammen 548 261 br. tonns, 45 motorskib tils. 159 043 tonns.

Samlet innførsel for 1928 144,71 mill. kroner, utførsel: 72,84 mill. kroner. Samlet inntekt for budgettåret 1929—30 121,39 mill. kroner. Formue 433,63 mill. kroner.

Samlet byskatt 19,35 mill. kroner. — Skatteprocent 17,3.

DRAMMEN

mens Lampefabrik a/s. — P. Christensen Tricotagefabrik. — Den norske Papirfiltfabrik a/s. — Marcus & Evald Omdahl, finlærfabrikk. — P. Ltz. Aass a/s ølbryggeri. — W. C. Møller. — Norsk Kabelfabrik a/s. — Christian Wridts

bryggeri og mineralvannfabrik a/s. — Papirfabrikken Brager a/s. — Andersen og Krussand, verktøimaskinfabrik.

Drammen utfører fornemlig: Trelast, tremasse og papir.

Drammen står i jernbaneforbindelse med kystbyene like til Kragerø, samt med Oslo, Bergen (over Hønefoss), Kongsberg Notodden, Krødern og Randsfjord. Fra Oslo 53 km., fra Hønefoss 71 km., fra Kongsberg 46 km., fra Skien (over Kongeberg) 127 km., fra Skien (over Eidanger) 153 km., fra Kragerø (over Kongsberg) 194 km.

Ved dampskib står byen i forbindelse med byene i Oslofjorden, Sørlandet samt utlandet.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 31 dampskib på tilsammen 58 027 br. tonns, 3 motorskib på tils. 12 665 br. tonns.

Samlet innførsel for 1928: 26,05 mill. kroner. Utførsel 43,25 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 29,57 mill. kroner. Formue: 70,9 mill. kroner. Samlet byskatt: 3,25 mill. kroner med skattepct. 13,1.

FREDRIKSSTAD

og olje, huggen sten, mursten, cellulose, tremasse, papir m. v. Fredriksstad er standkvarter for Østfold bataljoner der har sin ekserseerplass på Barakkesletten.

Fredriksstad står ved Smålensbanen i forbindelse med Østlandets byer og Oslo — samt Sverige.

Fra Oslo 94 km., Moss 34 km., Sarpsborg 15 km., og fra Halden 43 km. Dampskibsforbindelse med de fleste byer i Oslofjorden.

Handelsflåten (over 100 tonns) pr. 1. jan. 1930: 12 dampskib, tilsammen 10 693 br. tonns, 2 motorfartøier tilsammen 400 tonns og 1 seilskib på 1316 tonns.

Samlet innførsel i 1928: 19,83 mill. kroner. Utførsel: 48,68 mill. kroner.

Fortsettelse av bybeskrivelser

Samlet inntekt i budgettåret 1929—30: 13,7 mill. kroner. Formue: 44,76 mill. kroner.
Samlet byskatt: 2,38 mill. kroner.
Skatteprocent: 20.

HALDEN

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 4 dampskib på tilsammen 5 439 br.tonns, 2 motorskib tils. 4240 tonns, 1 seilskib på 154 tonns.

Samlet innførsel 1928: 8,65 mill. kroner. Utførsel: 10,82 mill. kroner. Samlet inntekt for 1929—30: 12,24 mill. kroner. Formue: 42,72 mill. kroner.

Samlet byskatt: 1,47 mill. kroner.
Skatteprocent: 16,3.

HAMAR

utviklede veinett lett å komme frem igjennem, sommer som vinter, — med lette overganger til Østerdals og Gudbrandsdalsfjellviddene. Av nærliggende turisthoteller kan nevnes Høsbjør turisthotell i Furnesåsen og Vangseter hotell i Vangsåsen.

Inntekt for budgettåret 1929—30: 7,64 mill. kroner.

Formue 22,78 mill. kroner. Samlet byskatt 1,21 mill. kroner.

Skatteprocent 20.

KRISTIANSAND S.

Chr.sands Møller, Johnsens Smørfabrikk, Kr.sands Fiskegarnfabrikk, Kr.sands Mek. Verksted, Nye Høie Fabriker (bomullsveveri), Otterdals Interessentskap (sagbruk), C. Pedersen & Søn (tobakksfabrikk), A.s Raffineringsverket, Sørlandets Uldvarefabrikk m. fl.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 29 dampskib på tilsammen 63 418 br.tonns, 1 motorfartøi på 7 600 tonns og 1 seilskib på 577 tonns.

Samlet innførsel for 1928: 16,41 mill. kroner, utførsel: 16,70 mill. kroner.

Den samlede inntekt for 1929—30: 19,88 mill. kroner. Formue: 58,22 mill. kroner.

Samlet byskatt: 2,31 mill. kroner. Skatteprocent 16,5.

KRISTIANSUND N.

Kristiansund har flere store eksportfirmaer av hvilke kan nevnes: Astrup & Co., A.s, Erik Rolfsen, Werring & Søn, A.s, — Werring & Werring og Ths. Øverland A.s.

De viktigste utførselsvarer er fisk og fiskeprodukter, samt trelast. Byen anløpes av de fleste rutegående kystdampskiber og danner utgangspunktet for lokaltrafikken på Nordmørsfjordene.

Står i dampskibsforbindelse med: Hull, Newcastle, Antwerpen, Bremen, Rotterdam, Hamburg, København, flere steder i Italien, Spanien og Portugal, Sydamerika m. fl.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 19 dampskib på tilsammen 6 825 br.tonns, 5 motorfartøier på tilsammen 636 tonns og 1 seilskib på 251 tonns.

Samlet innførsel for 1928: 6,26 mill. kroner, utførsel: 24,90 mill. kroner.

For budgettåret 1929—30 utgjorde den samlede antatte inntekt: 11,36 mill. kroner og formue: 27,46 mill. kroner.

Samlet byskatt 1,40 mill. kroner. Skatteprocent 19,5.

LARVIK

Skien og mellemliggende byer; avstand fra Oslo 158 km., fra Skien 46 km. Likeså anløpes byen av alle kystdampskibsruiter og flere utenlandske ruteskib.

Handelsflåten utgjorde 1. jan. 1930: (over 100 tonn) 26 dampskib på tilsammen 49 776 br.tonns og 2 motorskib på tilsammen 8308 br.tonns.

Samlet utførsel for 1928: 3,89 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 10,8 mill. kroner, formue: 30,26 mill. kroner, samlet byskatt 1,77 mill. kroner, skatteprocent 18,6.

OSLO

industri, skibsbygning-, tekstil- og konfeksjonsindustri, spiker- og trådstiftindustri, skofabr., kalosjeindustri, mølleindustri, bryggeri- og mineralvannindustri, margarinindustri, sjokoladeindustri, tobakksindustri, såpeindustri, teglverksindustri, cementindustri m. fl.

Byens viktigste næringsveier er: skipsfart, handel og industri og utfører fornemlig: trelast, tremasse, cellulose, trevarer, papir, metaller, maskiner, fyrstikker, karbid, cement, div. matvarer, olje og fettstoffer m. m.

Oslo har en rekke offentlige bygninger og museer (se fortegnelsen på kartet). Byens eldste og mest interessante byggverk fra gammel tid er Akershus festning og slott.

Oslo har en ualmindelig vakker omegn, skogbevokst og rik på avveksling, langs fjorden og innover landet. Av viktigere steder i byens nærmeste omgivelser kan nevnes: Bygdøy (dampskib fra Piperviken og Skillebekk). Holmenkollen med Frognerseteren og Nordmarken (sporvogn fra Nasjonalteatret — undergrunnsbanen). Bærum og Asker (Bærumsbanen fra Ateneum). Grefsenåsen (sporvogn fra Stortorvet). Ekeberg og Østmarken med Østmarkseteren (Ekebergbanen fra Stortorvet). Sørkedalen (bilrute fra Majorstuen). Nesodden og Bundefjorden (dampskib fra Jernbanebryggen, Østbanen), Fjorden og øyene: (dampskib fra Piperviksbryggen).

Oslo har landets største handelsflåte ca. 1 million tonns og står i regelmessig dampskibsforbindelse med alle norske kystbyer, de viktigste byer i Europa, samt øvrige verdensdeler.

Som knutepunkt for landets jernbanenett står Oslo ved: hovedbanen (Dovrebanen, Rørosbanen og Raumabanen) i forbindelse med Hamar, Lil-

Fortsettelse av bybeskrivelser

lehammer, Åndalsnes i Romsdalen, Røros, Trondhjem og Sverige, hvortil senere kommer Nordlandsbanen, ved Bergensbanen i forbindelse med Bergen, Hønefoss, Gjøvik m. v. — ved vestbanen i forbindelse med alle byene langs Oslofjordens vestsida (Drammen—Skien) enn videre Kongsberg og Notodden samt Kragerø (Sørlandsbanen) — og ved sydbanen i forbindelse med alle byer i Østfold, (Moss—Halden) samt Sverige.

Oslo har et vel utviklet sporveisnett, der alle stråler ut fra byens centrum (ved Stortinget) (se kartet) — samt en rekke rutebiler (omnibussruter).

Til byens nærmeste omgivelser fører følgende sporveier: (forstadsbaner) Holmenkolbanen, — til Holmenkollen og Tryvannshøiden, Smedstadbanen, — til Smestad, begge med utgangspunkt ved Nasjonalteatret. Disse baners første del til Majorstuen er undergrunnsbane. Ekebergbanen, — til Ekeberg med utgangspunkt på Stortorvet. Bærumsbanen — til Kolsaas i Bærum, utgangspunkt på Ateneum. Østensjøbanen, — til Opsal, i Ø. Aker, utgangspunkt på Vålerengen.

En rekke rutebiler (ca. 70 bilruter) formidler dessuten trafikken til nære og fjernere steder i byens omgivelser.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 316 dampskib på tilsammen 542 126 br.tonns, 110 motorskib på tilsammen 454 474 br.tonns, 1 seilskib på 118 tonns.

Samlet innførsel for 1928: 493,02 mill. kroner. Utførsel: 131,54 mill. kroner. Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 477 mill. kroner. Formue: 1613,00 mill. kroner.

Samlet byskatt 56,75 mill. kroner med skatteprocent 13.

STAVANGER

spøgården. Stavanger fikk kjøpstadsrettigheter ved kgl. brev av 16/8-1425.

Byen gikk i begynnelsen meget langsomt frem.

I 1681 oppgis der således å ha vært 373 skatteydende borgere.

Byen har gjentagne ganger vært herjet av store ildebrander. Først omkring midten av forrige århundre begynte byen for alvor å skyte fart og har siden vokst meget hurtig, idet handel, skibsfart og industri har skutt en sterk fart. I 1800 var der 2 400 innb., 1855 12 000, og 1900 31 000. Denne fremvekst skylder byen vesentlig sildefisket samtidig som handelsflåten ustanselig har øket. I 1880—90 gjennomgikk byen en sterk økonomisk krise med avtagende sildeeksport og handelsomsetning. Etter hvert blomstret imidlertid forretningsvirksomhet, industri og skibsfart op igjen. Stavanger står nu som en av Norges drifstigste byer, der særlig i hermetikkindustrien inntar den ledende plass. Den første hermetikfabrikk blev anlagt i 1873 (Stavanger Preserving Co.) hvilket firma også var det første der begynte nedlegning av røkede sardiner (brisling) i olje. Hermetikkindustrien har avfødt en mengde andre industribedrifter, — blikkemballasjefabr., blikktrykkerier, litografiske anstalter, maskin og mek. verksteder, kassefabr., guanofabr., sildoljefabr. m. m. likesom en mengde mindre motor- og dampskib anvendes i brislingtraden.

Av større industribedrifter kan nevnes: Aktieselskapet Tou (bryggeri, møllebruk, herm.fabr.), Stavanger støberi & dokk, (skibsbyggeri), Rosenberg mek. Verksted, Lilleborg fabriker, Stavanger Smørfabrik, Stavanger Tinfabrik, Stavanger Bliktrykkeri & Maskinverksted, Stavanger Blikemballasjefabrik, Vestlandske Bliktrykkeri, Stavanger Trådstiftfabr., Dreyers grafiske anstalt, Stavanger lith. Anstalt, dessuten kassefabrikker, tobakksfabrikker, smørfabrikker, flere slip og mek. verksteder m. m.

Av hermetikfabrikker er der 64 stk., hvorav Stavanger Preserving Co. er den eldste og Chr. Bjelland & Co. den største.

Dessuten kooperative landsforenings «Nord-

kronen» (mølle- og såpefabrikk) og produksjonslaget Samhold (smørfabrikk).

Stavanger har over 1 km. kailinje, hvorav endel mindre kaier for lokaltrafikken i Østervåg; men det største anlegg ligger i en sammenhengende linje fra Torvet ved bunnen av Vågen og utover. Både ved Skagenkaien på østsiden og Strandkaien på vestsiden kan store transatl. båter legge til.

Stavanger står i livlig dampskibsforbindelse med alle norske kystbyer samt utlandet ved direkte ruter til Hull, Newcastle, London, New York, Hamburg, Stettin, Bremen, Lübeck, Danzig, Antwerpen, Rotterdam, Gøteborg, Malmø, Kjøbenhavn, Spanien, Færøyene og Island, og ved Jæderbanen i forbindelse med Egersund og Flekkefjord.

Handelsflåten (over 100 tonn) utgjør 1. jan. 1930: 57 dampskib på tilsammen 53 041 br.tonns, 5 motorskib på tilsammen 17 880 br.tonns.

Samlet utførsel for 1928: 50,11 mill. kroner. Innførsel: 61,55 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 41,28 mill. kroner, formue: 122,49 mill. kroner, samlet byskatt: 6,64 mill. kroner, skatteprocent 18,7.

TRONDHJEM

på Ilevolden 1180. Byens egentlige fremvekst i nyere tid begynte i det 17. århundre, meget ved innflyttede kjøpmenn fra Tyskland og England. I det 19. årh. begynnelse hadde byens handel og skibsfart en blomstringsperiode, siden hvilken tid Trondhjems næringsliv stadig er gått frem. Trondhjem står nu som det nordenfj. Norges drifstigste by, med store utviklingsmuligheter, beliggende som den er mellom det nordlige og sydlige Norge og omgitt av et vidstrakt op-land.

Om Trondhjemsnavnet hersker for tiden en bitter strid, idet Stortinget imot byens enstemmige ønske har forandret navnet til Nidaros.

Fortsettelse av bybeskrivelser

Trondhjem feirer i år (1930) 900 årsfest til minne om Olav den Helliges død på Stiklestad.

Byen har en teknisk høiskole, en rekke spesialskoler og museer. Av utfluktssteder kan særlig nevnes: Gråkallen 556 m. o. h. med nedenforliggende sanatorium og skistue, frem til hvilke delvis fører Gråkalbanen (elektr.) og i syd Øvre og Nedre Lerfos, hvorfra byen henter sin elektriske kraft.

Trondhjems viktigste næringsveier er: Skipsfart, industri og handel. Utførelsen består fornemlig av industriprodukter, trelast, sild og fiskevarer (hermetikk), samt svovlkis og kobber fra Føldalen og Røros verks gruber m. fl.

Av større industrielle bedrifter kan nevnes:

T.hjems Mek. Verksted, Ilens Smelteverk, T.hjems Nagle- og spikerfabrik, Trondhjems Canning og Export Co., Trondhjems Preserving Co., Nidar Chocoladefabr., Trondhjems Skofabr., Skofabr. Nidaros, Arilds Margarinfabr., T.hjems Jernindustri, T.hjems Gjør og Spritfabr. T.hjems Fryse- og Kjøleanlegg, E. C. Dahls Bryggeri, Aktiebryggeriet, Lorentz Erbe & Søn (drops), flere trelastforretninger m. fl.

Trondhjem står i jernbaneforbindelse med Oslo (Dovrebanen og Rørosbanen) med Sverige (Merakerbanen) — med Levanger, Steinkjær og nordover (Hell-Grong) hvortil snart kommer side-linjen Grong—Namsos (Nordlandsbanen).

Fra Oslo 553 km., fra Røros 163 km., fra Storlien (Sverige) 106 km., fra Steinkjær 126 km.

Ved dampskib står byen i livlig forbindelse med alle kystbyer samt utlandet. (Europa og Amerika).

Handelsflåte (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 60 dampskib på tilsammen 72 027 br.tonns, 5 motorskib på tilsammen 3 109 br.tonns.

Samlet innførselsverdi for 1928: 57,82 mill. kroner, utførselsverdi: 33,00 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30, 60,03 mill. kroner. Formue: 151,13 mill. kroner. Samlet byskatt 9,12 mill. kroner. Skatteprocent 17,5.

Forklaring til bruk av kartene.

For kart over Oslo, Bergen, Trondhjem og Stavanger er de offentlige bygninger (kirker, rådhus, posthus, jernbanestasjoner m. fl.) avmerket i sort farve, mens andre offentlige og viktigere private bygninger (skoler, muséer, banker, hoteller m. v.) er avmerket med rød farve. For Stavangers vedkommende er alle de nevnte bygninger farvelagt kun i rød farve.

For alle øvrige byers vedkommende er offentlige og viktigere private bygninger avmerket i sort farve, mens rødt betegner byenes murbyggelse.

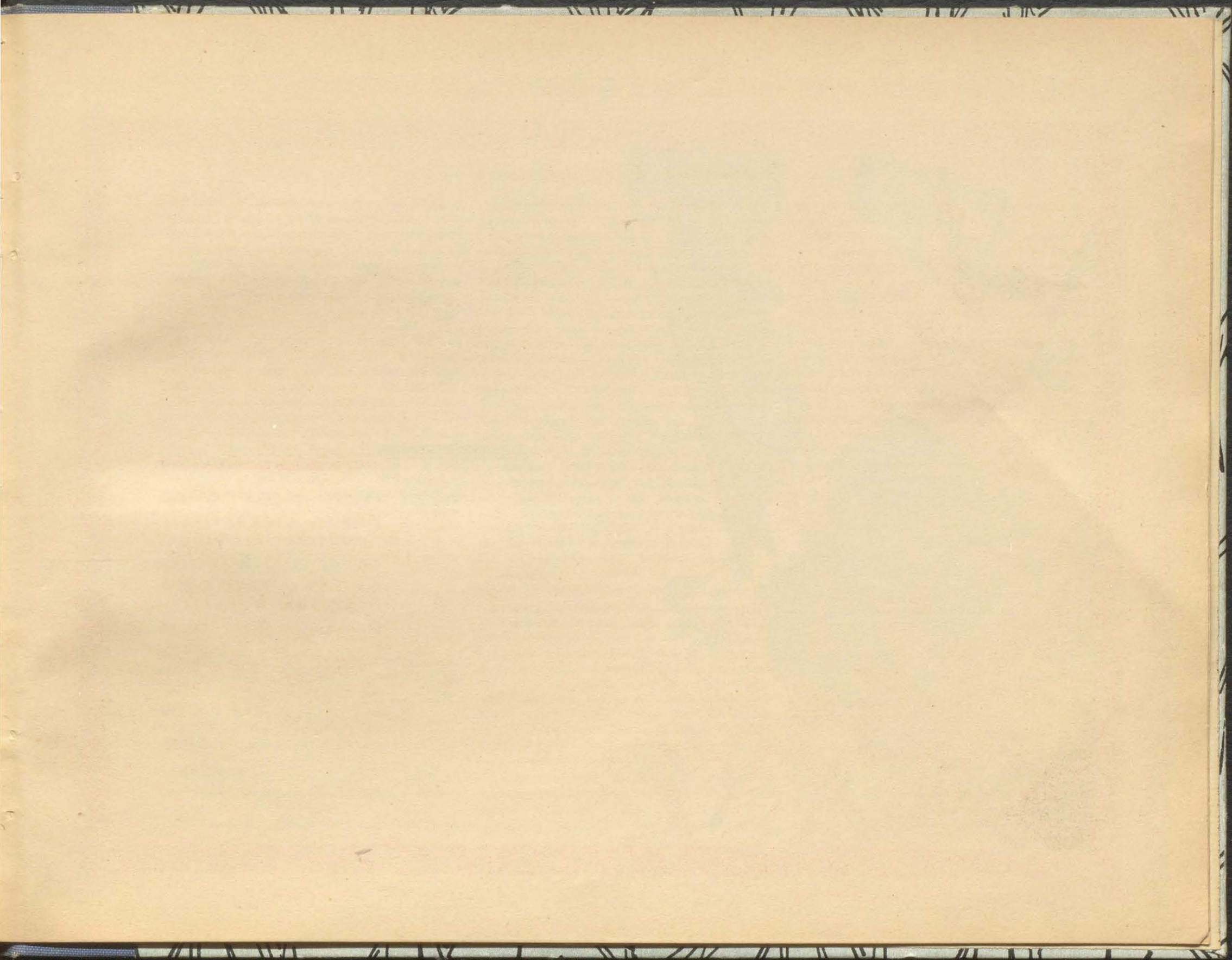
På kartene over Oslo, Bergen og Stavanger er de offentlige og private bygninger betegnet med nummer, gjeldende innenfor de enkelte ruter (hver rute har altså ny nummerinndeling)

mens de øvrige bykarter har fortløpende nummer.

Jernbaner er avmerket med sorte og sporveisløper med røde linjer. Byenes utkjørselsveier er betegnet med røde bokstaver (se fortegnelsene).

Til orientering av panorama med kart benyttes de på kartene påførte nordpiler (se den under hvert foto beskrivende tekst).

Vi tilbyr vår tjeneste med forslag og tegninger til plakater, merkantile trykksaker — små og store reklamekampanjer.

Flerfarvetrykk i Offset
Bøker. Tidsskrifter
Trykksaker for handel
og industri. Etiketter
Karter. Kalendere
Plakater. Reklame-
trykksaker. Kartonasje

P. M. BYE & CO. AS

Thv. Meyersgate 9. Oslo
Telegramadresse: Eifehr
Telefon Centralbord 72820

Fortsettelse av bybeskrivelser

Ishammer, Åndalsnes i Romsdalen, Røros, Trondhjem og Sverige, hvortil senere kommer Nordlandsbanen, ved Bergensbanen i forbindelse med Bergen, Hønefoss, Gjøvik m. v. — ved vestbanen i forbindelse med alle byene langs Oslofjordens vestsida (Drammen—Skien) enn videre Kongsberg og Notodden samt Kragerø (Sørlandsbanen) — og ved sydbanen i forbindelse med alle byer i Østfold, (Moss—Halden) samt Sverige.

Oslo har et vel utviklet sporveisnett, der alle stråler ut fra byens centrum (ved Stortinget) (se kartet) — samt en rekke rutebiler (omnibussruter).

Til byens nærmeste omgivelser fører følgende sporveier: (forstadsbaner) Holmenkolbanen, — til Holmenkollen og Tryvannshøiden, Smedstadbanen, — til Smestad, begge med utgangspunkt ved Nasjonalteatret. Disse baners første del til Majorstuen er undergrunnsbane. Ekebergbanen, — til Ekeberg med utgangspunkt på Stortorvet. Bærumsbanen — til Kolsaas i Bærum, utgangspunkt på Ateneum. Østensjøbanen, — til Opsal, i Ø. Aker, utgangspunkt på Vålerengen.

En rekke rutebiler (ca. 70 bilruter) formidler dessuten trafikken til nære og fjernere steder i byens omgivelser.

Handelsflåten (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 316 dampskip på tilsammen 542 126 br.tonns, 110 motorskip på tilsammen 454 474 br.tonns, 1 seilskib på 118 tonns.

Samlet innførsel for 1928: 493,02 mill. kroner. Utførsel: 131,54 mill. kroner. Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 477 mill. kroner. Formue: 1613,00 mill. kroner.

Samlet byskatt 56,75 mill. kroner med skatteprocent 13.

STAVANGER

spegården. Stavanger fikk kjøpstadsrettigheter ved kgl. brev av 16/8-1425.

Byen gikk i begynnelsen meget langsomt frem.

I 1681 oppgis der således å ha vært 373 skatteydende borgere.

Byen har gjentagne ganger vært herjet av store ildebrander. Først omkring midten av forrige århundre begynte byen for alvor å skyte fart og har siden vokst meget hurtig, idet handel, skibsfart og industri har skutt en sterk fart. I 1800 var der 2 400 innb., 1855 12 000, og 1900 31 000. Denne fremvekst skylder byen vesentlig sildefisket samtidig som handelsflåten ustanselig har øket. I 1880—90 gjennomgikk byen en sterk økonomisk krise med avtagende sildeeksport og handelsomsetning. Etter hvert blomstret imidlertid forretningsvirksomhet, industri og skibsfart op igjen. Stavanger står nu som en av Norges driftigste byer, der særlig i hermetikkindustrien inntar den ledende plass. Den første hermetikkfabrikk blev anlagt i 1873 (Stavanger Preserving Co.) hvilket firma også var det første der begynte nedlegning av røkede sardiner (brisling) i olje. Hermetikkindustrien har avfødt en mengde andre industribedrifter, — blikkemballasjefabr., blikktrykkerier, litografiske anstalter, maskin og mek. verksteder, kassefabr., guanofabr., sildoljefabr. m. m. likesom en mengde mindre motor- og dampskip anvendes i brislingtraden.

Av større industribedrifter kan nevnes: Aktieselskapet Tou (bryggeri, møllebruk, herm.fabr.), Stavanger støberi & dokk, (skibsbyggeri), Rosenberg mek. Verksted, Lilleborg fabriker, Stavanger Smørfabrik, Stavanger Tinfabrik, Stavanger Blikktrykkeri & Maskinverksted, Stavanger Blikkemballasjefabrik, Vestlandske Blikktrykkeri, Stavanger Trådstiftfabr., Dreyers grafiske anstalt, Stavanger lith. Anstalt, dessuten kassefabrikker, tobakksfabrikker, smørfabrikker, flere slip og mek. verksteder m. m.

Av hermetikkfabrikker er der 64 stk., hvorav Stavanger Preserving Co. er den eldste og Chr. Bjelland & Co. den største.

Dessuten kooperative landsforenings «Nord-

kronen» (mølle- og såpefabrikk) og produksjonslaget Samhold (smørfabrikk).

Stavanger har over 1 km. kailinje, hvorav en del mindre kaier for lokaltrafikken i Østervåg; men det største anlegg ligger i en sammenhengende linje fra Torvet ved bunnen av Vågen og utover. Både ved Skagenkaaien på østsida og Strandkaaien på vestsida kan store transatl. båter legge til.

Stavanger står i livlig dampskibsforbindelse med alle norske kystbyer samt utlandet ved direkte ruter til Hull, Newcastle, London, New York, Hamburg, Stettin, Bremen, Lübeck, Danzig, Antwerpen, Rotterdam, Göteborg, Malmø, København, Spanien, Færøyene og Island, og ved Jæderbanen i forbindelse med Egersund og Flekkefjord.

Handelsflåten (over 100 tonn) utgjør 1. jan. 1930: 57 dampskip på tilsammen 53 041 br.tonns, 5 motorskip på tilsammen 17 880 br.tonns.

Samlet utførsel for 1928: 50,11 mill. kroner. Innførsel: 61,55 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgettåret 1929—30: 41,28 mill. kroner, formue: 122,49 mill. kroner, samlet byskatt: 6,64 mill. kroner, skatteprocent 18,7.

TRONDHJEM

på Ilevolden 1180. Byens egentlige fremvekst i nyere tid begynte i det 17. århundre, meget ved innflyttede kjøpmenn fra Tyskland og England. I det 19. årh. begynnelse hadde byens handel og skibsfart en blomstringsperiode, siden hvilken tid Trondhjems næringsliv stadig er gått frem. Trondhjem står nu som det nordenfj. Norges driftigste by, med store utviklingsmuligheter, beliggende som den er mellom det nordlige og sydlige Norge og omgitt av et vidstrakt opland.

Om Trondhjemsnavnet hersker for tiden en bitter strid, idet Stortinget imot byens enstemmige ønske har forandret navnet til Nidaros.

Fortsettelse av bybeskrivelser

Trondhjem feirer i år (1930) 900 årsfest til minne om Olav den Helliges død på Stiklestad.

Byen har en teknisk høiskole, en rekke spesialskoler og museer. Av utfluktssteder kan særlig nevnes: Gråkallen 556 m. o. h. med nedenforliggende sanatorium og skistue, frem til hvilke delvis fører Gråkalbanen (elektr.) og i syd Øvre og Nedre Lersfos, hvorfra byen henter sin elektriske kraft.

Trondhjems viktigste næringsveier er: Skipsfart, industri og handel. Utførelsen består fornemlig av industriprodukter, trelast, sild og fiskevarer (hermetikk), samt svovkis og kobber fra Føldalen og Røros verks gruber m. fl.

Av større industrielle bedrifter kan nevnes:

T.hjems Mek. Verksted, Ilens Smelteverk, T.hjems Nagle- og spikerfabrik, Trondhjems Canning og Export Co., Trondhjems Preserving Co., Nidar Chocoladefabr., Trondhjems Skofabr., Skofabr. Nidaros, Arilds Margarinfabr., T.hjems Jernindustri, T.hjems Gjør og Spritfabr. T.hjems Fryse- og Kjøleanlegg, E. C. Dahls Bryggeri, Aktiebryggeriet, Lorentz Erbe & Søn (drops), flere trelastforretninger m. fl.

Trondhjem står i jernbaneforbindelse med Oslo (Dovrebanen og Rørosbanen) med Sverige (Merakerbanen) — med Levanger, Steinkjær og nordover (Hell-Grong) hvortil snart kommer side-linjen Grong—Namsos (Nordlandsbanen).

Fra Oslo 553 km., fra Røros 163 km., fra Storlien (Sverige) 106 km., fra Steinkjær 126 km.

Ved dampskib står byen i livlig forbindelse med alle kystbyer samt utlandet. (Europa og Amerika).

Handelsflåte (over 100 tonn) pr. 1. jan. 1930: 60 dampskib på tilsammen 72 027 br.tonns, 5 motorskib på tilsammen 3 109 br.tonns.

Samlet innførselsverdi for 1928: 57,82 mill. kroner, utførselsverdi: 33,00 mill. kroner.

Samlet inntekt for budgetåret 1929—30, 60,03 mill. kroner. Formue: 151,13 mill. kroner. Samlet byskatt 9,12 mill. kroner. Skatteprocent 17,5.

Forklaring til bruk av kartene.

For kart over Oslo, Bergen, Trondhjem og Stavanger er de offentlige bygninger (kirker, rådhus, posthus, jernbanestasjoner m. fl.) avmerket i sort farve, mens andre offentlige og viktigere private bygninger (skoler, muséer, banker, hoteller m. v.) er avmerket med rød farve. For Stavangers vedkommende er alle de nevnte bygninger farvelagt kun i rød farve.

For alle øvrige byers vedkommende er offentlige og viktigere private bygninger avmerket i sort farve, mens rødt betegner byenes murbebyggelse.

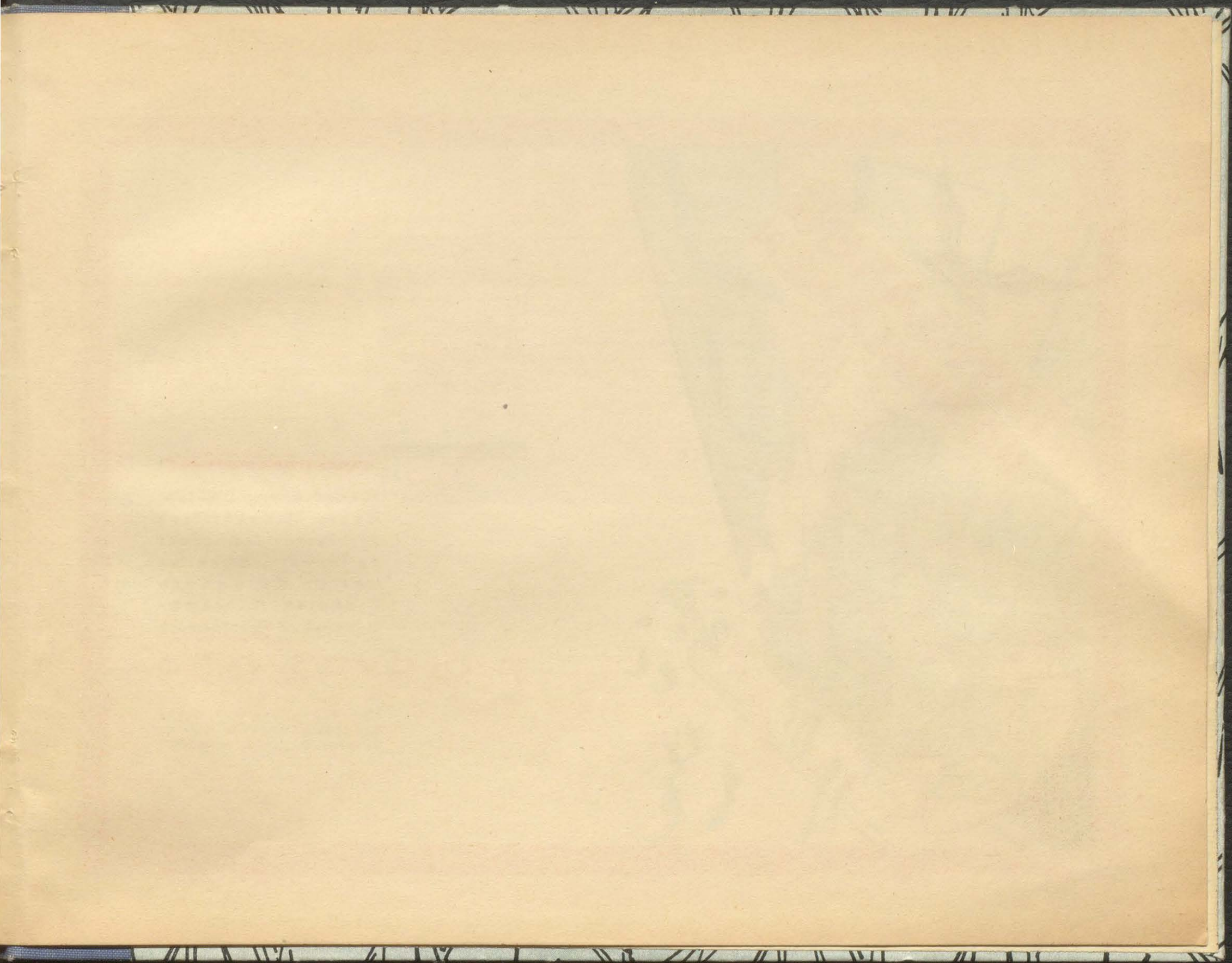
På kartene over Oslo, Bergen og Stavanger er de offentlige og private bygninger betegnet med nummer, gjeldende innenfor de enkelte ruter (hver rute har altså ny nummerinndeling)

mens de øvrige bykarter har fortløpende nummer.

Jernbaner er avmerket med sorte og sporveisløper med røde linjer. Byenes utkjørselsveier er betegnet med røde bokstaver (se fortegnelsene).

Til orientering av panorama med kart benyttes de på kartene påførte nordpiler (se den under hvert foto beskrivende tekst).

Vi tilbyr vår tjeneste med forslag og tegninger til plakater, merkan- tile trykksaker — små og store re- klamekampanjer.

Flerfarvetrykk i Offset
Bøker. Tidsskrifter
Trykksaker for handel
og industri. Etiketter
Karter. Kalendere
Plakater. Reklame-
trykksaker. Kartonasje

P. M. BYE & CO. A S

Thv. Meyersgate 9. Oslo
Telegramadresse: Elfehr
Telefon Centralbord 72820

